

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1855.

ΤΟΜΟΣ ΕΓ΄.

ΦΥΛΛ. 111.

ΘΑΝΟΣ ΒΛΕΚΛΣ.

— 0 —

(Συμψύχαι. Ἰδέ Φυλλάδια ΡΑΔ', ΡΑΒ', ΣΑΣΤ', ΡΑΖ', ΡΑΗ', ΡΑΘ', καὶ ΡΑΜ').

III.

Ἐπίνοδος Ἀΰφαντοῦ εἰς Θεσσαλίαν.

Κατὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ἀΰφαντοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του εἰς Θεσσαλίαν οὐδὲν συνέπεσεν ἕναν τῶν, ἀλλ' ἔσω ὑπῆρξε μονότονος ὁ διάπλους, τὸσφ εἶχεν εὐκαιρίαν ἢ εὐφροσύνην νὰ παραδοθῇ εἰς τοὺς θυμοδόρους διαλογισμοὺς τῆς. Ὁ μεταδοτικὸς, φιλοπεριεργὸς καὶ εὐκίνητος χαρακτήρ τῆς μετεβλήθη ἔλωσ, καὶ ἀντὶ γαληνοῦ καὶ αἰθρίου ἔγινεν ἐπίσκοπος. Αἰὰ παντὸς τρόπου ἐσπούδαζε νὰ κρύψῃ τὸ κατέχον τὸ πνεῦμά τῆς πένθος· ἀλλ' ἡ μεληδὼν ὑφέρπουσα ὑπὸ πάντα διαλογισμὸν τῆς καὶ διακλύπτουσα τὸ νῆμά του, ἐπανάφερε τὸν νοῦν τῆς εἰς τὸ αὐτὸ καὶ

ἐξέθετε τὴν πρὸς τὰ περιστοιχοῦντα ἀπάθειαν. Ἦτο ἀδύνατον πλέον ἄλλο τι νὰ ἐξελεύσῃ τὴν προσοχὴν τῆς, καὶ ἂν εἰδείκνυε κατ' ἐπιφανείαν διαφέρειν, ἐφαίνετο ὅτι δὲν καταλιμπάνει τὸ κύριον μέλημά τῆς, ἀλλὰ παρέργως καὶ βεβαιωμένως πρὸς στιγμὴν ἀποσπᾶται αὐτοῦ. Τὸ πρόσωπόν τῆς δὲν ἐγέλα πλέον ὡς τὸ πέταλον τοῦ βόδου εἰς τὸν ζέφυρον, ἀλλὰ τὸ ἀφροημένον βλέμμα, τὸ ἀπρωρημένον τοῦ μετώπου, τὸ ἀσύνδετον τοῦ λόγου ἦταν πρὸς εἰδῶτα σημεῖα προφανῆ τοῦ ἐνδοθεν βόσκοντος καταστρεπτικοῦ πυρός, καὶ δὲν διέφυγον πλέον τὴν φιλόστοργον προσοχὴν τοῦ πατρὸς τῆς. Τότε ἐνόησε πόσον βαθεῖαν αὐλάκα ἐγάραζεν ἡ συμπαθεῖα ἐντὸς τῆς καρδίας τῆς ὡς ῥύαξ φλογός. Οὔτε ν' ἀντιπράξῃ πλέον εἰς τὴν πρόοδον τοῦ κακοῦ ἠδύνατο, οὔτε νὰ φέρῃ ταχεῖαν θεραπείαν. Εὗρισκε μάλιστα τὸ πρᾶγμα φυσικόν, ὅτι κπλαχθεῖσα ἐκ τῶν παθημάτων τοῦ θάνατο προσηκειώθη αὐτὸν, διελθόντα δοκιμασίας ἄνευ ἀλλοιωσεως τῶν ἀγαθῶν του διαβέσιων. Καὶ τοι μὴ διατάζων, ὅτι ὀρθῶς ἐνορᾷ, δὲν ἐκρινεν ὅμως καταλληλον, νὰ ζητήτῃ παρὰ τῆς θυγατρὸς του τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ ἀπορήτου, ὡς ὁ ἀπειρὸς τεχνίτης, ὅστις συντριβεῖ τὰς χορδὰς τῆς λύρας του, τείνων

αυτάς κέραν τοῦ δέοντος, διὰ νὰ γνωρίσῃ ὅλην τὴν ὀξύτητα τῶν φλόγων των. Ἐνοῦσε κάλλιστα, ὅτι ἡ φιλοτιμία δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τὴν κόρην του, ν' ἀποκαλύψῃ τὸ ἀνελλάλητον. Ἄνευ φιλοπραγμοσύνης νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ ἄδυτον, πολλάκις ἐλάλει εἰς αὐτὴν περὶ τοῦ προσφιλοῦς προσώπου, οὐδόλως δεικνύμενος προσεκτικός εἰς τὴν ἐντύπωσιν τῶν λόγων του, καὶ φαινόμενος ἀπλῶς ὅτι συμμερίζεται τὴν συμπαθειάν της, ὥστε νὰ διδῇ ἀνεπαισθήτως διέξοδον εἰς τὰ αἰσθητά της καὶ ἀνακούρυσιν τοῦ πιέζοντος βάρους των. Ὁ ἐπιτήδειος τρόπος, καὶ ὅν παρεῖχε τὴν ψυχικὴν ἰατρειάν, ἐδείκνυεν ὅλην τὴν εὐγένειαν τοῦ ἥθους του καὶ τὴν τρυφερότητα τῆς πατρικῆς στοργῆς του. Ἡ Εὐφροσύνη πάλιν ἐμάντευσε, ὡς ὁ συνειδώς ἑαυτὸν ἐνοχον, ὅτι ὁ πατήρ της ἐνόησε τὴν αἰτίαν τῆς θλίψεώς της, καὶ δὲν ἤτο δύσκολον εἰς τὸν γνωρίζοντα τὰ διατρέξαντα, νὰ τὰ συνδυάσῃ καὶ ν' ἀνατρέξῃ εἰς τὸν ἀποτελεσμάτων εἰς τὰς ἀφορμάς. Ἦτι μᾶλλον ἐθελοδαίοντο, ὅτι δὲν διέφρευγε τὸν πατέρα της τὸ ἀπόρητον, καθόσον τὴν αἰξάνουσαν περιποίησιν καὶ φροντίδα του δὲν παρικούθει οἰαδήποτε σπουδὴ νὰ ἐξερευνησῇ τὸ βάθος τῆς περιπαθοῦς καρδίας της. Συμβαδίζουσα μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου καὶ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος του ἀπαλῶς ἐρυθρίκῃ κάτω νεύουσα τοὺς ὕγρους ὀφθαλμούς της πρὸς τὰ φέροντα κύματα, τὰ ἀρπάζοντα τοὺς λαβραίους στεναγμούς της.

Ἰσως ἀνεγαίτιζε τὸν Ἀὔφαντῆν, τὸν νὰ ψαύσῃ τὴν εὐαίσθητον χορδὴν, ὁ μεταμέλος ὅτι ἐγκαίρως δὲν ἔδωκε τὴν πρέπουσαν προσοχὴν, διὰ τῆς ὁποίας ἤθελεν ἕκτοτε βεβαίως ἀνακαλύψῃ τὸ πρᾶγμα, ὅτε ἠδύνατο νὰ φέρῃ τὴν ἀρμόζουσαν διόρθωσιν, καὶ ἀνέβαλε πᾶσαν ἐνέργειαν, ἕως ὅτ', φθάνων ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ μανθάνων, τί γίνεται ὁ Θάνατος, νὰ ῥυμίσῃ κατὰ τὰς πληροφορίες τὸ περὶ τοῦ πρακτέου σχεδίου. Καὶ ἡ Εὐφροσύνη ἦτον ἀνυπόμονος νὰ φθάσῃ εἰς Δομοκίον, ἐλπίζουσα ἀφεύκτως ὅτι θέλει εὖρει ἐπιστολὰς τοῦ Θάμου πρὸς τὸν πατέρα της. Ἡ κατῆφεια τοῦ νέου τούτου μετὰ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐγγραφῆται ἐν Τριβιάς, ἐνῶ πρὸ αὐτῆς ἦτο φαιδρὸς καὶ εὐχαρῖς, ἡ ταραχὴ του μέχρι τῆς ὥρας τοῦ ἀποχειρισμοῦ, καὶ ὅν οὐδὲ λέξιν ἠδυνήθη νὰ προφέρῃ, ἦταν σημεῖα δυνάμενα ἀρκούντως νὰ ἐξηγητοῦν κατὰ τὸ φρόνημά της, ὅτι καὶ ἐκεῖνος, ἂν δὲν πάσχη ὅσα αὐτὴ αἰσθάνεται, δὲν εἶναι τούλάχιστον ἀδιάφορος. Καθόσον ἐτυχον περιστάσεις νὰ τὸν γνωρίσῃ, οὐδὲν εὕρισκον ἐν αὐτῷ ἀξιοκατάκριτον, ἀλλ' ἀγνόητα αἰσθημάτων καὶ ἀκραιφνῆ ἀγαθότητα. Ἰσως τὸν ἀπέδιδε ἀπάθειάν τινα, ἰδιόζουσαν κατὰ τὴν γνώμην της εἰς ἄνδρας, ἔχοντας πρώτιστον τὸ συμφέρον, ὡς φύτει κτητικούς. Δὲν ἐθεώρει ἐπομένως τὸν Θάμον ὡς φιλοκερδῶς ἐπιβριφθέντα εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ κτήματός του, ἀλλ' ὡς πράξαντα ὅπως πᾶς, ὅστις δὲν ἀμελεῖ τὰ πράγματά του. Ἐκτός τούτου ὅμως, κρινουσα ὀρθῶς τοὺς τρόπους τοῦ Θάμου καὶ τὴν ἔσιν του, εὕρισκε φυσικόν, ὅτι δὲν ἠδύνατο οὕτως νὰ πράξῃ ἄλλως, οὐδεμίαν ἐνθάδ-

ρῦνσιν λαδῶν νὰ ἐλπίζῃ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ προσδοκᾷ. Καὶ τάχα ἂν μετ' αὐτῶν ἤρχετο εἰς Θεσσαλίαν, τί ἄλλο ἐμελλε νὰ ἦναι ὁ κληρὸς του, καρὰ νὰ ἐκιστατῇ τὰ κτήματα τοῦ πατρός της; Ἄν αὐτὸς συγγινώσκῃ ἤδη τὴν συμπαθειάν της, μὴ στέργων νὰ βλέπῃ αὐτὴν ἀγθυμένην, δὲν ἐπεταί, ὅτι ἐγκρίνει αὐτὴν. Βεβαίως καὶ ὁ Θάμος ἀναλογιζόμενος ταῦτα ἐμελλε νὰ φθάσῃ εἰς τὰ αὐτὰ συμπεράσματα, καὶ συνετταλμένος, ὁποῖος ἦτον, ἔκρινεν ἀρμόδιαν τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀποσπασθῇ, ἐνῶ μάλιστα ἠγνόει, ἂν ὁ ἀποχειρισμὸς του εἶναι πρόξενος λύπης τοιαύτης ἀπαρηγορήτου. Οὐδὲν δύναται λοιπὸν νὰ ἐλπίζῃ πλέον περὶ αὐτοῦ, εἰμὴ μόνον νὰ μανθάνῃ περὶ τῆς εὐημερίας του, καὶ ὁ χωρισμὸς δὲν δύναται νὰ ἦναι πρόσκαιρος, ἀλλ' αἰώνιος! . . . Δὲν θέλει γίνεαι φυγὰς πάλιν, δὲν θέλει ζητήσῃ ἄστυλόν ἐν Θεσσαλίᾳ, δὲν θέλει περιπέσει εἰς ἐνδειαν, ὥστε νὰ λάβῃ ἀνάγκην προστατῶν! . . . Ὅνειρον ἦ ο καὶ ὡς ὄνειροι παρήλθεν! . . . Ἄν τὸ ὄνειρον δὲν ἤθελε διαρκέσει ἐπὶ τοσοῦτον! . . . Ἄν δὲν ἤθελεν ἔχει τὴν φυσικὴν ἐνάργειαν, ὥστε νὰ μὴ διαφέρῃ τῆς κληθείας! . . .

Ἐνῶ τὸ πλοῖον εὐθυδρομοῦν ἔτεμνε τὰ ἐπιβροθῶντα κύματα, μεταξὺ τοιοῦτων διχλογισμῶν ἀδιεξόδων ἐκυμαίνετο ὁ νοῦς τῆς Εὐφροσύνης, ὡς τὸ ἄνθος βικίως ἀποσπασθὲν ἐκ τῆς ζωογόνου γῆς καὶ παρασυρόμενον ὑπὸ ἀκατασχέτου ρεῖθρου πλατυδρόου ποταμοῦ, ὀρμῶντος πρὸς ἀγνωστον πέλαγος, καὶ τοῦ ὁποίου αἰ ὄχθαι, αὐξανούτης τῆς μεταξὺ των ἀποστάσεως, ἐγίνοντο ἀμυδρότερα ὡς τὰ νέρη τοῦ ὀρίζοντος. Ὁ πατήρ της, ὡς ὁ περιπαθὴς κηπουρὸς, ἔτρεχεν ἐπὶ τῆς ὄχθης παρακολουθῶν τὸ ὑπὸ τὴν ἄσκηον ἐπιμέλειαν βλαστῆσαν, τὸ πολυτιμότερον καὶ μόνον κατὰ τὸ εἶδος τοῦ φυτοῦ, οὐδὲν ἔχων μέσον νὰ ἐφελευσῇ πρὸς ἑαυτὸν τὸ ἀπονηχόμενον, ἀλλ' ἐλπίζων, πρὶν ἐκπέτῃ εἴω τοῦ στόματος τοῦ ποταμοῦ, νὰ κρατηθῇ ὑπὸ φυσικοῦ τινος προσκόμματος. Μεταξὺ πατρός καὶ θυγατρὸς ὑπῆρχε τῶντι κατὰστασις ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ, διότι ἀλλήτως, διὰ τῆς ἐνδομύχου αἰσθητικῆς, καὶ αὐτομάτως ἕκαστος εἶχε συνειδήσιν τοῦ τί φρονεῖ καὶ τί αἰσθάνεται ὁ ἕτερος, οὐδεὶς ὅμως ἤθελε, διότι ἐνόμιζε δυσάρεστον εἰς τὸν ἄλλον, τὸν ἐνδιάθετον λόγον νὰ καταστήτῃ προφορικόν.

Ἐν τοιαύτῃ ψυχικῇ διαθέσει ἐβασαν μέχρι Βιόλου καὶ ἐκεῖθεν μετέβησαν εἰς Δομοκίον. Οἰκτρά ἦτον ἡ κατάστασις τῆς οἰκίας των, διαρπαγείσης καὶ ἀναστατωθείσης ὑπὸ τῶν Ἀλθανῶν, ἀλλ' οἰκτρότερον ἐφάνη εἰς τὸν Ἀὔφαντῆν καὶ εἰς τὴν θυγατέρα του, ὅτι οὐδεμίαν εὐρέθη ἐπιστολὴν τοῦ Θάμου, ἐνῶ κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν του ἐπρεπεν ἤδη νὰ ὑπάρχουν ἀλλεπάλληλοι. Μόνη ἡ Κιοῦρὰ ἐφρόντισε νὰ τακτοποιήσῃ τὰ λείψανα τῶν συντριφθέντων καὶ ῥυπαρωθέντων ἐπίπλων. Ἡ Εὐφροσύνη ἔγινε χλωροτέρη τῆς πᾶς. Ὁ δυστυχὴς Ἀὔφαντῆς εὐρέθη ἐν ἀμηχανίᾳ ἀποσφαλεῖς τοῦ μέσου, διὰ τοῦ ὁποίου ἤλπισε ν' ἀνορθώσῃ τὴν διάνοιαν τῆς θυγατρὸς του, καὶ

νὰ προκριασκειάσῃ τὴν λύσιν τῆς ἀπροσδοκῆτου περιπλοκῆς.

Γνωρίζων ὁ Ἀὔφαντῆς, ὅτι ὁ Τάσος διετελεῖ ὑπακισπότης τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐν Ἰπάτῃ, τὸν ἔγραψε ζητῶν νὰ μάθῃ εἰδήσεις περὶ τοῦ Θάμου, καὶ πιστεύων ὅτι ἴσως αὐτὸς ἐπερφε τὰς ποθουμένας ἐπιστολάς εἰς τὸν ἀδελφόν του, ὅστις περιμένει νὰ μάθῃ τὴν εἰς Θεσσαλίαν ἀφίξιν τοῦ Ἀὔφαντοῦ, διὰ νὰ τὰς πέμψῃ. Ὁ Τάσος ἀπήντησεν ἀμέσως. Ὅταν ἐφθασεν ἡ ἀπάντησις, ἡ Εὐφροσύνη ἐκκίρτησε μαντεύουσα τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ αὐτὴ προήρχετο. Ὁ πατήρ της ἔλυσε σπεροχόμενος τὴν σφραγίδα, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὄγκου τῆς ἐπιστολῆς ἐνόησεν, ὅτι δὲν περιείχετο ἄλλη ἐν αὐτῇ, προέλαθε μετριάζων τὰς ἐλπίδας τῆς κόρης του. Ὁ Τάσος ἐξέραξε τὴν εὐχαρίστησιν του διὰ τὴν αἰτίαν ἀφίξιν των εἰς Θεσσαλίαν, καὶ ὠμολόγηε χάριτας διὰ τὴν φροντίδα τοῦ Ἀὔφαντοῦ, νὰ μάθῃ περὶ αὐτοῦ καὶ τὸ ἀδελφοῦ του! Καὶ περὶ μὲν ἑαυτοῦ ἔλεγεν, ὅτι μόλις ἀνακνέει ὑπὸ τὸ βάρος ἀναριθμητῶν κόπων καὶ ἐργασιῶν, αὐτὸς διευθύνων τὰ σπουδαιότερα, καὶ μάλιστα ὡς ἔχω γνώσιν τοῦ τόπου καὶ τῶν προσώπων, ἀλλὰ θεωρεῖ ὡς ἀναφυγὴν, ν' ἀντεπιστέλλῃ μετὰ τοῦ εἰργέτου του. Καὶ μάλιστα, ἐπειδὴ εἶναι τόσον πλησίον, ἐλπίζει νὰ εὖρη καιρὸν νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ, πειθὼν τὸν Ἀρχηγόν, ὅστις οὐδὲ στιγμήν ἐλευθέραν τὸν δίδει, νὰ τὸν παρέξῃ ὀλιγοήμερον ἄδειαν. Παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του μανθάνει, ὅτι ἐφθασεν ὕγιής καὶ ὅτι καταγίνεται ἀόκνος εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ κτήματος, ἀκαλοῦθων μάλιστα τὰ παραγγέλματα τοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐμπεῖρου εὐεργέτου του. Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀδελφοῦ του βλέπει, ὅτι τὰ μαθήματα τοῦ Ἀὔφαντοῦ βέλουν γίνεαι εἰς αὐτὸν χρησιμώτατα.

Ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς ἔκρινεν, ὅτι ὁ Θάμος ἀφερέθη τῶντι εἰς τὴν διοίκησιν κτήματος, χηρίζουσαν κατ' ἀρχὰς μεγάλων κόπων καὶ φροντιδῶν καὶ ὅτι δὲν εἶχε καιρὸν νὰ ἐνθυμηθῇ ἄλλο τι. Ἡ βεβαιότης, ὅτι προκόπτει ἐπαρμόζων τὰς ὀρθὰς ἀρχὰς, τὰς ὁποίας αὐτὸς τὸν μετέδωκε, ἔπρεπε νὰ καθησυχᾷ καὶ τὴν θυγατέρα του, δίδουσαν καιρὸν εἰς τὸν μόλις ἀναλαβόντα τὰ σπουδαῖα καὶ πολυποίηλα ἔργα διοικήσεως κτήματος σχεδὸν γέρτου, καὶ τὸ ὅποῖον εἰσέτι δὲν γνωρίζει, πῶς μεθόδων εἶναι μᾶλλον ἐπιδεικτικόν, διὰ νὰ θέσῃ τὰς πρώτας βάσεις καὶ νὰ ῥυθμίσῃ τὰ πρῶτα βήματα τῆς μελλούσης πορείας του. Κατὰ τὴν πεποιθῆσιν τὴν μικρὸν μέρος ἂν ἤθελεν ὁ Θάμος νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὸν ἐπύστησε καὶ μάλιστα σφάσας ὄψε, ὅτε εἶναι ὅλων τῶν ἐργασιῶν ὁ καιρὸς, εἶχε περὶ πολλῶν νὰ φροντίτῃ καὶ οὐδεμίαν στιγμὴν περιττήν. Εὐδοκιμῶν ὅμως κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν παραγγεγμένων του καὶ βλέπων ἀποτελέσματα εὐάρεστα, ὅποια ἄλλος δὲν ἠδύνατο νὰ προσδοκᾷ, ἦτον ἀδύνατον, νὰ μὴ ἐνθυμηθῇ ἐκεῖνον, ὅστις τὸν παρείχεν αὐτά. Λέγων εἰς τὴν θυγατέρα του, ὅτι ἔγινε περιεργὸς νὰ μάθῃ, πῶς ἀνόητος ἐκεῖνος τὰς κρινένσεις του καὶ πῶς ἐκτελεῖ αὐτάς, εἶχε συ-

γνώκεις ἀφορμὴν, νὰ φέρῃ περὶ αὐτοῦ τὸν λόγον ὡς ἐξ αὐτομάτου καὶ ἄνευ πλαγίας τινος προέβσεως κατὰ τὸ φαινόμενον. Περὶ τούτου ἐσκόπει πάλιν νὰ γράψῃ εἰς τὸν Τάσον, πρὸ σπερόμενος νὰ χορηγήσῃ διασαφήσεις εἰς πᾶν ὅτι ὁ Θάμος νομίζει ἀναγκαῖον. Τοιοῦτοτρόπως οὐδὲν ὑποδεικνύων εἰς τὸν Τάσον, ἐνόμιζεν ὅτι θέλει πληροφορηθῆ ἐκεῖνος, ὅτι δὲν ἔπαυσαν νὰ τὸν ἐνθυμοῦνται, καὶ θέλει ἐκτελέσει τὴν ὑπόσχεσιν του γράφων ἀπευθείας.

Ὅσα καὶ ἂν ἦτον ἐπιτήδειος ὁ Ἀὔφαντῆς, νὰ ἐρεῦρη τρόπους, ὥστε νὰ προκαλέσῃ ἐπιστολὴν τοῦ Θάμου καὶ νὰ μετριάσῃ ἐντοσούτω τὴν ἀνησυχίαν τῆς θυγατρὸς του, τὴν ἐναντία ἀπέβαινον τὰ πράγματά του. Ἡ Εὐφροσύνη δὲν ἔκρινε μὲ τὸν νοῦν, ἀλλὰ μὲ τὴν καρδίαν, καὶ ὅλοι οἱ σπουδαῖοι λόγοι, οἵτινες ἐπειθον τὸν Ἀὔφαντῆν περὶ τοῦ ἀγνώστου, ὅπως κατ' εἰκασίαν ἔπρεπε νὰ ἦναι, οὐδεμίαν εἶχον λαβὴν ἐπὶ τῆς Εὐφροσύνης. Τὸ ἐνεστέος ἦτον εἰς τὰ βλέμματά της ζοφερὸν, καὶ οὐδεμίαν ἀκτίς ἐλπίδος διέλαμπε. Καὶ ἀλήθης ἂν εἶναι, ὅτι ὁ Θάμος καὶ ὅλα εὐδοκίμει καὶ τὰ παραγγέλματα τοῦ πατρός της ἐφαρμόζει, πάλιν τώρα προσφάτως ἐδεικνύετο ἐπιλήθμων καὶ ἀκαθής, ἐνῶ πολλάκις ὑπεσχέθη αὐτοπροαιρέτως καὶ μάλιστα ὡς καθήκον ἱερὸν, κατὰ τὸ λέγειν του, νὰ γράψῃ. Ἐντεῦθεν ἠδύνατο τις νὰ συμπεράνῃ καὶ περὶ τῆς ἄλλης ὑποσχέσεώς του, νὰ ἐπισκεφθῇ εἰς Θεσσαλίαν τοὺς παρ' αὐτοῦ ὀνομαζομένους εὐεργέτας, ἅμα διευθετήσῃ τὰ πράγματα. Ἰσως εἶχε καὶ κατὰ τι δίκαιον, διότι δὲν ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ποθοῦν τὰ γράμματά του καὶ ὅτι φροντίζουσι περὶ ἐκτελέσεως τῆς ὑποσχέσεώς του. Ὅτι τοιοῦτόν τι ἐνυπῆρχεν εἰς τὸν νοῦν του, κατὰ τὴν κρίσιν της, ἦτον ὅλως φυσικόν. Ἀραιροῦσα εἰς τῆς ἰδέας τοῦ Θάμου τὸ ἱλατήριον, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἐνέργειαν μόνην εἶχεν ἐμπιστοσύνην, εὕρισκε τοὺς ὑπολογισμούς τοῦ πατρός της ψυχρὸς καὶ τὰς εἰκασίας του βεβαιωμένας καὶ ἐπ' οὐδεμιᾶς στηριζομένας ἀνάγκης. Ἡ ἀπλή ἐγνωμοσύνη ἐν ἀγνοίᾳ ὅτι εἶναι προσδοκίμος, δὲν ἦτον ἀπαραίτητον, νὰ φανερωθῇ ὅπως καὶ ὅτε ὁ πατήρ της προέβλεπε. Δὲν προέβλεπεν ἕως ἐκεῖ, νὰ ὀνομασῇ ἀχάριστον τὸν Θάμον, διότι εἶχε λόγους νὰ δικαιολογήσῃ αὐτὸν, μὴ ἐκπληροῦντα τὸ ὑποσχεθὲν, ἢ μᾶλλον εἶχε τι ἐν ἑαυτῇ πάντοτε συνηγοροῦν ὑπὲρ τοῦ Θάμου. Ἰπὲρ αὐτοῦ συνηγόρει καὶ ὁ πατήρ της, ἀλλὰ δι' ἄλλων λόγων καὶ ὡς ἐξ αὐτῶν ὑπῆρχε μεγάλη διαφορά. Διότι ἂν ἡ βᾶσις, τὴν ὁποίαν αὐτὴ παρεδέχετο κατὰ τὰς σκέψεις της ἦτον ἀλήθης, ὅτι ὁ Θάμος παραλείπων νὰ γράψῃ, δὲν ἐθεώρει ὅτι ἡ παράλειψις του εἶχε τι δυσάρεστον δι' ἐκεῖνος, πρὸς οὗς ὑπεσχέθη, ἐπηκολούθει καὶ ἄλλο πόρισμα, ὅτι ἄρα προχωροῦντος τοῦ χρόνου καὶ ἀπεροῦμενος ὅλως εἰς τὸ ἔργον του, δὲν θέλει εἶχε ἀφορμὴν πλέον νὰ ἐπανέλθῃ ἐκ τῆς γνώμης, τὴν ὁποίαν ἤδη εἶχεν, ἀλλὰ μάλιστα θέλει ἀποσβεσθῆ καὶ ἡ ζωηρὰ ἐπιμέλεια τῶν ἐντυπώσεων, ὥστε, ἂν δὲν ἦτον ἤδη, ἐμελλε νὰ γίνῃ ἀδιάφορος.

Ὁ θῆτικὸς πάσχων εἶναι ὁ ἑαυτὸν τιμωρούμενος

καὶ ὁ εὐφρόστερος πάντων, διὰ τὰ εἶδη τὴν πιθανότητα ἐκείνων, ὅσα δύνανται νὰ ἦναι εἰς αὐτὸν τὰ μᾶλλον δυσάρεστα. Ἔνεκα τῶν ὁποίων πάσχει.

Καὶ τοὶ οὐδὲν λέγουσα ἡ Εὐφροσύνη πρὸς τὸν πατέρα τῆς ἐξ ὧν τούτων τῶν σκέψεων, διότι οὐδεμίαν αὐτῶν ἀνῆκεν εἰς τὸ σύστημα ἐκείνων, ὅσα, κατὰ τὸ ἀλαλήτως κρατήσαν μεταξὺ αὐτῶν σύνθημα, ἦσαν ὁμολογούμεναι, ἀλλὰ καλύπτουσα πάντοτε ὑπὸ τὸ νέφος τῆς κατηφείας τὸ αἰσθητὰ της. Ἐίδεν ἱκανὰ σημεῖα εἰς τὸν παρατηρητικὸν πατέρα της, ὅτι δὲν πείθεται.

Τὰ σημεῖα ταῦτα ἦσαν εἰς τὸν Ἀύφαντὴν πολὺ μᾶλλον ἐπιφοβία, διότι ὁ Τάσος δὲν ἐσπασε ν' ἀπαντήσῃ, ὅπως ἐπὶ τῆς πρώτης ἐπιστολῆς. Καὶ οἱ συμπολιταὶ τοῦ Ἀύφαντος καὶ αἱ ὁμήλικες τῆς Εὐφροσύνης ἐπελήρθησαν, κατὰ τὴν διάγνωσίν του Ἐκαστος, νὰ ἐξηγήτουν τὴν φαινομένην ἐπὶ τῶν προσώπων αὐτῶν ἀλλοίωσιν. Ἐκείνοι μὲν ὑπέθετον, ἡ ὅτι ἐπαλε μετὰ ζήμιας ὁ Ἀύφαντὴς καὶ δυσκόλως θέλει ἐπαναφέρει τὰ πράγματά του εἰς τὴν ἦσαν ἄλλοτε ἀνθρώπινον κατάστασιν, ἡ ὅτι γευθεὶς τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀγαθῶν, ποθεῖ ν' ἀποκατασταθῇ ἐκεῖ, πλὴν ἀπαντᾷ ἀνυπερβλήτα προσκόμματα, νὰ μεταποιήσῃ εἰς χρήματα τὴν περιουσίαν του, ἡ ὅτι προβλέπει ἄλλα δυσάρεστα ἐπιπεράμενα ἐπὶ τῆς Θεσσαλίας, περὶ ὧν, ὡς ἐκ τῶν νέων σχέσεων του, δύνανται νὰ ἔχη ἀκριβοτέρας πληροφορίας. Αἱ ὁμήλικες πάλιν τῆς Εὐφροσύνης ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέδιδον τὸ ἦδη ἀκοινώνητον αὐτῆς εἰς ὑπερηφάνειαν, προσβούσαν ἐκ τοῦ λεπτοῦ ἀέρος τῶν Ἀθηναίων ἡ πατρὸς ἀπλότης δὲν δύναται πλέον νὰ τὴν εὐαρεστήσῃ ἀπὸ ἐγγνώρισε τρόπους εὐγενεστέρους καὶ ἐνεπλήρη ὑψηλοτέρου φρονήματος.

Οὐδεὶς ὅμως τούτων ἐμάντευε τὸ ἀληθές. Ὁ Ἀύφαντὴς ὑπέστη τῶντι πολλὰς ζήμιας, ἀλλ' ἡ πρὸς αὐτὸν ἀροσιώτις ὧν τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ του εἰδείχθη ἀμεταδότητος καὶ ὄλην τὴν ἀπουσίαν του, ὅστε ἡ καλλιέργεια τῶν κτημάτων του ἐγένετο ὡς καὶ πρότερον, καὶ τὰ κτήνη του διετηρήθησαν, μετενεχθέντα εἰς ἀσφαλεῖς τόπους, μόνος δὲ βλάσας ὑπέστη τὴν διαρπαγὴν καὶ φθορὰν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ του πραγμάτων καὶ τῆς δίκης τὴν ἀπώλειαν. Ἄμα ἐπνευθῶν ἀποκατεστάθη πάλιν ἡ διαχειρήσις του ὁποία ἦτο πρὸ τῆς φυγῆς του, ἂν καὶ τώρα, προσέχων τὴν θυγατέρα του, ὀλίγας στιγμὰς εἶδεν εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν πραγμάτων του. Οὐδὲ πάλιν ἠδύνατο νὰ ποθῇ τὴν Ἑλλάδα θεωρῶν τὴν γεωργικὴν ὑπερέχουσαν ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅστε μόνη ἡ ἀνάγκη τῶν δυσἀρέτων περιπτώσεων τῆς θυγατρὸς του ἠδύνατο νὰ τὸν καλῆσθαι ἐκεῖ.

Πόσον μακρὰν ἦσαν τοῦ νὰ ἐξιχνιάσουν, τί ἐνεφώλευεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς Εὐφροσύνης, εἶναι περιττὸν νὰ παρατηρήσωμεν. Τὸ πρόσωπόν της εἰδείκνυεν ὑποταγὴν εἰς ἀθεράπευτον κακὸν καὶ ἡ προστιθεμένη εἰς τὰς λοιπὰς καλλονὰς ὡς πρωτίστη πασῶν σεμνότης ἐπέχεε γλυκεῖαν, λάμπριν μετριάζουσαν τὸ δύσθυμον τῆς διαθέσεως. Ἰπὸ τὸν ἀπέριττον καὶ κάλλιστον στέφανον τῆς παρθενικῆς αἰδημοσύνης

οἱ χαρακτηριστῆρες της δὲν εἰδείκνυον τὴν ἡσύχως ὑποκαίουσαν φλεγμονήν, εἰμὴ εἰς τὸν γνωρίζοντα νὰ ἐξηγήσῃ αὐτῆς ὅλα τὰ φυσιογνωμικὰ σημεῖα πατέρα.

Διὰ τῶν ἀκηράτων ὄμβρων τοῦ ὁ χειμῶν ἀνέφυγε τὰς κεκμηνίας δυνάμεις τῆς στεροῦχου γῆς, ὑπὸ τὸν γλοαυθὴ πῆπλον τῆς ἀναπαυομένης. Ἐνῶ ἄλλοτε ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐπεχειρῆζε παντοῦτα ἔργα ἡ Εὐφροσύνη καὶ πολλὰς ὁμήλικας προσεκάλεε συμβουλοῦς, οὐδὲν ἐτελεσφόρει τότε, ἀλλ' ὅτι προπαρεσκευάζε, μεταλίγον παρήται, οὐδὲν στερῶναι. Ὁ μονήρης βίος δὲν ἀπέπα τὸν νοῦν της ἐκ τῆς κατατριβούσης τὰς δυνάμεις της μερίμνης, καὶ ἡ προθύμως συμπαρακολοῦθουσα τὴν τάσιν τοῦ αἰσθηματος φαντασίαν, ἐμεγαλοποιεῖ καὶ ἐτεράτευε τὸ λυποῦν. Κατὰ τοῦ ῥόθου τούτου ἀντεπάλαιον μόναι αἱ θρησκευτικαὶ τῆς ἰδέας, ἀγναὶ καὶ βαθεῖς ἐφριζομένης, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀυτηρητικότητος των ἐθραυον τὴν καρδίαν της μὴ δυναμένην νὰ προσφέρῃ ὁλοκαύτωμα τὰς ἀδικαιολογήτους καὶ ἀκαταμαχῆτους ὀρμὰς της. Πρόθυμος ἐθάδιζεν εἰς τὴν Ἑκκλησιαν καὶ κατασκευατικαὶ ἦσαν αἱ δεήσεις της· ἀλλ' ἐπιστρέφουσα ἠσθάνετο πάντοτε αὐξάνον τὸ πῆζον αὐτῆν βάρος.

Μετὰ παρέλευσιν χρόνου ἐβόλασε τέλος ἀπάντησις τοῦ Τάσου δικαιολογούστος τὴν βραδύτητά του ἔνεκα τῶν πολλῶν του ἀσχολιῶν. Καὶ πάλιν ἔλεγεν ὅτι εἶχεν ἐπιστολὰς τοῦ θάνου εὐδοκίμουδντος ἐξαισίως εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν παραγγελμάτων τοῦ Ἀύφαντος, ἀλλ' ἔχοντος τώρα κατ' ἀρχὰς πολλὰ συγχρόνως νὰ φρονίσῃ καὶ νὰ εἰσαῖξῃ. Περὶ πληρεστέρων δικαστήσεων δὲν ἔλεγε τι, ὅστε τὸ βίρηδὲν παρὰ τοῦ Ἀύφαντος ἀγχιστρον δὲν ἠστόγει. Ἐν γένει ἡ ἐπιστολὴ οὐδεμίαν εἶχε λεπτομέρειαν καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀριστίας καὶ τῶν κοινῶν τόπων, εἰς οὓς περιστρέφετο, δὲν παρεῖχε τὸ ποθούμενον φῶς.

Ὁ Ἀύφαντὴς τὴν ἠρμήνευσε κατὰ τὸν ὠφελιμώτερον πρὸς τὸν σκοπὸν του τρόπον, ἀλλ' ἔβλεπε καὶ αὐτὸς ὅτι εἰς οὐδὲν σνετελεῖ. Ἐσκέπετο ἐπομένως νὰ βραδίτῃ ἄλλην ὁδόν, ἀγούσαν εἰς αἴσιον ἀποτέλεσμα, ἀλλ' εἰσέτι δὲν εἶχεν ἀνακαλύψει αὐτήν.

19.

Ὁ Τάσος ὑπασπιστῆς τοῦ Ἀρχηγῶ.

— 0 —

Ὁ Τάσος διετέλει τότε ἐν Ἰπάτῃ, διότι ἐκεῖ εἶχε καταστήσει τὴν ἑδρὰν του ὁ Ἀρχηγός, τοῦ ὁποίου ἦτον ὑπασπιστῆς καὶ δεξιὸς βραχιῶν. Εἰς τὸν ἀρχηγὸν ἦτον ἀνατεθειμένη ἡ διοίκησις τοῦ πρὸς φύλαξιν τῶν μεθωρίων καὶ καταστολὴν τῆς ληστείας στρατοῦ, συνεργεῖα ὅμως τοῦ ἐπιχειρηματίου Τάσου ἡ δικαιοδοσία του δὲν περιωρίσθη εἰς τούτο μόνον.

Οἱ ἔκπαλαι ἐκ τῆς Βλαχοβουλγαρικῆς ἐποχῆς οὐδόλως μεταλλάξαντες τὸν νομαδικὸν βίον, ὑπὸ

τὸ ὄνομα Βλάχοι, Καραγκούνιδες, ποιμένες, ἐτησίως κατέρχονται ἐκ τῶν ὄρεων τοῦ Πίνδου εἰς τὰς εὐθόρους πεδιάδας τῆς Φθίας καὶ τῶν παρακειμένων ἐπαρχιῶν, ὅπου διαχειμιάζουσι. Ἀφότου ὁ ποιμνικὸς ἀντικατέστησε πάντα ἔγγειον ἐπὶ τῶν νομῶν φόρον, οἱ ποιμένες οὗτοι ὡς καὶ ἄπαντες οἱ ἐγχώριοι κτηνοτρόφοι ἔχουν μέγιστον συμφέρον, νὰ καθέξουν τὰ νάπη, ὅπου φύεται ἡ βυθύτερα καὶ παχυτέρα πάα. Περὶ τούτου κατὰ πρῶτον βαθμὸν ἀποφατίζουσι οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ὁ Πρόεδρος τῶν δημοτικῶν Συμβουλίων ἐκάστης ἐπαρχίας, ἀνεκλήτως δὲ ὁ Νομάρχης, ἡ Ἐπαρχος ἐν συμβουλίῳ, συγκειμένῳ ἐκ τε τοῦ Ἐφόρου καὶ τοῦ Εἰρηνοδίκου. Ἄν καὶ εἰς τὴν περιμάχτην ταύτην διαδικασίαν οὐδεμίαν εἶχε κατὰ νόμον ἀμέσως μετοχὴν ὁ Ἀρχηγός, ὁ Τάσος εὐρήεν ἐν τούτοις τρόπον, νὰ παρεμβλή τὴν ὑπέροπλον δυνάμιν του ἀφανῶς. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ἔπρεπεν ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ καὶ τὰ δημοτικὰ Συμβούλια νὰ συγκροτηθῶν ἐκ τῶν ἀνθρώπων τῆς χειρὸς του.

Οἱ βαθυκτέανοι Ἀρχιποιμένες, οἱ λεγόμενοι Τζελέγγοι, ἔχοντες νύξιν τοῦ ἀπορήτου, ἀπειθείας ἀπετεινοντο εἰς τὸν Τάσον, ὅστις, λαμβάνων τὰ νομισμῆν, ἐξέδιδε τὰς πρὸς τὰς ὑποδεστέρας Ἀρχὰς ἐκ συνθήκης διαπραγὰς, τὰς ὁποίας αὐταὶ οὐδέποτε παρήκουον. Δὲν περιωρίζετο ὅμως ὁ Τάσος βδέλλων τοιοῦτοτρόπως μόνον κατὰ τὴν ἐγκατάστασιν των τοῦς Ἀρχιποιμένους, ἀλλ' ὅλα τὰ Τζελέγγατα, καὶ ὅσον καιρὸν διεγείμαζον, διετέλουν εἰς αὐτὸν ὑποτελῆ, πρὸς τούτο δὲ ὑπῆρχεν ἄλλος τρόπος.

Οἱ νομάδες οὗτοι, προσκαίρως φοιτῶντες καὶ ἐντελῶς ἀμέτοχοι τῶν ἀγαθῶν τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ἐπεθυμοῦν πολὺ μᾶλλον νὰ ἦαι ἀμέτοχοι καὶ τῶν κακῶν. Ἀγνοοῦντες καὶ ἀδιεφοροῦντες, τί πάσχουν οἱ λοιποὶ, μόνον συντελεστικὸν μέσον εἰς τὸ νὰ μὴ πάσχουν οἱ ἴδιοι εἰρήκουν, διδόντες πᾶσαν εἰς τοὺς ληττὰς περιβαλίν. Ἐν γένει οἱ νομάδες οὗτοι ζοῦν πατριαρχικῶς καὶ κατὰ πατροπαράδοτον ἀπλότητα, ἀσμένως παρέχοντες εἰς πάντα προσερχόμενον ἐκ τοῦ γάλακτος καὶ τοῦ τυροῦ των, τὰ ὁποία ἐπιβαλλέουσι εἰς αὐτοὺς ὁ τοῦς ἐλεήμονας ἐπιβλέπων. Κατ' αὐτοὺς ὁ ληττῆς εἶτι μᾶλλον χεῖρει περιβαλίνεως, διότι διώκεται περὶ τῆς ψυχῆς ἀγωνιζόμενος. Ἀναποδιδόντες καὶ αἱ λητταὶ τὴν χάριν οὐδέποτε τοὺς προσβάλλον, ἐνίσω τοὺς εἰρήκουν τοιοῦτοτρόπως προθύμους, καὶ τ' ἀναγκαῖα νὰ τοὺς προσπορίξουν καὶ διακομῆνους νὰ τοὺς φυλάττουν, ἡ ἐνίσω καὶ τὰς εὐκαιρίας αὐτὰς νὰ τοὺς ὑποδεικνύουν. Ἔς ἐκ τούτου πρὸς οὐδένα εἶναι τόσον σκληροὶ καὶ ὠμοὶ οἱ λητταὶ, ὅσον πρὸς τὸν προδοτὴν ποιμένα, εἰ ὄν προσερχονται ἐν πλήρει ἐμπιστοσύνη ὅπου δὲ οἱ ποιμένες, αὐτοὶ καὶ οἱ λητταὶ, ὡς ὄντες βέβαιον ἐν μέσῳ τῶν ἐρήμων, μακρὰν τῶν ἀνθρώπων καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ χειμῶνος, νὰ εὐρουν παρ' ἐκείνοις τροφὰς, πολεμοφόδια καὶ μέσα πρὸς πληροφορίαν, πῶ νὰ διευθύνουν τὰ διακῆματά των. Οἱ φερεοικοὶ ποιμένες δὲν ἐδημιούργησαν τὴν λη-

στείαν, ἀλλ' ἐβῆκαν αὐτὴν ὑπάρχουσαν ἐντὸς τῆς κοινωνίας, τῆς ὁποίας τὴν ἐθεώρησαν ἐπομένως ἀναπόστατον στοιχεῖον, οὐδ' ἔχουν ἀλληλεγγύην τινὰ πρὸς τὴν κοινωνίαν, ὅστε νὰ συμπαρῶν εἰς τὴν μεταβρύθμισίν της. Ἀκολουθοῦν λοιπὸν τὸ ἀξίωμα νόμος καὶ γόρα καὶ ἐπειδὴ τὰ πάντα εἰ Θεοῦ, κατὰ τὴν πανθεικὴν δόξαν των, ἄρα καὶ οἱ λητταὶ, ὡς καὶ αὐτοὶ θεωροῦν τοὺς ποιμένας ἔργον τῆς θεῆς προνοίας. Ὁ Θεὸς στέλλει τὴν προσερχόμενον, λέγει ὁ ποιμὴν, καὶ ὅστις δὲν τὸν δίδει δωρεάν, ἀμαρτάνει. Ὁ Θεὸς στέλλει τὸν ποιμένα, λέγουσι οἱ λητταὶ, διὰ νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς πῶ νὰ φύγωμεν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ὅλα θέλουν ἰδικὰ των.

Τοιαύτη ἀφιλοκερδῆς καὶ κατὰ τινὰ λόγον φιλόλαμπρος εἶναι ἡ παρὰ τοῦ ποιμένος εἰς τὸν ληττὴν παρεχομένη προστασία. Τοιαύτη δὲν ἦτον ὁμοῦ καὶ ἡ παρὰ τοῦ Τάσου ἀπονευομένη εἰς αὐτὸν ὁλητῆς ἦτον ὁ μέγας μοχλὸς τῆς πολυδαίδαλου μηχανῆς του. Διὰ τῶν ληττῶν ἐβάνεν ὁ βραχιῶν του εἰς ὅλας τὰς δημοτικὰς κάλπας, ἐξ ὧν ἐξήρχοντο τὰ ὀνόματα τῶν Δημάρχων καὶ τῶν μελῶν τῶν δημοτικῶν Συμβουλίων. Διὰ τῶν ληττῶν διετέλει διαρκῶς ὑποτελῆ τὰ Τζελέγγατα, διότι δι' αὐτῶν ἠδύνατο νὰ ψιθυρίσῃ πρὸς τὸ ὠτίον των Ἀρχιποιμένων. Ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐκπέτουν τῆς εὐνοίας τοῦ παντοδύναμου ἀρχηγῶ.

Αἱ λητταὶ τοιοῦτοτρόπως ἐγίνοντο κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν τοῦ Τάσου πρὸς ποιμὴν τῆς ἀπειθείας καὶ διατήρησιν τῆς ὑποταγῆς, καὶ τρόμος κατεῖχε τοὺς πάντας, ἐκ τῶν παραδειγμάτων διδασκομένους, τί πρέπει νὰ φρονοῦν καὶ τί πρέπει νὰ πράττουν. Δὲν ἀνεμιγνύετο εἰς μόνον τὰ δημοτικὰ καὶ ἐν γένει τὰ ἐλλογικὰ ὁ Τάσος, ἀλλ' ἔχων ὅλας τὰς Ἀρχὰς πειθηνίους καὶ κύριος τοιαύτης ὑπεριέπου ἐξουσίας, εἰτέ τις πανταχοῦ, ὅθεν ἠδύνατο νὰ προκύβῃ ὠφέλεια καὶ κέρδος, καὶ ἕκαστος ἐτέλει τὰ ἐπιβαλλόμενα, μὴ τολμῶν νὰ γρύξῃ.

Οἱ λητταὶ εἶχον πολλοὺς λόγους, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἐγίνοντο ἐπιτήδεια καὶ εὐπειθῆ ὄργανα τοῦ Τάσου. Αὐτοὺς ἐγνώριζε ὅλα τὰ γωλεὰ καὶ τὰ κρησμάτα αὐτῶν. Διέτεν ἐπομένως τὴν καταδιώξιν, καίτοι γινομένην ἐν πολλῇ παρατάξει καὶ ἐπιδαίξει, εἰς τρόπον, ὅστε δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ συμπλοκὴ μετὰ τῶν ληττῶν, ἐχόντων προηγουμένως εἰδητιν. Τὴν ἀποτυχίαν εἶχε λόγον εὐπαράδεικτον νὰ δικαιολογήσῃ διὰ τοῦ δυσφυλάκτου τῶν μεθωρίων, πέραν τῶν ὁποίων διέρευγον αἱ λητταὶ καὶ εἶχε τρόπον νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι τῶντι μετέβησαν εἰς τὴν ἀστυγεῖτονα.

Αἱ ὑπὲρ τοῦ Τάσου ὑπηρεσίαι δὲν ἐξήρχουν ἐν τούτοις, ὅστε νὰ κορεσθῶν καὶ οἱ μετερχόμενοι τὴν διαρπαγὴν ὡς ἐπάγγελμα, διότι οἱ αἴσιοι τιμωρῆες πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ συστήματός του δὲν ἦσαν πολλακίς οἱ εὐπορώτεροι. Ἔς ἐκ τούτου, πάλιν κατ' ἀνωτέραν ἀδειαν τοῦ Τάσου, οἱ λητταὶ ἐξέλεγον ὄματα ἀποζημιούντα αὐτοὺς διὰ τὴν ἀργίαν των, ἡ διὰ τοὺς ὑπὲρ τοῦ διέποντος αὐτοὺς κόπους των. Εὐγνωμονοῦντες μάλιστα διὰ τοιαύτας ἀδείας,

δεν απεστέρον τον τάσον του μέρους του, απο-
νέμοντες τα πολυτιμότερα. Είχον παρ' αὐτῶ και
ἄλλας ευκολίας, διότι δια τῶν σχετέων του διε-
διεβιάζοντο τὰ ἀποαγένητα εις τὸ ἐμπόριον, και
οὕτω προσήγγιζον εις τὴν ἀγορικὴν αὐτῶν ἀξίαν,
ἐνῶ ἄλλως ἦσαν ἀχρηστα εις τοὺς εὐζώνους λη-
στάς, προτιμώντας τὸν χρυσόν.

Ἡ διαχείρισις αὕτη τοῦ Τάσου ἦτον ἀκαταλο-
γίστων κερδῶν πρόξενος. Καίτοι ἔχον κατὰ τὰ
εἶδη και τοὺς κλάδους τῶν ἐπιχειρήσεων ἐκάστοτε
ἄλλους συνεταιροὺς ἢ μετὰζοντας, ἢ πρόσδοδος τῆς
βιομηχανίας ἦτο τοσαύτη, ὥστε ἐν βραχεὶ ἐβηταύ-
ριε. Καὶ ποίμνιον ἐσχημάτισεν ἐκ συνεισφοράς και
πολύτιμα πράγματα ἀπέκτησε και χρήματα ἐσώ-
ρυσσε, τὰ Ταντάλου τάλαντα.

Οὐδὴλως γνωρίζων τὰς τῶν νεωτέρων οἰκονομο-
λόγων ἀρχὰς και δοξὰς, ὅτι κεφάλαιον εἶναι τὸ ἐκ
τῆς καταναλώσεως περισσεύμα, τὸ γό μιον και δι-
δον πρόσδοδον, ἠπάξετο τὴν ἐπιχειροῦσαν ἀνεκάνθεν
γνωσῆν, ὅτι κεφάλαιον εἶναι, πᾶν τὸ ἐν ἀθρανεὶ ἀ-
σφαλεῖα κείμενον και δι' αὐτῆς μὴ ὑποκείμενον
εις φθορὰν. Πρὸς ἀπόκρυψιν τοῦ πλούτου του εἶχε
και ἄλλον λόγον λίαν καταπειστικόν. Δι' αὐτῆς ἐ-
λάνθανον τὴν κοινὴν προσοχὴν και κατακρυσυγῆν αἱ
πράξεις του ἐνεργῶν αὐτὰς ἐκεῖ, ὅπου ἐγεννήθη και
ὅλοι τὸν ἐγνώριζον πένθητα και μηδαιμίν, ἂν αἰ-
φνης ἀνεδεικνύετο πλουτῶν, ἐξ ἀνάγκης ἦ'ελλον πι-
στεύει εἰ τὰ ἄκρα τῶν δύο τούτων μὴ ἀπομεικ-
κρυσμένων ἐποχῶν συνάπτουτες και παραβάλλον-
τες και οὐδὲν ἡμιτόν ἐν τῷ μέσῳ βλέποντες πρὸς
ἐξήγησιν τῆς ἐν ἀκρεῖ μεταβολῆς, ὅτι πολλῶν ἀ-
θεμίτων μέσων ἐγένετο χρῆσις. Ὅσον και ἂν ἐκρύ-
πτετο ὅμως, δὲν διέρευσσε τὴν οὐδὲν ἐκείνην τῶν οὐ-
δεμίαν ὠφέλειαν πορίζομένων, ἀλλὰ μάλιστα βλά-
θην, ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων, οἵτινες
ὑποψιφισίζοντες ὠνόμαζον τὸ Ἀρχηγεῖον Λητταρ-
χεῖον. Ἀλλ' αἱ τοιοῦτοι ὑπεδλέποντο ὡς ἀντιπράτ-
τοντες εις τὰ καθεστῶτα και ἀναρχικοὶ, ἀείποτε
μειψόμενοι τὰ γινόμενα και δεικνόντες τὸ ἀκα-
τόρθωτον, μετεωρορένακες. Καὶ αὐτοὶ ὅμως βλέ-
παντες οὐ μόνον τὸ ἀνωφελεὲς τῶν παρατηρήσεών
των, ἀλλὰ και τὸ ἐπιβλαβὲς εις τὰ μὴ ἀσφαλῶς
ὑπὸ τὴν στεγὴν σκέπην τῶν νόμων διατελοῦντα συμ-
πέροντά των, ἦταν στερημένοι θαρρόους και μόνον
ὀσάκις εἶχον βεβαίότητα, ὅτι ὁ λόγος των δὲν βέ-
λει ἀκουσθῆ περαιτέρω, ὡμολόγουν τὸ φρόνημά των.

Ἐξ ἐναντίας οἱ πλείστοι ἐκ τῶν προκρίτων ἐκολά-
κευον τὸν Τάσον, και ἀναρῶνδον τὸν ἐπήνουν ὡς
ἀγρυπνον, δραστήριον, συντηροῦντα τὴν τάξιν και
ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ ἐργαζόμενον. Ἡ εὐνοία του
και εις τοὺς μὲν παρεῖχεν ἀφάλειαν, ἐπισκεπτο-
μένους τὰ κτήματά των. ἂν και δὲν ἐτόλμων νὰ
κατοικήτουν ἐν αὐτοῖς, ἢ μετερχόμενος τὸ ὑπὸ παν-
τοίων κινδύνων και θλίψεων ἀπειλούμενον ἐμπόριον,
ἢ ἐκλήπτορας τῶν δημοσίων προσόδων, και εις τοὺς
δὲ τὰ μέτα νὰ διατηροῦν ἀκαμίαν τὴν πολιτικὴν δύ-
ναμιν και σημασίαν των, εἴτε ἐπὶ δημαρσιῶν, εἴτε
ἐπὶ βουλευτικῶν ἐλλογῶν, καταβάλλοντες και μη-

δενίζοντες τοὺς πολιτικοὺς ἀντιπάλους των. Ὡς
ἐκ τούτου ἂν οὐχὶ οἱ πλείστοι, ἀλλ' οἱ μᾶλλον ἐ-
νεργητικοὶ εὐρισκον χρήσιμον τὸ σύστημα τοῦ Τά-
σου και παρεῖχον εις αὐτὸ ἐκτὸς τῆς ὑποστηρίξεως
τῆς συμπράξεός των, προσέτι τὴν ἠθικὴν ὑποστήρι-
ξιν τῆς γνώμης των.

Δὲν ἐδίδο προσοχὴν εις μόνους τοὺς περὶ ἑαυτὸν
ὁ Τάσος, ἀλλ' ἐξέτεινε μέχρις Ἀθηνῶν τὸ ἀγρυ-
πνον βλέμμα του. Τὸ Ἀρχηγεῖον συνέκειτο ἐκ τοῦ
ταμείου και ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ Ἀρχηγῶ. τὸ γρα-
φεῖον διεύθυνον δύο ἀξιωματικοὶ ἐπιτηθειότατοι
εις τὸ γράφειν, καταγινόμενοι νὰ πέμπουν ἐκθέσεις
εις τὴν Κυβέρνησιν, δι' ὧν ὅλα τὰ ἐκνομα παρι-
στάνοντο ἐνομα και ἐφ' ὅλων τῶν γινόμενων εὐ-
ρισκον τὴν πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις σχέσιν. Ἐν
αὐτῷ τῷ γραφείῳ ἐφιλοτεχνούντο τὰ γλαφυρὰ ἐγ-
χώμια τοῦ Ἀρχηγείου, ἐξ ὧν ἐγεμον αἱ ἐφημερίδες
τῆς πρωτεύουστος και αἱ ὑπὲρ περισσοῦ ἀνασκευαὶ τῶν
ἀδελφότητος σπερμολογουμένων. Τὸ γραφεῖον ἦτον ἐν
πλήρει ἀγνοίᾳ τῶν ἐν τῷ ταμείῳ ὑπεργαζόμενων,
τὸ ταμεῖον ὅμως, τὸ ὅποσον διεύθυνεν ὁ Τάσος, ἐ-
δίδο τὰς ὁδηγίας εις τὸ γραφεῖον διὰ στόματος τοῦ
Ἀρχηγῶ.

Εἰς τοιαῦτα μεγάλα και ἀκαταλογίστων κερδῶν
παραίτια καταγινόμενος ὁ ὑπασπιστῆς τοῦ Ἀρχηγῶ
κατὰ φυσικὸν λόγον οὐδεμίαν ἐδίδο προσοχὴν εις τὸ
χωρίον Τριβῶν και τὴν ἐξ αὐτοῦ πρόσδοδον, ἀλλὰ,
κατὰ τὸν οἰκεῖον εις αὐτὸν τοῦ σκέπτεσθαι τρόπον,
ἐνοοῦσε νὰ λαμβάνη τοιαύτην ἄνευ προκαταβολῶν, τῶν
ὀλοίων ἢ ἐκβασις ἀδελφός και μόλις μετὰ παρέλευσιν
χρόνου ἠδύνατο νὰ προβῆ εις φῶς. Πῶς ὁ τὰ ἀσπαρτα
και ἀνήροτα καρπούμενος ἠδύνατο ν' ἀκούσῃ περὶ
ἀποκαταστάσεως τῶν χωρικῶν, περὶ παραχωρήσεως
μέρους γῆς εις τελειαν αὐτῶν ἰδιοκτησίαν, περὶ δα-
νειοῦ πρὸς αὐτοὺς δι' ὑποθήκης τοῦ ὄλου ἢ τοῦ ἡ-
μίσεως χωρίου πορισθησομένου, ὥστε νὰ σπείρουν
οἱ χωρικοὶ πρὸς ἴδιον ὄφελος, μετὰ ταῦτα δὲ ἐκ
τῶν χρημάτων πάλιν αὐτοῦ τοῦ τὰ πάντα ὑπὲρ τῶν
χωρικῶν ἐνεργούντος νὰ σπείρουν και τὴν ἴδιαν
αὐτοῦ γῆν.

Ἐσέβετο και ἐτίμα τὴν Ἀὔραντῆν, τοῦ ὁποῖου
τοὺς λόγους ἐπηγγέλλετο ἐπαναλαμβάνων ὁ Θάνος,
ἀλλ' ἐθεώρει τοῦτον παρανοήσαντα ἐκείνον, ἢ ἐκ
νεανικῆς φιλοτιμίας και ἐπιπολαϊότητος, διότι δὲν
ἐγνώριζε διὰ πόσον κόπων ἀποκτῶνται τὰ χρήμα-
τα και τὰ κτήματα, περιπίπτοντα εις ὑπερβολὰς.
Δὲν ἐπίστευεν, ὅτι ὁ Ἀὔραντῆς διὰ τοιοῦτων μέτων
ἐπλούτησεν, αὐτῷ κανῶ παραδίδων τὰ πάντα εις
τοὺς χωρικοὺς. Βεβαίως ἀφοῦ ἀπέκτησε μὲγάλα
πλοῦτη, δύναται νὰ μεταχειριθῆ γενναίως μέρος
αὐτῶν εις ἀγαθοεργίας, διότι τοιαύτη εἶναι ἡ κλί-
σις του. Ἐκαστος ἔχει τὸ ἰδίωμά του, ἀλλὰ πρέ-
πει νὰ γνωρίζῃ και τὰ μέτα του. Τῶρα αὐτὸς ὁ
Τάσος δὲν ἔχει τὰ μέτα νὰ μιμηθῆ τοιαῦτα παρα-
δείγματα, τὰ ὅποια ἐξέστησαν τῶν φρενῶν τὸν ἀ-
δελφόν του. Ἠλπίζεν ὅτι τὰ δυστυχήματα ἤθελον
τὸν σωφρονίσῃ, νὰ γνωρίσῃ ἐπὶ τέλους, πῶς πρέπει
νὰ πορεύεται ἐντὸς τοῦ κόσμου, ὅστις θέλει νὰ

φθάσῃ εις εὐπραγίαν, ὥστε νὰ μὴ ἔγῃ ἀνάγκην τῶν
ἄλλων. Ἀλλ' ἰδοὺ αὐτὸς διατηρεῖ εἰσέτι τὸ παρώπιον
ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του, εἰρῶν ἐκάστοτε μεταλλαγῆν
τῆς τύχης. Μετὰ τὸ πάθημά του, καθ' ὃ ἐλάτταν
αἱ θυμωναὶ του, εἴρε καταφύγιον ἐν Θεσσαλίᾳ και
γενναῖον προστάτην, παρ' ὃ ἠδύνατο ἐν βραχεὶ ν'
ἀποκτήσῃ ὅσα ἀπώλεσε. Τῶρα πάλιν μετὰ τὴν ἀπό-
λυσίν του ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου ἀπροσδοκήτως ἢ
κουσεν, ὅτι εἶναι καινωτὸς ἐπὶ τοιοῦτου μεγάλου
κτήματος. Νομίζει λοιπὸν, ὅτι ἡ μεταβολὴ τῆς τύ-
χης ἐκ τῆς ἄκρας πενίας εις πλούτον δὲν εἶναι σπά-
νιόν τι. Δὲν γνωρίζει ὅτι τὸ ἀντιθετον εἶναι πολὺ
σινεχέστερον, και ὅτι ἡ πενία εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν
μονίμων καταστάσεων, ἐξ ὧν οἱ πλείστοι οὐδέποτε
ἐξέρχονται. Ὅπως ἔλαθε δωρεάν τὸ ἦμισυ τοῦ χω-
ρίου Τριβῶν, εἶναι ἔτοιμος και αὐτὸς νὰ τὸ δωρήσῃ
διὰ νὰ καταστήσῃ εὐτυχεῖς, τίνας; χωρικοὺς, τοὺς
ὁποῖους πρώτῃ φορὰν βλέπει, ἄρα δὲν γνωρίζει, και
τοὺς ὁποῖους πιστεύει νὰ καταστήτῃ εὐγνώμονας,
ἀνταποδίδοντας μυριοπλασίως τὴν χεῖρ. Πόσον λαι-
θάνεται! . . . Ἄν εἶχεν ὀλίγην πείραν, ἢ'ελεν ἐν-
νοήτει, ὅτι ἅμα οἱ χωρικοὶ γίνουσι ἀνεξάρτητοι και
εὐπορήσουσι, πρῶτον κατ' αὐτοῦ θέλουσι στραφῆ,
διὰ νὰ τὸν ἐξώσουσι ἐξ ὄλου τοῦ χωρίου. Καὶ τὸ
πρᾶγμα εἶναι φυσικόν· οὐδεὶς εὐχαριστεῖται, ἐνόσω
βλέπει, ὅτι δὲν ἔχει τὸ ὄλον. Ὅταν ὅμως οὐδὲν ἔγῃ,
εἶναι ταπεινὸς και ὑποταταγμένος, διότι ἐνοοεῖ, ὅτι
δὲν δύναται νὰ ἔγῃ

Τοιαῦτα σκεπτόμενος ὁ Τάσος ἀμέτῳς ἐκ τῆς
πρώτης ἐπιστολῆς τοῦ Θάνου, κατὰ τὴν συνήθη του
οὐδὲν ἐκείνην, εἰσέδυσεν εις τὸν νοῦν τοῦ ἀδελφοῦ του,
διαδέλεπον ὅτι δὲν εἶναι ὁ κατάλληλος ἄνθρωπος,
τοῦ ὁποῖου εἶχεν ἀνάγκην, και μετενόησε παραδε-
χθεὶς τὴν συμβουλήν τοῦ Ἰαπετοῦ. Πεισιμένους ὅτι
δὲν δύναται νὰ μεταπέσῃ τὸν ἀδελφόν του, ἐπαι-
ρόμενον εις τὰ μαθήματα τοῦ Ἀὔραντοῦ, ἀλλὰ μὴ
θέλων πάλιν ν' ἀποψέσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του μόλις
δόσας αὐτὴν, ἔκρινε προτιμότερον, οὐδὲ ν' ἀπαντήσῃ
οὐδὲ ὁδηγίας ἄλλας νὰ δώσῃ. Ὅσα πρήγγειλεν εις
τὸν Σκιῶν ἐνόμισεν ἀποχωρῶντα, διὲ νὰ μὴ κινδυνεύσῃ
ἢ κατοχὴ τοῦ κτήματος, ὁ δὲ ἀδελφός του στερη-
μένους παντός ἐγγράφου και ἄνευ ἰδίων μέτων οὐδὲν
ἠδύνατο νὰ πράξῃ.

Αἱ μεταγενέστεραι ἐπιστολαὶ τοῦ Θάνου τὸν ἐ-
πεθεδαίωσαν ἔτι μᾶλλον εις τὴν γνώμην του. Αἱ
περιπαθεῖ; εἰκόνας τῆς οἰκτρῆς καταστάσεως τῶν
χωρικῶν, ἢ περιγραφή τῆς ἐσχάτης ἐνδείας των,
στερημένων και αὐτῶν τῶν ἀπαραιτήτως ἀναγκαίων
διὰ νὰ σπείρουν, ἢ ἀπογνώσις των, ὡς ἀποσφα-
λέντων τῶν ἐλπίδων, τὰς ὁποῖας ἐνέπνευσεν εις αὐτοὺς
ἡ αἴφνης ἐκλάμψασα, ἀλλ' ἦ'η πάλιν ἀποσπασθεῖσα
ἀντίληψίς του, ἢ πρόθεσις τοῦ γράφοντος νὰ συν-
τελέσῃ ἐξ ἰδίων εις βελτίωσιν τῆς τύχης των, προσ-
φέρων εις ὑποθήκην τὸ εις αὐτὸν ἐπιβάλλον ἦμισυ
τοῦ χωρίου, αἱ πλάγαι παρατηρήσεις, ὅτι ὁ Σκιῶς
ἦτο περιττὸς ἐμπνέων φῶθον και ἀποθαρρῶνων τοὺς
χωρικοὺς περὶ τῆς προσδοκίας τοῦ μέλλοντος, δι'
ἀκαίρου ἀσθηρότητος πρὸς ἀνθρώπους ταπεινοὺς

και καταβεβλημένους, ὅλα ταῦτα ὁμοῦ ἐπέφερον τὸ
ἐναντίον ἀποτέλεσμα Ὁ Τάσος, ἐπιτιμῶν τὰ γρα-
φόμενα κατὰ τὴν προαίρεσιν και τοῦ σκοποῦς του,
παρήγαγε διττὰ συμπέρασματα πείθοντα αὐτὸν,
ὅτι δύναται νὰ βλαφθῆ μὲγάλως ἀπαντῶν εις τὸν
ἀδελφόν του. Ἐνῶ τὸν ἐβλεπεν ἐνδίδοντα εις συμ-
πάθειαν, κατὰ τὴν γνώμην του νεανικὴν και ἀκρι-
τον, ἦτον ἐπικίνδυνον δι' ἐπιστολῆς νὰ ὁμολογήτῃ
πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐξίσου συμμετέχει εις τὴν κυριότητα
τοῦ κτήματος, τὴν ὁποῖαν ἐκ κουφονοῖας ἠδύνατο
ν' ἀπαλλοτριώτῃ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην, νὰ τὸν βεω-
ρῆ συκοινωνῶν, μετεχειριθῆ ἄλλοτε, διὰ νὰ πα-
ροτρῶν τὸν ζῆλόν του, οὐχὶ ὅμως σπουδαίως. Πότε
ἐνόμισεν, ὅτι ὁ ἀδελφός του ἐπιτηθειῶς ἐπιστατῶν
τὴν γεωργίαν, θέει αὐξήσει τὴν πρόσδοδον, και ἐσκό-
πει μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ἂν ποτε ὁ ἀδελφός του
θελήσῃ ν' ἀποχωρισθῆ, και ὑπῆρχον περισσεύματα ἐκ
τῆς αὐξηθείσης προσόδου, νὰ τὸν φωτίσῃ περὶ τῆς
ἀληθείας και νὰ τὸν ἀποδώσῃ ὀλίγα χρήματα, ὅσον
ν' ἀποζῆ. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἀνέτρεπεν ὁ Θάνος ἐξ
ἀρχῆς; ἀπαιτῶν ἐγγράφον δηλοῦν τὸ ἐξ ἡμισίας
δικαιωμά του, και δυνάμενον νὰ χρησιμεύτῃ, διὰ νὰ
πορισθῆ παρ' ἄλλων χρήματα πρὸς συνδρομὴν τῶν
χωρικῶν. Ὅσα πάλιν ὁ Θάνος ἐγράφε περὶ τοῦ Σκιῶ,
ἦταν ἀποχωρῶντα διὰ νὰ κρίνῃ ὁ Τάσος, ὅτι ἡ πε-
ριουσία του εἶναι ἀπαραίτητος, διὰ νὰ μὴ ὑπε-
γερθῶν τὰ πνεύματα τῶν χωρικῶν, ὥστε τὰς κού-
φους ἐλπίδας των νὰ μετατρέπουσι εις ἀξιώσεις. Ἡ
ἀπογνώσις ἦτον ἀναγκαία, διὰ νὰ τοὺς προπαρα-
σκευάσῃ νὰ δεχθῶν ὡς βελτίωσιν τῆς τύχης των
τὴν ἀμετάστρεπτον ἀνάγκην, νὰ ὑποταχθῶν εις τὸν
νόμιμον αὐτῶν κύριον. Ὅταν παύτουσι νὰ οὐνερεύ-
ωνται ἄλλην κατάστασιν, θέλουσι κλίνει τὸν ἀνχένα
ὑπὸ τὸν ζυγόν και θέλουσι γίνεαι πρόθυμοι ἐργάται,
ἀναλόγως τῆς ἐπιμελείας των περιμένοντες τὴν ἀ-
μοιβὴν τῶν κόπων των και περὶ οὐδεμίαν ἄλλην
πλάνην βρακόμενοι.

Ὅσον βραυτέρω ἐφαίνετο ἡ ἀγανάκτησις τοῦ Θά-
νου οὐδεμίαν λαμβάνοντος ἀπαντήσιν, και μὴ γι-
νόμενος εις τί ν' ἀποδῶτῃ τὴν ὀλεθρίαν σιωπὴν,
τόσον ἐληρστεῖτο ὁ Τάσος, βλέπων προσεγγίζουσαν
τὴν λύσιν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του. Ἐπὶ τέλους ἀ-
παυδῶν θέλει προτιμήτῃ, ὅπως ἦ'η ἀνήγγελλε, νὰ
ἐγκαταλείψῃ τὰς Τριβῶς, και τότε ἐσκόπει νὰ δια-
θέσῃ τὰ τοῦ χωρίου κατὰ τὴν βούλησιν του. Ἄς
γίνῃ πάλιν ὁ ἀδελφός μου, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, ὑπη-
ρέτης τοῦ Ἀὔραντοῦ, διότι αὐτίς εἶναι καθαυτὸ ὁ
κλήρὸς του, ἀφοῦ δὲν γνωρίζει νὰ ὠφεληθῆ ἐκ τῶν
περιστάσεων και νὰ ζῆτῃ ἀνεξάρτητος, ἐγὼ δὲ ἄνευ
μεγίστης μου βλάβης δὲν δύναμαι νὰ τὸν διατη-
ρήσω.

Ὁ Θάνος ὅλα τὰ μέτα μετεχειρίσθη, πρὸς βεβαίω-
σιν, ὅτι ὁ ἀδελφός του λαμβάνει τὰς ἐπιστολάς
του. Περὶ τούτου ἐπὶ τέλους ἐπέτιθη, διότι ἐγκλεί-
σας τὴν πρὸς τὸν Τάσον ἐπιστολήν, εις ἄλλην πρὸς
τὴν μητέρα του, παρ' ἧς ἐξήτει νὰ τὴν πληροφορήσῃ
περὶ ἐκείνου, εἶδεν ἐκ τῆς ἀπαντήσεώς της, δι' ἄλ-
λης χειρὸς γεγραμμένης, ὅτι εἶχε γράμματα τοῦ

Τάσου. Ἡ Βαρβάρα εὐλόγει τὸν πρωτότοκον υἱὸν της διὰ τὰς προόδους του ὡς ὑπασπιστοῦ, καθελάσθην ἀκούουσα τὸ ὄνομά του ἐπαινούμενον ἕξ ἐναντίας ἐμέμετρο τὸν Θάνον, ὅτι δὲν ἀκούει μίχρη τοῦδε περὶ αὐτοῦ ὅτι κατώρθωτέ τι, ἐνῶ ἔχει ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του τοιοῦτον κτήμα, ἀλλὰ περιμένει ὀδηγίας τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ τὸν ἐνοχλεῖ, ἀλλὰ πολλὰ ἔχοντα νὰ φροντίσῃ καὶ νὰ σκεφθῇ.

Μετὰ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην δὲν ἔμεινε πλέον διαταραχὸς εἰς τὸν νοῦν τοῦ Θάνου, ὅτι ὁ ἀδελφός του εἶναι μακρὰν τοῦ νὰ φρονῇ ὅπως αὐτός, καὶ ὅτι εἰς μάτην καταγίνεται νὰ τὸν πείσῃ. Τὴν ἀπυτυχίαν ταύτην ἀπέδιδεν εἰς τὴν συνήθη ἀφροντισίαν τοῦ ἀδελφοῦ του περὶ οἰκιακῶν πραγμάτων, σπουδαζομένου νὰ προβιβασθῇ καὶ περιβληθῇ τιμὰς καὶ ἀξιώματα. Ἐκτός τῆς ἀδικροφίας ταύτης, ἐνόμιζεν ὅτι ὁ ἀδελφός του δὲν προσεῖχεν εἰς τὰς προτροπὰς του, μὴ θεωρῶν ἴσως αὐτὰς σπουδαίας, καὶ μὴ βλέπων τὰ πράγματα ὅπως τὰ ἔβλεπεν αὐτός. Ἄν εἶχε καρδίαν εὐαίσθητον, ἤθελε συγκινήσῃ ἢ ἀναγκινώσκων τὰς περὶ τῶν χωρικῶν περιγραφὰς του, καὶ ἤθελε συμπράξῃ εἰς βελτιώσιν τῆς τύχης ἀνθρώπων, οἵτινες ἔμελλον νὰ γίνωνται καὶ εἰς αὐτὸν ὠφέλιμοι. Ἄφου λοιπὸν, οὐδὲ τὸ ἐλαττωρὸν τοῦ συμφέροντος οὐδ' ἐκεῖνο τῆς συμπαθείας εἶχεν ἐπ' αὐτοῦ δύναμιν, ἄλλο μέσον ἔπρεπε νὰ κινηθῇ, διὰ νὰ τὸν ἐξεργείῃ ἐκ τῆς ληθαργίας του.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐθέλωσθε κατάλληλον νὰ μεταχειρισθῇ τὴν μεσιτείαν τοῦ Ἀῦφαντος. Πρὸς αὐτὸν ἐδεικνυεν ὁ ἀδελφός του σέβας διὰ τὰς εὐεργετίας του, καὶ ἀπευθείας παρ' αὐτοῦ γενόμεναι αἱ προτροπαὶ θέλον τὸν φέρει εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀποφασίσῃ. Γράφων πρὸς τὸν Ἀῦφαντὴν συγχρόνως ἐξεπλήρου τὴν ὑπόσχεσίν του. Τὸν ἦτον μὲν λυπηρὸν νὰ γράψῃ πρὸς αὐτὸν, πρὶν προῖθῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διδασκαλιῶν του, ἀλλ' ἐθέτων λεπτομερῶς τὰ πράγματα καὶ πόσον κατέγεινε νὰ πείσῃ τὸν ἀδελφὸν του, ἔμελλε νὰ δικαιολογηθῇ. Οὐδὲν ἔλεγε κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του προσβλητικόν, ἀλλ' ἀπέδιδε τὴν αἰτίαν εἰς τὴν μικρὰν ὑπόληψιν, τὴν ὁποῖαν δικαίως εἶχε περὶ τοῦ προτεινόμενου μέτρου, τὰ ὅποια ἦν κατὰ πρότερον ἔμελλε νὰ δοκιμάσῃ. Ἐπεκαλεῖτο λοιπὸν τὴν συνδρομὴν του, αὐτός διὰ παραινετικῆς ἐπιστολῆς νὰ συστήσῃ τὰ δέοντα εἰς τὸν Τάσον καὶ νὰ τὸν φωτίσῃ περὶ τῶν ἀληθῶν συμφερόντων του, τῶν ὁποίων ἢ παρκατέλησις δὲν ἦτο πλέον εἰς αὐτὸν μόνον ἐπιβλαπής, ἀλλ' εἰς πολλοὺς ἄλλους.

Αὕτη ἦτον ἡ τελευταία ἀπόπειρα τοῦ Θάνου, διότι μετ' αὐτὴν οὐδὲν ἄλλο πλέον ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ, καὶ ἡ παρουσία του ἐν Τριβαῖς ὄλωσεν περιττή.

(*Ἐπειτα συνέχισα.)

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΝ

ΠΕΡΙ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Παρά τοῖς ἀρχαίοις καὶ νεωτέροις Ἕλλησι.

ὑπὸ Α. ΒΑΛΛΗΝΔΑ, ἑλληνοδιδασκάλου.

—ο—

Ἡ γλῶσσα ἡ Ἑλληνική, ἡ ἐν πᾶσι πλουσία καὶ περικαλλής, πλουσιωτέρα καὶ περικαλλεστέρῃ ἀναφαινεται ἐν τοῖς κυρίοις ὀνόμασι τοῖς διδομένοις εἰς ἀνδρας καὶ γυναίκας. Οὐδεμία γλῶσσα δύναται νὰ παραβληθῇ τῇ Ἑλληνικῇ κατὰ τὸ πλῆθος καὶ τὸ κάλλος τῶν τοιούτων κυρίων ὀνομάτων. Καὶ περὶ τούτων λέγοντες, δὲν ἐννοοῦμεν μόνον τὰ πιθανώτατα, ἐκ τοῦ ἀπείρου πλῆθους περιωθέντα ἡμῖν ὡς ναυάγια, ὄντα καὶ ταῦτα πάλιν οὐκ εὐάριθμα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα τὰ μὴ γνωστὰ ἡμῖν, ὡς μὴ εὑρισκόμενα ἐν τοῖς περισσεωσμένοις Ἑλλησι συγγραφεῦσι. Βεβαίως πόσαι μυριάδες τοιούτων ὀνομάτων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν μάλιστα, ὡς ἦτον τούτων πρακτικωτέρων, ἀσήμεν καὶ μὴ ἀξίων τῆς διὰ γραφῆς διακρίσεως, ἐνεταφιάσθησαν ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν ἐμαυτῶν! Πιθανὸς δὲ πόσα τῶν τοιούτων ὀνομάτων συναπολέσθησαν, εἰ καὶ γεγραμμένα, τοῖς ἀπολεσθεῖσιν Ἑλλησι συγγραφεῦσι! Ἡ δὲ νέα θεητεία, ἡ χριστιανική, ἡ τὰ πολλὰ τῆς γλώσσης μέγιστη οὐ μόνον μὴ καταστρέψασα, ἀλλὰ καὶ ἀναστειλάσασα τὴν καταστροφὴν τῶν, ὡς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀραιοφανεστέρῃ χρωμένη φέρει καὶ λέγει ἐν τοῖς ἱεροῖς βιβλίοις, αὐτὴ αὕτη εἰς τὴν αἰώνιον λήθην ἐξέριψε τὸ πλεῖστον πιθανὸς μέρος τῶν κυρίων τούτων ὀνομάτων τῶν μὴ ἐν τοῖς συγγράμμασι ἱστορημένων. Ἐπειδὴ δὲν ἐσώθησαν μετὰ τῶν εἰρημῶν τὰ ὀνόματα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια τυχὸν οἱ ἅγιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες φέροντες ἠγάσθη. Ἐξ αὐτῶν ὅμως δὲν εἶναι εἰμὴ μικρὸν μόνον μέρος Ἑλληνικόν· διότι κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ χριστιανισμοῦ ἀδικαίρετος οὕτως ἡ χριστιανικὴ θεητεία, συγκατέλεγεν ἁγίους οὐ μόνον τοὺς ἐκ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ πλείστους καὶ τοὺς ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ Γαλλίας καὶ Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἰουδαίας, καὶ τῆς Συρίας, καὶ πανταχόθεν ὄντι χριστιανοί. Ἐκτός δὲ τούτου καὶ οἱ ἐκτός τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐξἑλληνισθείσης ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἀνατολῆς ἅγιοι ἄνθρωποι οἱ συγκαταριθμητέοι ἐν τοῖς ἀγιολογίοις δὲν φέρουσι πάντες ὀνόματα Ἑλληνικά, πλὴν πάνυ ὀλίγων, τῶν πλείονων φερόντων ἢ βερβαρικά ἢ ῥωμαϊκὰ ὀνόματα. Εἰ δὲ καὶ τινες τούτων ἔχουσιν Ἑλληνικά, καὶ ταῦτα δὲν εἶναι τῶν κομψοτέρων, ἀλλὰ τὰ πλείστα διεφθαρμένα καὶ ὄξοντα ζηνισμοῦ. Ἐν δὲ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ζήλου αὐτῶν οἱ ἀρχαῖοι χριστιανοί, ἀπ' ἐνός μὲν ἁμαρτίαν ἐνόμιζον τὸ καὶ νὰ φέρουσιν ὀνόματα μεμολυσμένα, κατ' αὐτοὺς ὑπὸ τῆς πολυθείας, ἀπ' ἑτέρου δὲ τιμῶντες τὴν μήμηκον

τῶν ἁγίων ἀνδρῶν καὶ ἁλλων, τούτων μὲν τὰ ὀνόματα διηρώνον, ἑαυτοὺς δὲ ἡγίζον, λαμβάνοντες ἁγίων ὀνόματα, καὶ ὑποβαλλόμενοι εἰς τὴν προστασίαν τῶν φερωνύμων ἁγίων. Τούτου ἕνεκα τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ὀνομάτων τῶν χριστιανῶν Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνίδων καὶ νῦν δὲν εἶναι εἰμὴ ἐκ τῶν τοῦ ἀγιολογίου, ἐπὶ, ἂν ὁ χριστιανισμὸς δὲν ἐρηπλοῦτο, ὡς βεβαίως εὐδοκίᾳ ἀπ' ἀρχῆς διεδόθη, οἱ πλείστοι, πιθανώτατα, τῶν ὀνομάτων ἡθέλωμεν φέρει ὡς κληρονομίαν, καὶ μετ' ἐκείνας τὰς καταστροφὰς, τὰ ὠραῖα ὀνόματα τῶν προπατόρων ἡμῶν.

Κατὰ μὲν τοὺς χρόνους τῆς πολυθείας τὸ ὄνομα ἐτίθετο οὕτως τὴν μὲν πέμπτην ἡμέραν μετὰ τὴν γέννησιν ἢ τροφὸς περιήρατο τὴν ἐστίαν, ἔχουσα τὸ βρέφος εἰς τὰς χεῖράς της, καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἔθετεν αὐτὸ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἐφεστίων θεῶν. Τὴν δὲ ἐσθόμην, ὀγδόμην ἢ καὶ δεκάτην ἡμέραν ἐδίδοτο τὸ ὄνομα εἰς τὸ βρέφος, παρόντων φίλων. Ὁ δὲ πατήρ τοῦ βρέφους συνήθως ὀνομάζεν αὐτὸ μετὰ τὸ ὄνομα, τὸ ὅποσον συχναίως ἦτον ἐνδοξοῦ τινος προπάτορος, ἢ τοῦ πάππου, ἢ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἢ ἐνίοτε ἐλαμβάνετο ἀπὸ τοῦ κτήριου ἀναφερόμενον. Οὕτως γινώσκωμεν ὅτι ὁ Μιλτιάδης πατέρα εἶχε Κίμωνα καὶ υἱὸν Κίμωνα. Ὁ Δημοσθένης ἦτον υἱὸς Δημοσθένους. Στρατονίκη ἴσως ὀνομάσθη γυνὴ τις τῶν Σελευκιδῶν διὰ τινὰ ἐν στρατῷ νίκην Πύρρον καὶ Πύρρων ἐκ τοῦ χρώματος τῶν τριῶν τοῦ πυρρῶ. Οἰδίπους ὀνομάσθη τὸ ἔλβετον παιδίον τοῦ Λαίου διὰ τὸ τοῦ πόδας αἰδεῖν (οἰδαίνειν). Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐθνικά αὐτὰ ἔχρησιμεύον πολλάκις ὡς κύρια. Οὕτως ὁ υἱὸς τοῦ φιλολάκωνος Κίμωνος ἐκαλεῖτο Λακεδαιμόνιος, καὶ ἱστορικὸν τινὰ γνωρίζομεν καλούμενον Ῥόδιον, καὶ ἕτερον ποιητὴν Ἴωνα, καὶ τὸν γραμματικὸν Ἀθήναιον. Ἀπαντῶμεν καὶ τινὰ γυναικῶν μάλιστα ὀνόματα συνώνυμα φυτοῖς, οἷον ὁ Λάφνης, ἢ Λάφνη, ἢ Μυρτὰ (μύρτας), ἢ Ἀνώ κλπ.

Συνηθέτερον δὲ τὰ Ἑλληνικά ὀνόματα εὑρίσκονται σύνθετα ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων λέξεων, τῶν ἐκφραζουσῶν πᾶν εἶδος ἀρετῆς σωματικῆς τε καὶ ψυχικῆς. Τοιαῦτά εἶσι τὰ ἐξῆς: Ἀριστόβουλος (ἀρίστη βουλή) ὁ ἀρίστα βουλευόμενος. Κλεόβουλος (κλέος βουλή) ὁ κλέος κτώμενος διὰ τῶν βουλευμάτων ἑαυτοῦ. Σωκράτης (σῶος-σῶος κράτος) ὁ σώζων τὸ κράτος. Ἀδειμαντός (α-δειμαντός ἐκ τοῦ δειμαίνω τὸ φοβῶμαι) ὁ ἀφοβός. Ἀτρόμητος (α-τρομητός) ἀτρομος. Καὶ τὰ ἐξῆς γυναικεῖα: Ἐλπινίκη ἢ Κίμωνος (ἐλπίς νίκη) ἢ ἐλπίδας νίκης παρέχουσα. Εὐρυδίκη (εὐρύς καὶ δίκη) Πολυκρίτη (πολύς καὶ κριτή) ἢ ἐν πολλοῖς κριτὴ ἦτοι διακεκριμένη, ἢ ὑπὸ πολλῶν διακρινουμένη.

Μεγεθυτικά ἀπαντῶνται ὡς κύρια, οἷον Χείλων ἐκ τοῦ χείλος (ὁ ἔχων μεγάλα τὰ χεῖλη). Πλάτων (μεγεθ. ἐκ τοῦ πλάτος). Κράτων (ἐκ τοῦ κράτος, ὁ ἔχων μέγα κράτος). Κρίτων (ἐκ τοῦ κριτός) ὁ ὢν πολὺ κεκριμένος ἐν πολλοῖς, εἰ μὴ εἶναι τύπος ἀρχαῖος τοῦ συγκριτικοῦ κριτῶν φαιδῶν (σύσ-

τοιχον τοῦ φαιδρός) ὁ λάμπων πολὺ. Κλέων (ἐκ τοῦ κλέος) ὁ ἔχων μέγα κλέος.

Τούναντιον καὶ ὑποκοριστικὰ μετεχειρίζοντο, οἷον τὰ Βάβυλλος ὁ τοῦ Ἀνακρέοντος ἀγαπητός. Αἰσχύλος (ἐκ τοῦ αἰσχός). Κρατύλλος ἐκ τοῦ κράτος κλπ.

Καὶ πατρωνυμικά, οἷον Ἀριστείδης (ἀρίστεις εἰς), Λεωνίδας, Πελοπίδας, Λερκυλλίδας (δωρ.), Μιλτιάδης, Ἠφαιστῖων, ὡς τὸ Πηλείων, καὶ τὰ Ἀριστοφάνεια Στρεψιάδης, Φειδιππίδης, καὶ τὸ Εὐριπίδης πατρωνυμικὸν ἐκ τοῦ Εὐριπίος. Καὶ πλῆθος κτητικῶν Δημήτριος (ὁ τῆς Δημητρίας ἀνήκειν, ἀφιερωμένος), Βασίλειος (βασιλεὺς, οἰονεὶ βασιλικός), Γεώργιος, Διονύσιος (ὁ τῶν Διονύσων).

Καὶ αὐτὰ δὲ τὰ τῶν θεῶν αὐτῶν ὀνόματα ἐξετάζομενα εὑρίσκονται ἀρχῆς ἑλληνικῆς, καὶ μάλιστα ἐκφραζόμενα ἐν μιᾷ λέξει ὅτι ἡ μυθολογία διὰ πολλῶν κράτος ἀποδίδει αὐτοῖς. Τοιαῦτα, Κρόνος, Ψιλλῆ προφορᾷ, ὁ σημαίνων τὸν χρόνον τὸν κατατρῶγοντα πᾶν τὸ ἐν χρόνῳ. Ἐρμῆς ἐκ τοῦ εἶρω, ἐξ οὗ εἶρμός ἦτοι σειρά, συνέχεια ὁ λέγων, ὁ ῥήτωρ, ὁ προστάτης τῶν λεγόντων. Ἡρα ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς ἀήρ κατ' ἀναγραμματισμὸν, ὡς παράγεται καὶ ἐκ τῆς συνεχοῦς προφορᾷ τῆς λέξεως ἀήρ ἀήρ. Δημήτρα ἐκ τοῦ δῆ ἦτοι γῆ, καὶ μήτηρ, ἢ παράγουσα γῆ. Οὐ μόνον δὲ ταῦτα ἀλλὰ καὶ τὰ μυθολογικὰ πρόσωπα ἡρώων καὶ ἡρώιδων διὰ τῆς ὁμοίας ἀναλύσεως τοιαῦτα ἀναδεικνύονται. Πολυνεϊκῆς (Πολὺ νεῖκος) ὁ γενόμενος αἰτίος πολλοῦ νεῖκου, ἐρίδων πολλῶν, μὴ ὑπομείνας τὴν τῆς βασιλείας ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ κατακράτησιν. Ὀδυσσεύς (ἐκ τοῦ ὀδύνειν) ὁ ὀδύνης ὑποστάς κατὰ τὴν πολυετή αὐτοῦ πλάνην. Πρίαμος (ἐκ τοῦ πρίασθαι) ὁ διὰ λύτρων ἐξαγορασθεὶς. Ἑλένη ἢ Τυνδάρεω, ἐκ τοῦ σέλας ἦτοι φῶς, ἀποβολὴ τοῦ παχέος σ, καὶ ἀντ' αὐτοῦ τεθείσης τῆς ἰσοδυναμίου δασείας ὥστε τὸ Ἑλένη καὶ τὸ Σελήνη, τὸ σύττοιχον, δηλοῖ τὸ λαμπρῶν, οἰονεὶ φωτεινῆ, ὠραία, εἰ μὴ ἐστὶν ἐκ τῆς ῥίζης ἐλ, τῆς δηλοῦστος τὸ παίρνω.

Ὄνόματα θεῶν καὶ ἡρώων οὐδέποτε μετεχειρίζοντο ὡς κύρια ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἡρώων, ἐνῶ ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι εὐαρεστοῦμεν τοὺς ἁγίους, τιμῶμενοι διὰ τῶν ὀνομάτων ἐκείνων. Εἰ δὲ καὶ εὐλαβοῦντο εἰς τὸ τοῖς ἀθανάτοις συνωνυμεῖν, ἐσχημάτιζον ὅμως ἐκ τῶν ὀνομάτων ἐκείνων τοιαῦτα διὰ παραγωγικοῦ καὶ συνθετικοῦ τρόπου. Οὕτως ἐσχηματίστησαν τὰ Διονύσιος, Δημήτριος Ἠφαιστῖων, Διότιμος, Διογένης, Διόφαντος (Ζεὺς . . .), Ἠρακλῆς, Ἠρόδοτος, Ἠρώδης, Ἠρόφιλος (Ἡρα . . .), Ἀπολλοδώρος, Ἀπολλώνιος, Ἀρτεμιδώρος καὶ ὅσα τοιαῦτα.

Τὰ τῶν γυναικῶν ὀνόματα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λήγουσιν εἰς ὦ, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν ἐπὶ τὸ κομψότερον οἷον Κλειῶ (κλέος), Ἐρατῶ (ἐρατός, ἀγαπητός) Χαρικλῶ (χάρις καὶ κλέος, ἐξ ὧν καὶ Χαριτλῆς καὶ Χαρίκλεια), Ἰῶ, Ἰνῶ, Λητώ, Θεανῶ, Σαπφῶ (ἐκ τοῦ σάω, σαφός, σοφός), Ἀνώ κλπ. Οὐκ ἦττον

-και τα σύνθετα δὲν εἶναι ὀλίγα· Εὐρυδική, Ἡγη-
σιπούλη, Ξανθίπη, Στρατονική, Ἐλπινική κλπ.

Ἐκ τῶν προεκτεθειμένων καταφαίνεται ὅτι οἱ
Ἕλληνες πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν κυρίων ὀνομάτων εἶ-
χον εὐχέρειαν τὴν μεγίστην, δυνάμενοι ἐκάστοτε
ἢ νὰ μεταχειρίζονται τὰ ἐχηματισμένα, ἢ κατὰ
τὴν ἀρέσειαν αὐτῶν νὰ σχηματίζωσι νέα, ληξιά-
νοντες τὴν ὕλην ἐκ τοῦ πλοῦτου τῆς γλώσσης αὐ-
τῶν. Παρατηρεῖται ὅτι διὰ τῶν κυρίων ὀνομάτων
σημαίνονται αἱ γλαφυραὶ, αἱ ποιητικαὶ καὶ εὐσε-
βεῖς ἰδέαι· Πόσῃν βεβαίως πίπτειν δὲν ἔχουσι τὰ
Μυρτώ, Δάφνις, Ἀνθώ! Πόσῃν εὐσεβῆς δὲν εἶναι ἡ
Τιμοζένα (ἢ τιμῶσα τοὺς ζῆτους), ἡ Χαρικλιώ (ἢ
διὰ τῶν χαρίτων ἑαυτῆς κτωμένη κλέος). ὁ Δημή-
τριος, ὁ Ἀρτεμίδωρος, ὁ Διονύσιος (ὁ τῆ Ἀθήμητρι-
τῆ Ἀρτέμιδι, τῷ Διονύτῳ ἀνατεθειμένος)!

Κατὰ σύμπτωσιν τὰ μάλιστα περιεργον, τῶν ἀρ-
χαίων ὀνομάτων τινὰ ἀποδεικνύονται ὑπὸ τῆς ἱστο-
ρίας ἐργῶ ἐκτελέσαντα ὅ,τι ἦταν λόγῳ. Οἷον τὸ κύ-
ριον Δημόσθενος, τῆ λέξει σημαίνει τὸν κεκτημένον
ἐν τῷ δήμῳ σθένος. Καὶ ὄντως ὁ ἀνὴρ οὗτος διὰ τῶν
νευρωδῶν αὐτοῦ λόγων τοιοῦτος ἐδείχθη Ἀλέξαν-
δρος, αἱ λέξεις ἐξ ὧν σύγκειται (ἀλέξω, ἀνήρ) δη-
λοῦσι τὸν ἀλέξοντα ἀνδράσι, τὸν βοηθῶντα ἀνδρά-
σιν, ἢ τὸν ἀποκρούοντα προσβολὰς ἀνδρῶν ὑπὸ
τῆς ἱστορίας τοῦτο ὠμολόγηται. Ἀσπασία, γυνὴ
ἀτπαστή, ὡς ἡ λέξις, ὑπὸ Σωκράτους καὶ Περικλέ-
ους καὶ τοσοῦτων ἄλλων. Σοφοκλῆς ὁ ἐπὶ σοφία
κεκτημένος κλέος· διὰ τῶν θαυμαστῶν τραγωδιῶν
του κέκτηται τοιοῦτο. Ἄρπαλος, ὁ ἀρπαλέος, ὁ
ἀρπικτικός, ὡς ἡ λέξις οὕτω καὶ ἡ ἱστορία διη-
γεῖται περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀρπαγῶς τῶν ἐν Βαβυλῶνι
θησαυρῶν τῶν ἐν χειρὶ Ἀλεξάνδρου. Δὲν πρέπει ὁ-
μως τις πρωθυστερῶς νὰ συμπεράνη ὅτι οἱ ἄνδρες
οὗτοι καὶ οἱ τοῦτοις ὅμοιοι μετὰ τὰ ὑπ' αὐτῶν
πεπραγμένα οὕτως ἐκλήθησαν, πρὶν ἄλλως καλοῦ-
μενοι. Τοῦτο δὲν εἶναι εἰμὴ σύμπτωσις τις περιε-
γοσάτη, μὴ ἔχουσα ὅμως τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς ἱστο-
ρικὸν γεγονός. Διότι τότε πᾶς θὰ ἐξηγήσωμεν τὴν
ὀνοματοθεσίαν ἀνδρῶν ἱστορικῶς μὲν ἀκλεεστάτων
καὶ ἀτιμοτάτων, λεξικῶς δὲ ἐντιμοτάτων, καὶ ὁ-
λως ἀσυμμόνους ἔχόντων τὰς λέξεις τοῖς πράγματιν·
Ἄνυτος εἰ τοῦ ἀνύω ἦτοι ὠφέλιθ, σημαίνει τὸν ὠφέ-
λιμον καὶ ὅμως οὗτος εἶναι εἰς ἐκ τῶν κατηγορίων
Σωκράτους, καταστὰς διὰ τοῦτο ἐπισημιώτατος τοῖς
Ἀθηναίοις. Κλέων, εἶπερ τις καὶ ἄλλος, ἀκλεεστά-
τος δημαγωγός, ὁ ὑπὸ Ἀριστοφάνους κωμωδουμέ-
νος, ἐνθ' ἡ λέξις, καὶ ὁ μεγενθυτική, δηλοῖ τὸν μέγα
κλέος κεκτημένον.

Τῶν δούλων τὰ ὀνόματα ἐχηματίζοντο κατὰ
τρόπον ὅλως διάφορον τοῦ κατ' ἴν τὰ τῶν ἐλευθε-
ρων. Ἀρεταὶ πνευματικαὶ οὐδὲ ὅλως ἐσημαίνοντο δι'
αὐτῶν ἀλλ' ἐλαμβάνοντο ἐκ σωματικῶν συμβεβηκό-
των· οἷον Ἀρόμων (ταχύπους), Πυρρίσις (ἐκ τοῦ πυρ-
ροῦ τῶν τριχῶν χρώματος, Ξανθίας (ἐκ τοῦ ξαν-
τοῦ) κλπ.

Καὶ οὕτω μὲν ἀμικρῶς ἐγγῶντο καθαρᾶ Ἕλλη-
νικῆ λέξει εἰς τὴν ὀνοματοκλήσειν αὐτῶν οἱ Ἕλ-

ληνες, ἐνόσω ἔμενον ἀδούλωτοι, καίτοι, κατὰ τοὺς τῆς
ἀραιφρονῆς ἐλευθερίας χρόνους, ἐν ἀδολείπτῳ συγ-
κοινωνίᾳ ὄντες μετὰ βαρβάρων, Περσῶν, Αἰγυπτίων,
Φοινικῶν, Σκυθῶν, καὶ λοιπῶν. Ἠλὴν ἀπὸ τῶν Μα-
κεδονικῶν χρόνων, τῶν βαρβάρων ἐξελληνίζομένων,
οὐχὶ τῶν Ἑλλήνων ἐκβαρβαρουμένων, εἰσήγοντο ἀπὸ
τῶν νεηλύδων βαρβαρικά ὀνόματα, ἢ τοῦλάχιστον
τὰ Ἑλληνικὰ διεββαίοντο πρὸς τὸ βαρβαρικώτερον.
Καὶ βεβαίως, πῶς ἦτο δυνατόν τοῖς περὶ τὴν Αἴ-
γυπτον βαρβάρους, καὶ τοῖς περὶ τὴν Συρίαν Ἀσια-
νοῖς συνδαιτώμενοι, νὰ μὴ ἐξοικειωθῶσιν αὐτοῖς
κατὰ τι, ὅσον ὑπερέτερον πολιτισμοῦ καὶ ἀν ἦταν,
νὰ μὴ λάβωσι καὶ αὐτοὶ μέρος τι, ἔστω καὶ ἐλάχι-
στον, τοῦ βαρβαρικοῦ ἤθους· Ἐν ταῖς μετὰ βαρβα-
ρων ὀμιλίαις αὐτῶν, τὰ ὀνομάτα των ὑπὸ τῶν δυσ-
τρόφων βαρβαρικῶν γλωσσῶν προφερόμενα, διεστρε-
βλοῦντο.

Καὶ ταῦτα μὲν συνέβαινον ἐπὶ τῶν χρόνων, κατ'
οὓς ἐστὶ ὁ Ἕλλητισμός ἦτον ὑπέρτερος τῶν ἐν μέσῳ
λαῶν. Ἄλλ' ὅτε οἱ Ἕλληνες, κύψαντες τὸν εὐγενῆ
αὐχένα τοῖς ἀγερώχοις Ῥωμαίοις πρῶτον, εἶτα τοῖς
ἀριστοκράταις Ἐνετοῖς, καὶ τοῖς τυραννικωτάτοις
Ιουρκοῖς, ἐδιδάχοντο, διὰ νὰ εὐρίσκωσιν ἐλάφρυνσιν,
νὰ τοὺς κολακεύωσι παντὶ τρόπῳ, τί ἔπρεπε νὰ
γείνη; Ἐπὶ μὲν τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, ὅτε τὸ
βητήκεισμα ἀμφοτέρων τῶν ἔθνῶν ἦτο κοινόν, ἐγένετο
παραδοχὴ Ῥωμαϊκῶν ὀνομάτων ἐν τῷ Ἑλληνικῷ
λεξικῷ, ἐπειδὴ ἐφρόνον οἱ δεδουλωμένοι ὅτι διὰ
τοῦ τρόπου τούτου ἐκολακεύετο ἡ φιλοτιμία τοῦ
ἀγερώχου ἔθνους, τοῦ μηδαμῶς καταδεχομένου νὰ
συγκαταβῆ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ φέρῃ τὰ ὀνό-
ματα τῶν Γραικύλων.

Κύρια ὀνόματα παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς
Ἑλληνικῶν.

—ο—

Ἔθος ἦν παρ' Ἑβραίοις, τοῖς πρώτοις ὀμιληταῖς
τοῦ χριστιανισμοῦ, μετὰ μεγάλην πνευματικὴν βελ-
τιώσιν, ν' ἀλλάσωσι τὸ πρὸ ταύτης ὄνομα αὐτῶν,
ἀντὶ ἄλλο σημαντικῶ τῆς νέας βελτιώσεως. Πα-
ραδείγματα ἔχομεν τὰ Παύλου καὶ Πέτρου, πρὸ
τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως καλουμένων Σαύλου καὶ
Σίμωνος, καὶ τοσοῦτων ἄλλων. Καὶ οἱ μετὰ ταῦτα
εἰς Χριστὸν προσερχόμενοι μετήλλαπον τὸ ὄνομα
αὐτῶν ἀντὶ νέου χριστιανικοῦ. Τοῦτο κατ' ἀρχάς
μὲν ἦν σπανιότερον, τῶν χρόνων δὲ τῆς καταδιώ-
ξεως παρελθόντων, φαίνεται ἠνιόμονον ἀνεξαιρέτως.
Ἡ δὲ ὀνοματοθεσία παρὰ τοῖς χριστιανοῖς Ἕλλη-
σιν ἐγένετο ὅχι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς βαπτίσεως,
διότι αὐτὴ ἐτελεῖτο περὶ τὸ τριακοστὸν ἔτος ἀπὸ
τῆς γεννήσεως, ἀλλὰ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς
γεννήσεως, φυλαττομένου τοῦ αὐτοῦ καὶ μετὰ τὴν
βάπτισιν. Ἄλλ' ἀπὸ τῶν χρόνων καθ' οὓς ἐκρίθη
καλὸν ἡ βάπτισις νὰ τελεῖται κατὰ τὴν νηπιακὴν
ἡλικίαν, τὸ ὄνομα δίδεται κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην.

Τὸ δικαίωμα τῆς τοῦ ὀνόματος ἐκλογῆς εἶχον
παρὰ τοῖς πολυθεῖσταῖς Ἕλλησιν ὁ πατήρ, ἢ μή-
τηρ, οἱ συγγενεῖς. Τοῦτο βλέπομεν ἐν ἀρχῇ τῶν
Ἀριστοφάνους Νερελῶν, ἐνθα ὁ γέρον Στρεψιάδης
διηγεῖται τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς μητρὸς συμ-
βάσαν ἔριν περὶ ὀνοματοθεσίας τοῦ νεογνοῦ, τοῦ μὲν
φειδωλοῦ πατρὸς ἐπιμένοντος εἰς τὸ Φειδῶν ἢ Φει-
δίας, τῆς δὲ καινοδόξου, μητρὸς εἰς τὸ Ἴππων καὶ
Ἴππίας καὶ εἶτι τοιοῦτον. Τέλος δὲ συμβάσεως γε-
νομένης, ἀποδίδεται τῷ νεογνῷ ὄνομα διφυῆς συμ-
βιβαστικῶν τοῦ ἤθους ἀμφοτέρων, Φειδιππίδης. Ἐν
τῷ Εὐαγγελίῳ ἀπαντῶμεν τοὺς συγγενεῖς Ζαχαρίου
καὶ Ἐλισάβετ ἀντισταμένους εἰς τὴν θέλησιν τὴν
ἐπὶ πινακίου γραφεῖσταν τοῦ πατρὸς, ἀλάλου Ζαχα-
ρίου, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἰσχύει ἡ τοῦ πατρὸς θέλησις.
Παρὰ δὲ τοῖς χριστιανοῖς Ἕλλησι διάφορα ἦθη κατὰ
τόπους· ποῦ μὲν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ ἀποφασί-
ζουσι, προτιμῶντες πάντοτε τὰ συγγενικὰ ὀνόματα,
καὶ τούτων πάλιν τὰ ἐγγύτερα, πατρὸς, μητρὸς,
τῶν ἀπωτέρων· ποῦ δὲ τὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ὀνό-
ματος δικαίωμα κεχορηγῆται τῷ ἀναδόχῳ.

Ἐκ οἱ πολυθεῖσταῖ Ἕλλησιν προσοχὴν μεγάλην
εἶχον εἰς τὸ νὰ μὴ μεταχειρίζονται εἰμὴ καθαρῶς
Ἑλληνικὰ ὀνόματα, οὕτω καὶ οἱ εἰς τὴν ἐν Χριστῷ
πίστιν προσελθόντες αὐτοὶ Ἕλλησιν εὐλαβοῦντο μὴ,
μεταχειρισθέντες τῶν ἐθνικῶν τὰ ὀνόματα, μολυ-
θῶσι. Διὸ προτιμῶντες ἐλάμβανον τὰ ὑπὸ τῶν ἁ-
γίων ἀποκλυθέντα τοῦ μολυσμοῦ. Ἰστε τὰ ὀνό-
ματα τὰ σήμερον μάλιστα ἐν γρήσει παρ' ἡμῖν τοῖς
χριστιανοῖς, εἶναι ἀναμιξῆ καὶ Ἑλληνικὰ καὶ καὶ Ἑ-
βραϊκὰ καὶ Ῥωμαϊκὰ, καὶ ἐν γένει τοσοῦτων εἰδῶν
καὶ ἐθνικότητων, ὅσων καὶ οἱ ἅγιοι οἱ μέχρι τοῦ
σχίσματος ἀγιασθέντες.

Δύνανται μὲν ἅπαντα τὰ τῶν ἁγίων ὀνόματα νὰ
μεταχειρισθῶσιν, ἀλλ' ἐξαιρέτως προτιμῶσι τὰ τῶν
ἐπιστημωτέρων ἁγίων. Οὐχ ἦττον ὅμως καὶ ἁγίων ἦτ-
τον ἐπισήμων τὰ ὀνομάτα εἶναι ἐν χρῆσει, κατ' ὅσον
μάλιστα ὑπάρχει παρὰ τοῖς χριστιανοῖς ἔθος τι τοῦ
ὀνομάζειν τὸ ἀνώνυμον νεογνὸν ἐνίοτε κατὰ τὸ ὄνο-
μα τοῦ τυχόν τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἐορ-
ταζομένου ἁγίου, ἢ τοῦ ἁγίου εἰς ἴν κατὰ χρεῖαν
τινὰ τὸ ἔχουσιν ἀφιερωμένον, ἢ τοῦ ἁγίου εἰς ἴν
κατὰ γῶραν ἀποπέμους ἐξαιρετον τιμῆν. Οὕτως
ἐν μὲν Τήνῳ ἐπιπολάζουσι τὰ Εὐάγγελος καὶ Εὐαγ-
γελινῆ, ἐν δὲ Ζακύνθῳ τὸ Διονύσιος, ἐν δὲ Κερκύ-
ρᾳ τὸ Σπυρίδων, καὶ οὕτω καθέξῃς.

Κατὰ τὸ ἔθος τοῦ τιμᾶν τὴν ἐορτὴν τῆς ἡμέρας
διὰ τῆς ἐπιλήσεως τοῦ νεογνοῦ κατ' ἕκαστον τὸ ὄ-
νομα, εἶναι καὶ τινες ὀνομασμένοι ἐκ τοῦ ὀνόμα-
τος ἱερατορικῶν ἢ θεομητορικῶν ἐορτῶν· εἶς τὰ
εἰς τῆς ἐορτῆς τῶν φώτων, Φώτος, Φώτιος, Φώ-
της, ἢ Θεοφάνης, Θεοφάνω καὶ Φανίῳ, ὡς λεγομέ-
νης τῆς αὐτῆς ἐορτῆς καὶ Θεοφανείων. Ἐκ τῆς ἐορ-
τῆς τῶν Βαῖων ἐχηματίζονταν τὰ Βαϊάνος, καὶ
Βαίτις ἐκ δὲ τῆς Ἀναστάσεως τὰ Ἀναστάσιος, Ἀ-
ναστασία, Τάσος καὶ Τασῶ, (τὰ δὲ Τασῶ καὶ
Ταρτῆ φαίνονται καταγόμενα ἐκ τοῦ φραγκικοῦ
Θηροσῖα Theresia). Εἰς τιμὴν τοῦ ζύλου τοῦ Σταυ-

ροῦ εἰσὶ τὰ Σταῦρος καὶ Σταυριανός, Σταυριανῆ
καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐκ τῆς κατὰ τὴν 6 Αὐγούστου ἐ-
ορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, τὸ Σω-
τήριος, ἐκ δὲ τῆς Κυριακῆς, τὰ Κυριακός καὶ Κυ-
ριακῆ· ἐκ τῆς Παρασκευῆς τὰ Παρασκευᾶς καὶ
Παρασκευῆ, καὶ ἐκ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὁ Εὐάγγελος
καὶ ἡ Εὐαγγελινῆ.

Τρόπος τοῦ ὀνομάζεσθαι συνήθης καὶ παρὰ τοῖς
ἀρχαίοις εἶναι καὶ οὗτος· ἀπονομὴ ὀνομάτων δη-
λοῦντων ζωὴν μακρὰν καὶ μὴ ἀνηκόντων οὐδενὶ ἁ-
γίῳ ἀνδρὶ ἢ γυναικί. Τοῦτο γίνεται μάλιστα ὑπὸ
γονέων, ὧν προγεννηθέντες παῖδες δὲν ἦσαν μα-
κροζῶοι. Τοιαῦτα εἶναι τὰ Χρόνιος, Χρόνης. Πο-
λυχρόνιος, Πολυχρόνης (ἀνάλογον τοῦ ἀρχαίου Πο-
λύσιος) Ζῶης (ἴσως ἐκ τοῦ ἐνικοῦ β' προσώπου τῆς
εὐκτικῆς τοῦ ζῆω, ἀλλὰ τότε γραπτέον Ζῶης, ὡς-
τε οὕτως εὐφωῶς καὶ ἐναίσίμως εἰς πᾶσαν κλήσιν
ν' ἀκούη ὁ ἐπικαλούμενος ὡσεὶ εὐχομαι νὰ ζῆς),
Ζωῆ, οὕτω καλουμένη καὶ αὐτοκράτειρά τις Βυ-
ζαντινῆ, καὶ Ζώσιμος (ἱστορικός τις) καὶ Ζήσης·
ἰσοδύναμον τούτοις τὸ Πανταξῆς (πάντα νὰ ζῆς,
οἶονε).

Πρὸς δὲ, μέσον ἴδιον κλήτεώς ἐστὶ καὶ τὸ ἐκ
πολυτίμων μετάλλων καὶ λίθων σχηματίζεσθαι καὶ
ἀποπέμειν κύρια ὀνόματα ἀνδράσι τε καὶ γυναικί.
Οἷον ἐκ τοῦ χρυσοῦ παλαιότατα μὲν ὁ Ὀμηρικός
Χρῦσῆς καὶ ἡ Χρυσίς, νῦν δὲ ὁ Χρυσούλης καὶ ἡ
Χρυσῆ ἢ Χρυσῶ (κατὰ διάλεκτον δὲ Χρυσῶ)· ἐκ
δὲ τοῦ ἀργύρου τὰ Ἀργύριος ἢ Ἀργύρης καὶ Ἀρ-
γυρῶ, καὶ Ἀσημένιος καὶ Ἀσημένια ἢ Ἀσημίνα, ὡς
κοινῶς λεγομένου τούτου ἀσημίον. Ἐκ τοῦ μαρ-
γαρίτου τὰ Μαργαρίτης καὶ Μαργαρίτα Μαργαρώ,
Μαργαριτῶν κλπ. Ἐκ τοῦ ἀδάμαντος τὰ Ἀδα-
μάντιος καὶ Διαμάντης, Διαμάντω καὶ Διαμαντού-
λα. Ἐκ τοῦ σμαράγδου, εἶδους πολυτίμου λίθου, ἡ
Σμαράγδα κλπ.

Καὶ ἐκ φυτῶν εὐανθῶν ἐχηματίζονταν τὰ Τριαν-
τάφυλλος, Τριανταφύλλης καὶ Τριανταφυλλιά, οὕτω
καλουμένου τοῦ ῥόδου καὶ Ἀνθῶ καὶ Ἀνθούλα ἐκ
τῶν ἀνθῶν. Ἐκ τοῦ παραλλήλου ἐν τῇ Λατινικῇ
Flos, ris, ἐχηματίζετο τὸ Φλωρῶς, καὶ Φλωρα καὶ
Φλωρή. Ἄλλὰ ποῦ κατατάξομεν τὸ Σταμάτιος,
Στάμος καὶ τὰ τοιαῦτα; ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς, ἢ ἐν
τοῖς ξενικοῖς;

Ξενικῶν πληθὸς εἶπομεν ὅτι εἰσέφρησαν διὰ τῶν
πολυπληθῶν ξένων ἁγίων τῶν ἐν τῷ ἀνατολικῷ ἁ-
γιολογίῳ· τούτων ὅμως πολυπληθέστερά εἰσι τὰ ἐκ
τοῦ Ἑβραϊκοῦ, καθότι πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ
πρὸ τῆς γεννήσεως καὶ μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χρι-
στοῦ συναριθμοῦνται ἐν ταῖς ἁγίοις· οἷοι Ἀδάμ,
Ἄβραᾶμ, Ἰακώβ, Δαυιδ, Μισαὴλ, Ἰωσήφ, Ζαχα-
ρίας· τὰ τῶν ἀποστόλων ὀνόματα, καὶ τὰ τῶν Ἰ-
ουδαίων τῶν ἐν ἁγίοις κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους.

Τὰ πλεῖστα τούτων διετήρησαν τὸς Ἑβραϊκὰς
καταλήξεις, οἷα Δαυιδ, Ἰακώβ, Μισαὴλ κλπ. Τινὰ
δὲ προσέλαβον καταλήξεις Ἑλληνικὰς, οἷα Ἀβρά-
μιος, ἢ Ἀβράμης, Ἰακώβος (Ἰακώβ), Ἰωσήπος (Ἰω-
σήφ), Μισαὴλος ἢ Μισαῆλης (Μισαὴλ), Μαρία (Μα-

ριάμ), Ζαχαρίας, Ἀνανίας, Ἡσαΐας, Ἡλίας (Ἡ-
λιού) Σαῦλος (Σαούλ) κτλ. Τινὰ τούτων μεταφερό-
μενα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν οὐχὶ κατὰ λέξιν, ἀλλὰ
κατ' ἔννοιαν, ἠδύνατο νὰ ἀντιστοιχῶσι μὲ κύρια
ὀνόματα Ἑλληνικά· ὡς τὸ Ματθαῖος μὲ τὸ Ἑλλη-
νικὸν Δωρόθεος, ἢ Θεόδωρος, ἢ Θεόδωρος, ἢ Ἁγίας, ὡς ἐκ
τοῦ ῥήματος τοῦ ἑβρ. daniel, ἢ ἀγαπᾶν, Σολομῶν, ἢ τοῦ
Εἰρηναῖος· Ἰωάννης (ἑβρ. Ἰεχοχονᾶν ἢ Ἰωαννᾶν)
ἦτοι ὁ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δωρηθεὶς, Θεοδώρητος· κλπ.

Τὰ δὲ Λατινικὰ ὀνόματα τὰ καὶ νῦν ἐν χρῆσει
ἔχουσι τὴν ἀρχὴν των, ἐκ τῶν συνωνύμων ἁγίων
τῶν ἢ ἐκ Ῥωμαίων ἢ ἐξ Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων φε-
ρόντων Ῥωμαϊκὰ ὀνόματα, δι' ἣν αἰτίαν ἐν τοῖς ἐμ.
προσθεὶν ὑπεδείξαμεν. Τοιαῦτα, Λουκία ἐκ τοῦ lux.
eis φως, ἀντιστοιχοῦν τῇ Ἑλληνικῇ Φωτεινῇ, ὡς
καὶ τὸ Λατινικὸν Λεύκιος ἢ Λούκιος, ἐξ οὗ ἴσως τὸ
Λουκάς. Κωνσταντῖνος καὶ Κωνσταντῖος, παραμει-
ναν ἤμιν ἐκ τοῦ ὁμωνύμου ἁγίου, σύνθετον ἐκ τοῦ
cum καὶ stans μετοχῆς, Ἀντώνιος τὸ λατινικὸν
Antonius, ἁγιασθεὶς ὑπὸ τοῦ ὁσίου Ἀντωνίου, κτλ.

Παρὰ δὲ τῶν Ἰατακτητῶν Ἑνετῶν ἐλάβομεν
πρὸς χρῆσιν ἐκ τῆς μετ' ἐκείνων πολυχρονίου ἐπι-
μιξίας ὀνόματά τινα, καὶ τοὶ συνώνυμα ἁγίοις τοῖς
μετὰ τὸ σχίσμα. Τοιαῦτα Φραγκίσκος, Βερνάρδος
ἢ Βεναρδῆς, Ὀρσα, Βιργινία ἢτοι Παρθενία, Θη-
ρεσίη, Φλώρα κτλ.

Παρὰ δὲ τῶν δυναστῶν Τούρκων, διὰ τὴν ἐκ δια-
μέτρου διαφορὰν τῶν θρησκευμάτων, καὶ διὰ τὸ
πρὸς αὐτοὺς ἄσπον· οἰ μῖσος, ἀδύνατον ἦτο, καὶ τοὶ
ἐπὶ πολλοὺς χρόνους δουλεύοντες αὐτοῖς, νὰ παρα-
λάβωμεν ὄνομα, πλὴν πάνυ ὀλίγων, καὶ τούτων
ἀξιωματῶν καὶ τιμητικῶν παρ' ἐκείνοις προσγο-
ρευτέων· οἷα Σουλτάνα, Σουλτάνης, Μπέης, Δουδοῦ,
Πιπίνα κτλ.

Ἰσοκορισμοὺς τῶν ἀρχικῶν ὀνομάτων οἱ ἀρχαῖοι
σπανιώτατα ἐποιοῦν, μεταχειριζόμενοι ἀντὰ τὰ κύ-
ρια ὀνόματα ἀναλλοίωτα, ὡς ἀπ' ἀρχῆς ἐθέτησαν,
πλὴν ἐν τισὶ περιστάσεσι κωμικαῖς, ὡς ὁ Σωκράτης
ἐν Ἀριστοφάνους Νεφέλαις καλεῖται Σωκρατίδιον.
Οὐχ ἦττον ὅμως πολλῶν κυρίων ἢ κατάληξις εἰ-
ναι ὑποκοριστικὴ ἀρχή· οἷα ἡ υλλος ἢ υλος τοῦ
Αἰσχύλος (αἴσχος) καὶ Βάβυλος (Βαβυλῆς), Σόφιλος
καὶ ἡ τῶν εἰς ἰχθὺ θηλυκῶν, Φρονίχη, καὶ ἡ τῶν
ἰσκιος, Σωφρονίσκος, ὁ Σωκράτους πατήρ.

Τὸ ἔθος τοῦτο ἐπισημειώμενον πολὺ εἶναι ἀπὸ τῶν
χρόνων τῆς δουλείας, ὅτε οἱ Ἕλληνες βιαζόμενοι νὰ
κολακεύωσι τοὺς δεσπότης αὐτῶν, ὑπεκορίζοντο
τὰ ὀνόματα αὐτῶν, συνειθίζοντες οὕτω καὶ τὰ ἑαυ-
τῶν ὀνόματα νὰ σηματοποιῶσιν ὑποκοριστικῶς. Οἱ
Βυζαντινοὶ οἱ μηδαμῶς εἰς τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀφελές
μένοντες εὐχαριστημένοι, ἀλλ' εἰς τὸ μεγαλοπρεπές
καὶ κολακευτικὸν ἀποβλέποντες, κατὰ κόρον ἐχρῶν-
το τοῖς ὑποκοριστι οἷς, οἷα, ἡ πλουσιωτάτη δέ-
σποινα τῶν Πατρῶν Δαυηλῆς, Ἰωαννίκιος ἐκ τοῦ
Ἰωάννης, Ἰσαάκιος· καὶ τὰ εἰς ἰσα καὶ ἰσσης Θεο-
φιλίτης, καὶ ἄλλα. Ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν χρόνων
τῆς Τουρκικῆς δουλείας ὀλίγοις εἶχον ὀνόματα ἁ-
νευ ὑποκορισμοῦ. Κατὰλήξει δὲ ὑποκοριστικὰς προσ-

εκόλλων ταύτας· ακης, ικος καὶ θηλ. ακη, ἰσσα
ουλα κλπ.

Οὐδὲν μέρος συμπατῶν τῶν λέξεων ὑπόκειται
εἰς τοσαύτας μεταβολὰς καὶ παραπτώσεις εἰς ὅσας
τὰ κύρια, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν νέαν ἐποχὴν τῶν
Ἑλληνικῶν χρόνων, μεταβαλλόμενα κατὰ χώρας καὶ
ἀρεσκείας ὡς ὁ μυθολογούμενος Πρῆτεὺς· διότι ὁ
ἄνθρωπος φύσει φιλόκαλος καὶ τῶν ἀλλαγῶν φί-
λος, ἐπεὶ μᾶλλον ἀναδεικνύεται τοιοῦτος ἐν τοῖς ὀ-
νόμασιν αὐτοῦ, ἢ θεωρεῖ ὡς κτήματα ἀναφαίρετα.
Οἱ γονεῖς καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ κόλακες πᾶσαν
ἐπιμέλειαν καταβάλλουσιν ἐνίοτε, ὅσον τοῖς εἶναι
δυνατὸν, νὰ θεραπεύσωσι καὶ τὴν πρὸς τὰ ὀνόματα
τῶν συγγενῶν εὐλάβειαν καὶ τὴν περὶ ταῦτα κομ-
ψότητα. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου τοσοῦτον μετηλ-
λάγησάν τινα, ὥστε μόνις διασώζουσιν ἴχνος τι
τῆς ἀρχικῆς μορφῆς, καὶ μάλιστα ἂν ἦναι γυναι-
κῶν ὀνόματα, τῶν ἐν πᾶσι ζητουσῶν τὸ τετορευ-
μένον. Ἰδοὺ ὀλίγοι ἐκ τῶν τοιούτων μεταπλασμῶν.

Τὸ ἑβραϊκὸν ὄνομα Μαριάμ ἁγιασθεὶς διὰ τῆς
Παναγίας μητρὸς τοῦ Ἰησοῦ, λαβὼν Ἑλληνικὸν ση-
ματισμὸν, γέγονε Μαρία. Ἀλλὰ ὀλίγιστα εἶναι αἱ
γυναῖκες, αἵτινες μένουσιν εὐχαριστημέναι, ἂν οὐ-
τως ἀπλάστως φέρωσι τὸ ὄνομα. Τούτου ἕνεκεν
ἐπαθε μεταβολὰς ὅσας ἴσως οὐδὲν ἄλλο. Λέγομεν
λοιπὸν Μαριά, Μαριῶ, Μαριούλα, Μαριάκη, Μάρω,
Μαροῦ, Μαρούκα, Μαρούλα, Μαρουλάκη, Μαρουλιῶ,
Μαρούσα, Μαρουσῶ, Μαρουσάκη, Μαρουλέττα, Μα-
ριδάκη, Μαρίτσα, Μαριδίτσα, Μαριγῶ, Μαριγού-
λα, Μαριγίτσα, Μαργίτσα, Μαριώρα, Μαριωρῆ, Μα-
ριώγκα, Μαριωρίτσα, Μαριέττα, Μαριεττῶ, Μαρι-
εττούλα, Μαριετούκα, καὶ πολλὰ ἄλλα ἴσως.

Τὸ ὄνομα Ἐλένη, διαμειναν μέχρι ἡμῶν ὅχι ὡς
ὄνομα τῆς ὤραιας Ἐλένης, ἀλλ' ὡς τῆς ἁγίας Ἐ-
λένης, μητρὸς Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, μετε-
πλάσθη εἰς τὰ Ἐλενιῶ, Ἀλενιῶ, Ἀλενῶ, Ἐλενίτσα,
Ἐλενάκη, Ἀλενάκη, Ἐλέγκω, Ἐλεγκίτσα, Ἐλεγ-
κάκη, Ἐλεγκούλα, Ἐλενούλα.

Αἰκατερινῆ, ὄνομα ἀγνώστου καταγωγῆς καὶ ση-
μασίας, γίνεται γνωστὸν κατὰ πρῶτον ὡς ὄνομα
τῆς μεγαλομάρτυρος Αἰκατερινῆς ἡγεμονίδος. Λέγο-
μεν δὲ, Αἰκατερίνα, Αἰκατερινιῶ, Κατερινιῶ, Κα-
τερινάκη, Κατερινίτσα, Αἰκατερινέττα, Κατερινέττα,
Κατήγκω, Κατὲ, Κατίνα, Κατινούλα, Κατινιῶ,
Κατινάκη, κλπ.

Οὕτω καὶ τὰ τῶν ἀνδρῶν ὀνόματα· Ἐμμανουὴλ
ἑβραϊκὸν ὄνομα, οὐχὶ ὡς κύριον τοῦ θεανθρώπου
κληθέντος, κατὰ τὸ βῆμα τοῦ ἀγγέλου, Ἰησοῦ ἦτοι
Σωτῆρος, ἀλλ' ὡς ἐπίκλησις αὐτοῦ, δηλοῦσα κατὰ
τὸν εὐαγγελιστὴν τὸ μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, μετεπλά-
σθη Μανουὴλ (ὄνομα Βυζαντινοῦ αυτοκράτορος),
Μανῶλης, Μανωλιῶς, Μανωλάκης, Μανῆς, Μάνος.

Δημήτριος, ὄνομα καὶ παρ' Ἑλλήσι χριστιανόν,
ὡς Δημήτριος ὁ φαληρεὺς, ὁ πολιορκητῆς κλπ, νῦν
δὲ, ὡς ὄνομα τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, τὰ
μάλιστα ἐν χρῆσει καὶ ὑπὸ τοὺς τύπους Δημήτρης,
Δημητρός, Δημητράκης, Δημος, Δημᾶς, Δημάκης
Μημήκος, Μημάς.

Τὸ ἑβραϊκὸν Ἰωάννης, παρ' Ἑβραίοις λεγόμενον
ἐν τοῖς ἁγιολογίαις πολλοὺς τῶν ἁγίων, περὶ ὧν
καὶ Ἰωῆς, ὡς ὄνομα Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἐν
μεγίστῃ χρῆσει νῦν, λεγόμενον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν
συνείδησει τῶν τριῶν πρώτων συλλαβῶν ἰω—Για
μετὰ διγαμματος· Γιάννης, Γιαννάκης, Γιαννίκος,
Γιαννιός, Γιαννούλης, Γιαννουλάκης, Γιαννουλιός,
Γιάννος, Γιαῆκος, Γιανῆλης, καὶ τὰ γυναικεῖα
Γιαγκούλα, Γιαννούλα.

Ἀντώνιος, ἔνομα Ῥωμαϊκόν, διὰ τοῦ ὁσίου Ἀν-
τωνίου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ἀσκήσαντος εἰσαχθεὶς εἰς τὸ
χριστιανικὸν ὀνοματολόγιον. Λέγεται, Ἀντωνιός,
Ἀντωνάκης, Ἀντωνός, Ἀντωνίνος, Ἀντωνῆλης καὶ
ταῖα.

Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἠδύνατό τις ἐπὶ μὴ
κιστον ν' αὐξήσῃ τὸν κατάλογον τῶν τοιούτων πο-
λυσηχρόνων ὀνομάτων, δεικνύων ὅτι οὐδὲν ἔμεινεν
ἄμοιρον τοῦ τοιούτου πάθους.

Μετωνυμίαι, ἦτοι ἀλλαγαῖ ὀνομάτων ἐν ἡλικί-
μην ἡλικία παρὰ τοῖς πολυθεϊταῖς Ἑλλησιν ἀνα-
φέρονται τινες ἐν περιστάσεσι, καθ' ἃς ὁ κύριος τοῦ
ὀνόματος δὲν ἦτον εὐχαριστημένος ὑπ' αὐτοῦ, ὡς
ἐμφαίνοντος ἄνθρωπον κακῶν ἰδιοτήτων. Παρὰ τοῦ
Δημοσθένους μανθάνομεν ὅτι ὁ Αἰσχίνου πατήρ,
πρῶτον καλούμενος Τρόμης, μετωνομάσθη, μετὰ τὴν
βελτίωσιν τῆς τύχης του, Ἀτρόμητος.

Τούτο συνηθέστερον ἐγένετο παρ' Ἰουδαίοις, οἱ-
τινες, κατὰ περιστάσεις τινὰς τῆς ζωῆς των ἐκε-
νεγκούσας ἀξιολόγους μεταβολὰς αὐτοῖς, μετῆλ-
λαττον τὰ ἑαυτῶν ὀνόματα ἢ κατὰ τὸ ὄλον ἢ κατὰ
μέρος. Οὕτως ὁ πρῶτον Ἀβραμ μετωνομάσθη κατὰ
προσταγὴν θεῖαν Ἀβραάμ· ὁ ἀπόστολος Σίμων
ὑπὸ τοῦ Κυρίου μετωνομάσθη Κηρᾶς ἢ γουν Πέτρος
« ἐπὶ σοὶ γὰρ τὴν ἐκκλησίαν μου ἐποικοδομήσω »·
ὁ πρὶν τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας διώκτης Σαῦ-
λος (Σαούλ), μετὰ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, μετω-
νομάσθη Παῦλος. Κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ χριστι-
ανισμοῦ αἰῶνας ἀναγκαῖον δὲν ἦτον εἰς τοὺς προση-
λύτους νὰ ἀποθέτωσι μὲ τὴν πρῶτην θρησκείαν
καὶ τὸ ὄνομα, λαμβάνοντες σὺν τῇ νέᾳ καὶ νέον
ὄνομα. Οὐδόλως βλέπομεν τοῦτο ἀναφερόμενον ἐν
ταῖς τῶν Ἀποστόλων πράξεσι, καὶ ἐν ταῖς ἐπιστο-
λαῖς αὐτῶν. Ἀπ' ἐναντίας μάλιστα βλέπομεν ὅτι
οἱ πάντες διετήρουν τὸ πρῶτον ὄνομα εἴτε Ἑβραϊ-
κὸν εἴτε ἔθνικόν ἦτον. Ἐκ τῶν πρώτων Ἀποστόλων
μόνον ὁ Πέτρος καὶ Παῦλος καὶ ὁ Ματθαῖος φαί-
νονται μετονομασθέντες, καίτοι ἡ Ματθαίου μετω-
νομία, πρότερον καλουμένου Λευῆ, εἰσέτι δὲν ἐθε-
βαιώθη. Ὅτε ὅμως οἱ κατὰ χριστιανῶν διωγμοὶ
ἠλαττώθησαν, καὶ ὅτε μετὰ ταῦτα ἡ νέα θρησκεία
ἀπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ κα' ἐξῆς ἐπρο-
στατεύετο ὡς ἐπικρατοῦσα θρησκεία, ἀπαραίτητον
σχεδὸν ἦτον εἰς τὸν προσήλυτον νὰ προσλαβῆναι
ὄνομα ἐκ τῶν παρὰ χριστιανοὺς συνήθων. Τούτο πρό-
τερον νὰ πράξωσι δὲν ἐτόλμων, φοβούμενοι μὴ διὰ
τοῦ νέου ὀνόματος γίνωσι γνωστοὶ ὡς ὀπαδί τῆς
νέας θρησκείας. Αὐτοὶ ὁ Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, βα-
πτισθεὶς, δὲν ἀφῆκε τὸ πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς ὄνομα,
καὶ τοσοῦτοι ἄλλοι. Οὐχ ἦττον ὅμως βλέπομεν

λέγεται ὅτι τὸ δεῖνα ὄνομα ἔφεραν πρὸ τοῦ προση-
λυτισμοῦ, καὶ τὸ δεῖνα ἔλαβον μετὰ τοῦτον. Νῦν δὲ
ἡ μετωνυμία εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τοὺς προση-
λύτους, καὶ σχεδὸν ὑποχρεωτικὴ εἰς τοὺς λαμβά-
νοντας τὸ μοναχικὸν σχῆμα, διὰ τοὺς ὁποίους εἶναι
κεχωρισμένοι ἀριθμῶς τῶν ὀνομάτων ἁγίων ἐν ἀ-
σκήσει καὶ ὁσιότητι διελθοῦσι τὸν βίον.

Αἱ προσωνομίαι, ἢ παρανόμια, ἦτοι αἱ προσήλικαι
ὀνομάτων ἢ εὐφώνων ἢ δυσφώνων πρὸς τοὺς ἀρχικοὺς,
ἦταν καὶ αὗται συνήθειαι παρ' ἐκείνοις ὡς καὶ παρ' ἡ-
μῖν. Οὕτω γινώσκομεν ὅτι Κλεάνθης ὁ φιλοπονώτα-
τος φιλόσοφος ἐπεκαλεῖτο Φρεάντης, ὡς νύκτωρ μὲν
τοῖς κήποις ἀντλῶν κλπ· Διογένης ὁ Σινωπεὺς ἐ-
πεκλήθη Κύων, διὰ τὴν ἄστεγον καὶ ἀτημέλητον
ζωὴν του, τὴν κυσίν ὁμοίαν· Ἀναξαγόρας ὁ Κλα-
ζομένιος προσέλαβε τὸ ἐπώνυμον Νῆος (ἴδε Πλ.
Περικλ.)· Τίμων ὁ Ἐχεκρατίδου, μισάνθρωπος· Δι-
γόρας ὁ Μήλιος, ἄθεος· Ἀριστοτέλης, ὁ φιλόσοφος·
Ἀριστοφάνης, ὁ κωμικός. Αἱ προσωνομίαι αὗται ἦ-
σαν συνηθέστεραι παρὰ Ῥωμαίοις ἐναθενομένους ἐπὶ
ταῦταις. Οὕτως οἱ νικηταὶ στρατηγοὶ ἐπεκαλοῦντο
τῶ ὀνόματι τοῦ ἔθνους, καθ' οὗ ἀγωνισάμενοι ἠρί-
στευσαν. Ὁ Σκηπίων ἐπεκλήθη Ἀφρικανός διὰ τὰς
ἐν Ἀφρικῇ κατὰ Καρχηδονίων ἀριστείας αὐτοῦ. Ὁ
Μέταλλος Μακεδονικός, ἕτερος Κρητικός, ἕτερος
Μακεδονικός, Γ. Μάριος Ἀχαϊκός καὶ οὕτω καθε-
ξῆς· Ἡρώδης ὁ πολλαχῶς εὐεργετήσας τὰς Ἀθήνας
ἐπεκλήθη Ἀττικός· Δημήτριος ὁ Ἀντιόχου Πο-
λιορκητῆς, διὰ τὴν εὐκολίαν μεθ' ἧς ἐξεπέρθει τὰς
πολεῖς, καίτοι ἐν τῇ τῆς Ῥόδου πολιορκίας ἀποτυ-
χῶν. Ἐν γένει δὲ ἡ γενεὰ τῶν Σελεύκων καὶ Πτο-
λεμαίων βασιλέων ἐπιδοτιμεῖτο νὰ ἐπικαλῆται πως·
Οὕτως Κερυνός ἐπεκαλεῖτο Σέλευκος ὁ Γ', καὶ
Πτολεμαῖος ὁ Β', Νικήτωρ Σέλευκος ὁ Α', Ἀετός ὁ
Πύρρος, Ἱεράξ τῶν Ἀντιόχων τις. Τῶν Πτολεμαίων
ὁ μὲν Β' Φιλάδελφος, ὁ δὲ Γ' Εὐεργέτης, ὁ δὲ Δ'
Φιλοπάτωρ, ὁ δὲ Ε' Ἐπιφανής, ὁ δὲ Στ' Φιλομήτωρ
καὶ Τρύφων, ὁ δὲ Ζ' Εὐεργέτης καὶ Φύσκων ἢ προ-
γάστωρ, ὁ δὲ Η' Λάβυρος, ὁ δὲ Θ' Αὐλητής καὶ
Διόνυσος. Ὁ Ἀντιόχος ἐκαλεῖτο Γονατᾶς. Παρὰ
δὲ τοῖς βαρβάρους ὁ μὲν Ἀρταξέρξης Α', Μακρόχειρ,
διὰ τὰς πολὺ μακρὰς χεῖρας, υἱὸς Εὐέρξου τοῦ Α',
ὁ δὲ Β' Μνήμων κτλ. Παρὰ Ῥωμαίοις ὁ Φ Μαξι-
μος εἶχε παρανόμιον ὁ Βερσούκωσος, εἶχε γὰρ ἀκρο-
χορδῶνα μικρὰν ἐπάνω τοῦ χεῖλους ἐπιπεφυκίαν.
Καὶ παρ' Ἑβραίοις τοῦτο ἦν συνήθειαι· οὕτως ὁ Ἀ-
βραάμ κατὰ τὴν εἰς Χαναάν μετοικεσίαν αὐτοῦ
ὑπὸ τῶν ἐγγυαρίων ἐκλήθη Ἐβερ ἢ ξένος, ἐξ οὗ οἱ
Ἑβραῖοι. Ὁ Ἰακώβ, Ἰσραὴλ, ἐξ οὗ οἱ Ἰσραηλῖται.
Ἰωάννης ὁ Ζεβεδαιοῦ καὶ ὁ ἀδελφὸς ὑπὸ τοῦ Ἰη-
σοῦ ἐκλήθησαν Βοαναργῆς ἦτοι υἱοὶ βροντῆς. Ὁ
Ἀνδρέας πρωτόκλητος, ὁ Στέφανος καὶ ἡ ἑκκλη-
σια πρωτομάρτυρες. Παρὰ δὲ τοῖς Βυζαντινοῖς, ὡς καὶ
παρὰ τοῖς Πτολεμαίοις, ἕκαστος τῶν Ἀυτοκρατό-
ρων ἰδίως ἐπεκαλεῖτο. Ὁ Ἰουλιανὸς παραδάτης ἢ
Ἀποστάτης, ὁ Λέων Σοφός, τῶν Κωνσταντινίων
τις Πορφυρογέννητος, ἄλλος δὲ Κοπρώνυμος, ἄλλος

ΠΕΡΙ ΑΡΡΕΝΟΣ ΤΙΝΟΣ ΤΕΡΑΤΟΣ.

— 0 —

Ἐσχάτως παρουσιάσθη πρὸς τὸν ἐν Παρισίῳ διέ-

ροφορμίου, διέστειλε πρῶτον ἀρκούντως τὰς ὁπὰς,

Πρὸς τὸν διευθυντὴν ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΑΝΔΩΡΑΣ.

— 0 —

Ἡ Πανδώρα ἐδημοσίευσεν τὴν ἔκθεσιν τῶν Κριτῶν τοῦ

Ἰ. Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Ἰανουαρίου 1856.

ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Ὁ βραβευθεὶς ποιητὴς τοῦ « ΠΥΡΓΟΥ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ ».

Πρὸς τὸν ἀποτυχόντα ποιητὴν « ΤΩΝ ΔΑΚΡΥ- ΩΝ » καὶ τῆς ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΝΥΚΤΟΣ, κύριον ΓΕΩΡΓΙΟΝ Χ. ΖΑΛΑΚΩΣΤΑΝ.

— 0 —

Κύριε Γεώργιε Ζαλακώστα, στρώσε τὴν κάππαν σου διὰ νὰ θεωρήσωμεν ἓνα μικρὸν παλαιὸν μας λο-

Μὴ παραξενευθῆς δὲ εἰς ταύτην μου τὴν πρό-

λογοικὸν λογαριασμὸν, σπεύδω ὡς τίμιος ἀνθρω-

« Ὁ Κύριος Γεώργιος Ζαλακώστας πρῶτον ἐ-

Καὶ ἰδοὺ εἰς τὴν ἀγγελίαν ταύτην τὰ θέμελλα

Καὶ ἰδοὺ διενεμήθη τὸ ἐξηκοστὸν πέμπτον φυλ-

« Ὁ μέγας τῆς Ἑλλάδος ποιητὴς ἠδικήθη! οἱ Κρι-

Δὲν θέλεις δυσαναγετῆται, φίλε μου, ἐὰν ἐξρά-

« meglio tardi che mai »

(ἴσαι κάτοχος τῆς Ἰταλικῆς, νομίζω, αἱ ποιήσεις

Ἄλλὰ βλέπω, ὅτι ἐστρωσες τὴν κάππαν σου . . .

Ὁ Ἀμβρόσιος Βάλλης, Χίος, ψεύδων τὴν περὶ

λήγιον διὰ τὸν φιλόκαλον τοῦτον σκοπὸν τοῦ δι-

Συνεπεία δλων τούτων ὁ Στράτις καλοπύχει-

Ἐγὼ τὸ τετράποδον τότε (συγχώρητόν μου τὴν

Ἐδῶ τελευτᾷ τὸ πρῶτον κοινὸν τοῦ λογαρια-

« Bene, bene, bene bene respondere ! Dignus, dignus est intrare In nostro docto Corpore. »

καὶ οὐδ' ὁ παραμικρὸς φθόνος ἐμίανε τὴν διάνοι-

Ὅχι ἐξ με καθύειν τὸ τοῦ Ζαλακώστα τρόποιον.

« ἡ ἀμαρτία ἐξομολογηθεῖσα οὐκ ἔστιν ἀμαρτία » ἠρυσίασα ἐν μέρει διὰ τὰ ὑπὲρ σοῦ ἀνώ μου χειροκροτήματα.

Περιδοξός τις Ἴταλός ζωγράφος ἰδὼν τὰς εἰκόνας τοῦ συντεχνίτου του Μιχαήλ Ἀγγέλου κατεπλάγη διὰ τὴν τέχνην, καὶ ἐφώνησε ταπεινωθεὶς:

Anche io son pittore; . . .

Ἐγὼ, φίλε μου, ἀναγνούς τὰ ποιήματά σου, καὶ ἔχων τὴν συναίσθησιν τῆς ἰδίας μου ἀξίας δὲν ἐδίστασα νὰ φωνήσω.

« Ἄν ταῦτα εἶναι ποιήματα, εἶμαι καὶ ἐγὼ ποιητής: ἂν ταῦτα βραβεύονται, καὶ ἐγὼ βεβαίως βέλω βραβευθῆ! »

Μὴ μὲ συνερσιβῆς, φίλε! τοῦ ἀυθάδους καὶ ἀποστάτου Ἐωσφόρου τὸ πάθος κατεκυριεύσε τὰς φρένας μου! Ἴδου δὲ τί ἐσκέφθη μὲ τὸ μικρὸν ὡς κόκορος σινάπεως ἐγκεφαλιδιόν μου.

« Ὁ Ζακύνθιος Σολομός, εἶπον, ἐπικίνδυνος ἀνταγωνιστής, κατέχεται πρὸ πολλοῦ ὑπὸ τῆς ἰδιοτροπίας τῆς Ποιητικῆς του ἐμευθίας, ποιῶν, ὡς λέγουσι, πολλὰ, ἀλλ' οὐδὲν δημοσιεύων οὐδ' ἀνακοινῶν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς πλησιεστέρους φίλους του.

« Ὁ Ἀλέξανδρος Ραγκαβῆς, ἐπικίνδυνος ἀνταγωνιστής, ἀπερροφήθη ὀλοκλήρως ὑπὸ τῶν ἀρχαιολογικῶν του σπουδῶν καὶ συγγραφῶν, καὶ προκειμένου λόγου περὶ ποιήσεως σήμερον προτιμᾷ μᾶλλον νὰ δικάζῃ ἢ νὰ δικάζηται.

« Ὁ Παναγιώτης Σούτσος, ἐπικίνδυνος καὶ αὐτὸς ἀνταγωνιστής, κατέχεται ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τῆς γλωσσουργικῆς Σχολαρχίας του, καὶ τῆς κορυφάντιώσεως πολιτικῆς.

« Ὁ Ἀλέξανδρος Σούτσος, ἀποδημῶν πρὸ καιροῦ, ἀλλὰ ὑπηρετεῖ ἢ σκέπτεται διὰ τὴν ὄραν.

« Πολλοὶ τῶν ἐν τῇ δούλῃ Ἑλλάδι ποιητῶν ἢ ποιητικῶν φαίνονται προτιμῶντες τὸν εὐφραντικώτατον Χαλδᾶν τοῦ Ἀιδίνιου, ἢ τὴν ποιητικὴν διαμάχην.

« Καὶ λοιπὸν ὁ ποιητικὸς διαγωνισμὸς κατήντησε χορὸς, τὸν ὁποῖον σύρει μόνον ὁ φίλος μου Ζαλακώστας!

« Μὰ τὸν Θεὸν καὶ μὰ τὸν Διάβολον! ἐπεθύμησα καὶ ἐγὼ νὰ σύρω τὸν χορὸν τοῦτον, καὶ βέλω τὸν σύρει οὐχὶ ἀπαιτῶν ὡς τακτικὸν ἐτήσιον εἰσόδημα τὰς χιλίας δραχμᾶς, ἀλλὰ διὰ νὰ γνωρίσωσιν ὅτι καὶ ἄλλοι δύνανται νὰ τὸν σύρωσιν ἂν θέλωσιν. »

Ἐπάρχουσι πράγματα τινα εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ἀποβαίνοντα ἐπὶ τοσοῦτον ἀξιομίμητα, ἐφ' ὅσον πλείονες ἀπομιμῶνται αὐτά. Εἰς ἀνθρώπος ἐνθουσιῶν σπανίως μεταδίδει εἰς πολλοὺς τὸν ἐνθουσιασμόν του· πολλοὶ ὅμως ἐνθουσιῶντες ηλεκτρίζουσι τὰς ψυχὰς ὀλοκλήρου ἔθνους, ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Ἐδῶκα, λοιπὸν, κατὰ πρώτην φοράν εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦ 1854 ἀποσπάσματα ἀτμημέλητα ἐκ τοῦ ποιήματός μου, α ὁ Ἀπατρις » ἀτμημέλητα,

διότι βραδέως συνέλαβον τὴν ἰδέαν νὰ τὰ καθυποβάλω· μοὶ συνέβη δὲ καὶ λάθος τι, διὰ τὸ ὅποιον ἠναγκάσθην νὰ γράψω ἀμέσως εἰς ὄλα τὰ μέλη τοῦ ποιητικοῦ δικαστηρίου καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Πρύτανιν· διότι ἀντὶ ἐκ τῶν δύο ὁμοίων ἀντιγράφων νὰ σταλῇ τὸ διορθωθὲν, ἀπεστάλη τὸ ἀδιόρθωτον, περιστατικὸν ἄθῶν, ἐκ τοῦ ὁποίου κἀκεντρεχῶς ἠθέλησεν ἡ ἀγαθὴ σου ψυχὴ μετὰ ἐκ ἔτος νὰ ἐξαγάγῃ προσβλητικὰ συμπεράσματα κατ' ἀνθρώπων, ἂν ἢ τιμῇ καὶ ἡ ἀκεραιότης τοῦ χαρακτήρος εἶναι τοῖς πᾶσι γνωσταί.

Τὰ ἀποσπάσματά μου ἐνίκησαν τὸν Φίλων καὶ τὴν Φώτῃ σου, καὶ τὸν ἔστειλαν νὰ βόσκη ἐκεῖ, ὅπου ἔστειλες σὺ ἄλλους νὰ βοσκῆσιν. Σ' ἐνίκησα· ἀλλὰ μὲ συνεχάρης, ὅπως ἐγὼ ἄλλοτε σέ; Θεὸς συλάξοι! Ἐδημοσίευσας τὸ πόνημά σου, καὶ κιβδηλώσας τὴν ἐκθεσιν τοῦ εἰσηγητοῦ, ἐπέγραψας:

« Τὰ ποιήματα ταῦτα ΕΠΙΩΤΕΥΣΑΝ ἐν τῷ ποιητικῷ ἄγωνι ἂν καὶ δὲν ἐβραβεύθησαν. »

Τὴν εἰς τοῦτον τὸν παραλογισμὸν δικαίαν ἀπάντησίν μου σοὶ ἀπεύθυνα εἰς σχολίον τι ἐντὸς τοῦ βραβευθέντος ποιήματός μου, διὰ τοῦ ὁποίου σοὶ ἐξήρξα τὸ χειρόκτιον· ἀλλὰ σὺ ἐπιώπησας, φρονίμως ποιῶν· καὶ σὲ βεβαίω ὅτι ποτὲ φρονιμώτερον ἔργον δὲν ἔπραξας.

Τελυτᾶ ἐδῶ τὸ δεύτερον κεφάλαιον τοῦ λογαριασμοῦ μας, κατὰ τὸ ὅποιον ἐδώσαμεν καὶ ἐλάθωμεν μέχρις ἐξισώσεως ἀμφοτέροι . . .

Ἄς γυρίσωμεν πάλιν φύλλον . . .

Ἐκρηύχθη τέλος τὸ πέμπτον ἔτος ὁ διαγωνισμὸς· ἐφιλητημήθη νὰ γράψω ἐπίτηδες ποίημά τι· καὶ φέρων τὰς ἐντυπώσεις τοῦ κατὰ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Παρνασσὸν ἐπιστημονικοῦ ταξιδίου μου διεσκέδασα τὰς χολερικὰς ἀποφράδας ἡμέρας, γράψας τὸν Πύργον τῆς Πέτρας εἰς ἐξαμέτρους, καὶ τὴν Πύλιν τῶν Ἀθηνῶν, Σάτυρον εἰς ὁμοιοκαταληκτοῦς. Ἐξαμέτρους πρὶν δὲν εἶχον γράψει· ἀλλ' ὅτε ἀπεράσιμα νὰ γράψω, ἀναπολήσας εἰς τὸν νοῦν μου ὅσα ἄλλοτε ἐδιδάχθην (τὰ ὅποια σὺ θεωρεῖς σχολαστικῶν ἰδία), ἐμελέτησα τὸ μέτρον, συμβουλευθεὶς καὶ τὰ εὐτυχεῖ πρὸ ἐμοῦ δοκιμῆ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ραγκαβῆ. Οἱ κανόνες αὐτοῦ, ὅσον εἶναι ἀπλοὶ, τοσοῦτον ἀπαράβατοι· καὶ τοὺς ἠκολούθησα πιστῶς εἰς τὸ ποίημά μου, ἀπομακρυνόμενος αὐτῶν μόνον ὅσακις ἡ γλῶσσα ἡμῶν παρενέθετεν ἐμπόδια (*). Διὰ τὰς ἀμαρτίας μου, ἢ διὰ τὰς ἀμαρτίας σου, ἔγραψας καὶ σὺ τοὺς χολερικοὺς ἐξαμέτρους σου. Τὰ ποιήματά σου ἐνίκηθησαν πάλιν καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ἰδικοῦ μου μόνον, ἀλλ' ὑπὸ πάντε ἐτι

(*). Οἱ σπονδαῖοι, λόγου χάριν, δυσκόλως δύνανται ν' ἀναμιχθῶσι μετὰ τῶν δακτύλων, διὰ τὸν λόγον, ὅτι εἰς σπονδαῖος σύγκειται ἐκ δύο μακρῶν συλλαβῶν, αἱ δὲ μακρᾶ συλλαβαὶ ἀναπληροῦνται παρ' ἡμῖν διὰ τῶν τοιζόμενων συλλαβῶν· καμμία δὲ λέξις τῆς γλώσσας μας δὲν τονίζεται εἰς δύο συλλαβὰς. Ὁ Κύριος Ἄλ. Ραγκαβῆς παρενέβαλεν ἵνα τὸν σπονδαῖον διὰ δύο μονοσυλλάβων καὶ τονιζόμενων μορίων· ἀλλ' ἔπραξε τοῦτο σπανίως, καὶ μᾶλλον παιδιὰς χάριν.

ἄλλων, μετὰ τὰ ὅποια εἶπεσο ὡς ἔκτος (διὰ νὰ τιμηθῇ βέβαια ἡ θέσις αὕτη) (*). Μόλις δὲ συνελθὼν ἐπέπεσας κατ' ἐμοῦ καὶ κατὰ τῶν Κριτῶν τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ, παραλείπων τοὺς μεταξύ ἡμῶν πέντε νικητὰς σου· αὐτοὶ δὲ, ἂν καὶ πλησιεστοί μου δὲν εἶπον οὐδὲ γὰρ, μ' ὄλον ὅτι καὶ ἡ μάθησις καὶ τὰ ποιητικὰ αὐτῶν πλεονεκτήματα εἶναι τοῖς πλείστοις γνωστὰ καὶ παρ' ἐμοῦ αὐτοῦ σεβαστά.

Ἡ κατὰ τῶν Κριτῶν ἀπ' εὐθείας, καὶ πλαγίως κατ' ἐμοῦ διατριβὴ σου φέρει τὸν μετρίοφρονα τίτλον α Ἐν μᾶθημα εἰς τοὺς διδασκάλους μου! καὶ εἶναι κατὰ πάντα ἀξία σοῦ. Χωρὶς δὲ νὰ σὲ κολακεύσω, ἐν αὐτῇ ἐθαύμασα πρῶτον τὸν περὶ ποιήσεως ὀρισμὸν σου.

« Φῶς καὶ ἀλήθεια, καρδία καὶ νοῦς, γενναιοῦτης » καὶ ὑπερηράνεια, ἀγάπη καὶ ἔρως, πατρις καὶ καλῆσον· ἰδού ἡ ποιήσις!!! »

Ἐὰν διὰ πολλὰς ἀνακαλύψεις εἶναι δίκαιον νὰ καυχήθῃ ὁ σημερινὸς αἰὼν, εἶναι ἐτι δικαιοτέρον νὰ εὐφρῇ ἐπὶ τοῦ κοσμοῦντος αὐτὸν μεγαλοπρεποῦς διδμηματος ὡς ἀκτινοβόλον ἀδάμαντα τὸν μεταφυσικὸν σου τοῦτον περὶ ποιήσεως ὀρισμὸν. Καὶ ἐὰν μὲν ἔζη ὁ μακαρίτης τῶν Σταγειρίων φιλόσοφος, ἤθελε καύσει τὴν περὶ ποιήσεως πραγματείαν του· ἐὰν δὲ τὴν ὑποπεύοντο κἂν ὁ Λαχάρπιος καὶ Βιλλεμαῖνος, ἄλλην ἤθελον δώσει φάσιν εἰς τὰ περὶ φιλολογίας σοφὰ αὐτῶν συγγράμματα.

« Φῶς καὶ ἀλήθεια, καρδία καὶ νοῦς, γενναιοῦτης καὶ ὑπερηράνεια, ἀγάπη καὶ ἔρως, πατρις καὶ καλῆσον, ἰδού ἡ ποιήσις! » — Εὐγε! καὶ τί ὀρθότερον τούτου;

Εἰς τινα ὅμως ποιητικὴν διαμάχην συμβῆσαν εἰς τὸ Οὐράνιον Κράτος, ποιητῆς τις (δὲν ἐνθυμηθεὶς καὶ ἐγὼ τὸ ὄνομά του, οὐδὲ ἂν ἦτο ἢ ὄχι ἀστείος) εἶπε παρ' ἑαυτοῦ τὸν ὀρισμὸν σου.

« Φθόνος καὶ μῖστος, ἐγωῖσμός καὶ ἀκρίσια, ἰδιοτροπία καὶ φιλοκέρδεια, ὀργὴ καὶ σκαιότης! Ἴδου ὁ ποιητής! » Ἄλλ' αὐτὸς, φίλε μου, ἦτο Κινέζος καὶ ἤθελε τί τοῦ ἐγίγνετο κατὰ τὴν παροιμίαν

« Ἀμὴν δὲν εἶναι ποιήσις Ὁ Τύφος καὶ ἡ Οἴσις Κ' ἢ ἀγραμματοσύνη; »

Κύριε Ζαλακώστα; Ναί! μὰ τὴν τραγικὴν ἐκδορὰν τοῦ Μαρσίου! ναί! μὰ τὴν σεβαστὴν σιάν τοῦ ἀθανάτου παιητοῦ Ἐξαρχοπούλου! καὶ ταῦτα παρέχουσι ὕλην πρὸς σύνθεσιν Ἀριστοφανείου κωμῶδίας· καὶ πιθανὸν μίαν ἡμέραν νὰ τὴν ἀναγνώσῃς καὶ μετὰ σφοδρὸν κλαυσιγελῶν νὰ ἐπιδιορθώσῃς τὸν περὶ ποιήσεως ὀρισμὸν σου.

Εἰς τὴν κατ' ἐμοῦ καὶ τῶν Κριτῶν διατριβὴν σου συγγραφεῖται μὲ φῶς καὶ ἀλήθειαν! καρδία καὶ νοῦς! γενναιοῦτητα καὶ ὑπερηράνεια! ἀποδεικνύεται ὁ Φίλιππος Ἰωάννου ἀγράμματος ἀφιλόσοφος καὶ ἀφιλόκαλος. Καὶ ἀγράμματος μὲν, διότι ὁ καταχθόνιος!

(*). Ὅπως ἐκφράζεται ὁ μετρίοφρον κύριος Ζαλακώστας. Ὅπως ἐξερράθη καὶ ἀρχαῖος τις ἐπίσημος στρατηγός— Οἱ μεγάλοι ἄνδρες ἀπαντῶνται καὶ εἰς τὰ παραμικρότερα!

νιος!) ἔχει τὴν ἰδιοτροπίαν νὰ παρατηρή καὶ τὰ ψιλοτέρα γλωσσικὰ παροράματα τῶν διαγωνιζομένων ἀοιδῶν· ἀφιλόσοφος δὲ, διότι δὲν παραδέχεται (ὁ σχολαστικός!) ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι δόγματις τοῦ τοῦ ἀφιλόκαλος δὲ ὡς φέγων (ὁ ἀλιτήριος!) τὰς βεβιασμένας καὶ ψυχρὰς μεταφορὰς, οἶον, τὴν ἀκρόπολιν τοῦ τοῦ, τὴν πεπρωμένην κύκτα ἧτις ἐταράσσειτο (ἀπὸ παροξυσμῶν βέβαια) τὰ κρῖνα βύκη τῆς ζωῆς, τὴν σάρκα—μηχανὴν καὶ τὰ λοιπὰ ἡλιακὰ καὶ ἡλιουκαυτικὰ ἐπινοήματα τοῦ λευκοῦ τοῦ τῆς μελιφρύτου Μούσης σου, ἄξια οὐχὶ δαφνίων, ἀλλὰ χρυσοῦν στεφάνων.

Ἐν τῇ αὐτῇ διατριβῇ ἐλέγχεται ἕτερος τῶν Κριτῶν ὡς ἀγράμματος καὶ ἀμαλῆς, διότι εἶπεν εἰς πραγματείαν τινα ἱστορικὴν Πρέσβυς ἀντὶ πρεσβευτῆς καὶ ἔπος ἀντὶ ἡμῶς!

« Μέγα θῆμα μπρὲ Μανώλη!

« Τρεῖς σταφύλια σ' ἔνα κλῆμα εἶδες ποτὲ του; » Διότι λοιπὸν, ἐξ ἀπροσεξίας εἰς ἐκτεταμένην ἱστορικὴν πραγματείαν τῷ διέφυγον ἄλλοτε δύο τοιαῦτα (τρομερὰ καὶ ἀσυγγώρητα) λάθη! δὲν ἔχει πλέον τὸ δικαίωμα νὰ παρατηρήτῃ ἐπὶ σοβαροῦ διαγωνισμοῦ ὅτι ἀνοικεῖως μεταχειρίζεται τὰς λέξεις ταύτας ἕτερός τις; δὲν τῷ ἐπιτρέπεται πλέον νὰ διορθώσῃ οὔτε αὐτὸς ἐαυτὸν, ἂν ὁ Βεελζεβούλ τὸν παρακινήτῃ εἰς τοιοῦτον μέγα τόλμημα;

« Μέγα θῆμα μπρὲ Μανώλη! »

Εἰς τὴν αὐτὴν σου διατριβὴν καλοῦνται πάντες οἱ Κριταὶ μὲ τὰ φιλοφρονητικώτατα καὶ κολακευτικώτατα ἐπιθετὰ: Σχολαστικοὶ! ἀγράμματοι!!! Προκροῖσται!!! Στρεψόδικαι!!!! — Καὶ μὲνε Κοntonόνη, καὶ Φίλιππε, καὶ Ραγκαβῆ καὶ Παπακρήγόπουλε! Τί σὰς ἐμελλε νὰ ἀκούσῃτε παρὰ τοῦ εὐγενοῦς Καμινεσίου, εἰς οὗ τὴν κεφαλὴν δις ἐπεθέτατε δάφνινον στέφανον, εἰς οὗ τὸ βάλαντιον δις ἐνεβάλατε τὰς χιλίας δραχμᾶς! Ἀλλὰ καλὰ νὰ τὸ πάθετε διαδόλου σχολαστικοὶ! Διὰ τί δὲν τοῦ ἐδίθετε τὰς χιλίας δραχμᾶς καὶ διὰ τρίτην φοράν; ἤθελετε τώρα καὶ σεις ἠτυχεῖτε καὶ ἐγὼ ὁ δὲ τριστερῆς ποιητῆς ἤθελε σὰς κηρύξει μὲ ἰσχυροῦς ἢ ἀναπαίστους, ἀπ' ἄρου εἰς ἄρου τῆς ὑψηλίου, δικαιοῦς, πολυμυθεῖς! ἀμερολήπτους! — Τὰ παθήματα, λοιπὸν, μαθήματα, Κύριοι!

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσω, φίλε μου, ὅτι ἔχεις μέγα δίκαιον νὰ μὲμνησῃς τοὺς Κριτὰς, διότι κατακρίνοντες ἐν τῷ διαγωνισμῷ τοῦ 1852 τὴν ἀποκοπὴν τοῦ βέει εἰς τὴν φράσιν σου

« Ἦε ἢ ἄλλας. »

ἀπεσιώπησαν (οἱ μερολήπται) τὰς ἐν τῷ βραβευθέντι ποιήματι Ὁμοίας γύσιως ἀποκοπὰς « Κίτ' ἠψήλις, γύστ' ἠγρί, εἶχ' ὁ κακός. » Ἐδῶ δὲ τοὺς ἔχεις γεροπόδαρα δεδεμένους τοὺς σχολαστικούς σου! καὶ ἂν σοὶ προτείνωσιν, ὅτι τὰ βραχέα μόνον ἀποστρέφονται, αἱ δὲ αἰ καὶ οἱ εἰς τὸ τέλος τῶν λέξεων εἶναι βραχέαι ὡς καὶ τὸ ε καὶ ο, ἀποκάλεσον αὐτοὺς σκυριασμένα μαθητάρια τοῦ Λασκάρεως, καὶ τοῦ Θεοδώρου Γαζῆ, καὶ ἐχθροὺς τῆς ἀληθοῦς ποι-

ήσεως, ήτις επέρεμασε την γραμματικήν της εις τό καρρίον. "Αν πάλιν σοί είπωσιν ότι τό « Ρε' ή όλκας, » έκτός της κακοζήλου άποκοπής, καταδικάζεται, διότι ή όλκας ύπάρχουσα διά τας άμαρτίας της ζύλινος, δέν είναι δυνατόν νά βέη ώς βούτυρον ή μέλι, και είναι τολημηρά ή μεταφορά συγγωρομένη μόλις εις ένα Πίνδαρον σάλπιστον τό πολεμητήριον, θήρευσον σπάνιον τι χωρίον άχρηστον, και άγνωστον ώς έκ της άχρηστίας του, πρὸς δικαιολόγητιν της μεταφοράς, φέρε τέλος πάντων πρὸς παράδειγμα τὸν ποιητήν τῶν ποιητῶν της Αμοργού, τὸν ἀμίμητον Ἐξαρχόπουλον, ἐνάπιον τοῦ ὁποίου μούττοις γὰ ἔχω και ἐγὼ και πᾶς τις ἄλλος, εἰπόντα:

« Νικό, Δημή, και Γεώρ και Γρη
 ή Ἐ.Ι.Ι.ας ἐλευθερί
 Εἰς ἔτη πολ.Ι.ά δη.Ι.οῦ κτ.Ι.
 'Ρε' ή Ὀ.Ι.κας!!! »

Τὸ Νικό, Δημή, και Γεώρ και Γρη, είναι, Κύριοι Κριτικά, Νικόλαος, Δημήτριος, Γεώργιος, και Γρηγόριος, και συνέκοψεν αὐτὰ ὁ Ποιητής! ὡς ὁ Ὀμπος τήν λέξιν κριτή εις Κρι-

• Παρὰ ἐξ ἑνὸς ἐκείνου ἔξογε ἔπιοι
 • Ἐστίασι, κρι λευκὴν ἔρεπτόμενοι και ἄλγος »
 Ὀμ. Ἰλ. Ε. στχ. 193—196.

Και τολμάτε, αναλφάβητοι και ἀριλόκαλοι, νά καταδικάσητε τό « Ρε' ή όλκας »; — Μή τοι- » μῶντες γὰ βί.Ι.ε.τε εις τήν φάλαγγα τὸν » θύτορ Ὀμηρον ἀπερασίσατε γὰ βασανίσατε ἐ- » μέ; Δέχομαι τήν κό.Ι.ουσι! (Ἰδε Εὐτέρπ. φυλλ. 65, σελ. 394).

(Ἐξακολούθητον δὲ μετὸν ἴδιον τόνον διά νά τοὺς δώσης νά ἐνοήσῃσι μίαν φορὰν). » Αὐθάδεις » Σχολαστικοί! ἔχιδνα φαρμακερά! φωτισθέντες » πάτης διανοητικῆς λαμπάδος! Προκοδοσται και » Στρεφιδίκα! Σίνκι και Πιτροκάμπται! δέν ἀρ- » κοῦσι και ταῦτα! Ἄλλ' ἀπαίτετε και τοὺς » ἔξαμέτρος στίχους μου μετὰ τομάς! Μικρόνοες! » μήπως ὁ νερελοζάμων ποιητής είναι σκυτοτόμος. » κρατῶν κοπίδα, και οἱ στίχοι του σκύτος διά νά » τό κόπη; Τί μᾶς μέλει ήμᾶς τοὺς ἐλευθε- » ρους, τοὺς Συρταγματικούς ποιητάς διά τὰς σχο- » λαστικὰς σας τομάς; Ἀδιανοοῦμεν διά τοὺς δου- » λικῶς κανόνας τῆς μετρικῆς τῶν ξεχωραμένων » Θερισίου και Ἀσωπίου σας. Κάτω ή μετρική! » Ζήτω ή ἐλευθερία τῆς στιχοποιίας! Ἐάν θέλωμεν, » κάμνομεν τομήν· ἐάν δέν θέλωμεν δέν κάμνομεν, » και ἐάν διά χωροφυλάκων θελήσετε νά μᾶς βιά » σητε! . . Ἐρῆετῶσαν τὰ περθημιμερῆ και ἐρθημι- » μερῆ, τὰ κατὰ τρίτον τροχαῖον σας, και τὰ κατὰ » τετραποδῖον βουκο.Ι.ικόν, και μετ' αὐτῶν ἐρῆετῶ » σύμπασα ή μοχηρή σπεῖρα σας! »

Κραύγατε, φίλε μου, οὐπω, και τότε τί θά γί- » νη; θά βιασθοῦν οἱ σχολαστικοί νά υπογράψωσι τό ποιητικὸν μας Σύνταγμα! και τότε δά νά ἰδῆ ὁ κόσμος ποιητήν!

Ἐν μόνον ἐπιχειρήμα ἔχουσι αὐτοί οἱ σχολα-

στικοί ἰσχυρὸν ὄπωσόν, και τοῦτο είναι ὅτι ἄνευ τομῆς στίχος δέν ἀναγινώσκειται, ἐάν λέγεται στίχος· και ὅτι ὅσοι στίχοι ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἐποιήθησαν μέχρι Ὀμήρου και Ἡσιόδου, και ἀπὸ τούτων μέχρι Ζαλακώττα! εἶχον ὅλοι τομάς, ἐκ- τὸς ἐάν ἐπλάσθησαν κατὰ τὸν τύπον τῶν λερμπα- λερικῶν ἔξαρχοπουλείων.

« Κί' ὅσα γυρίσω και σὲ δῶ μετὰ τὸ καλὸ,
 Ἐπεραγία Θεοτόλε σώσον ήμᾶς,
 Ἀμήρ ἀμήρ τρις και τέσσαρες ἀμήρ! »

Τέλος πάντων, θέλουσι προσέτετε ὡς ἐν ἐπιλόγῃ ὅτι και αὐτὸ τό γνωστὸν σου·

« Ἀπὸ τῆρ Πό.Ι.ιν ἔρχομαι
 κ' εις τήρ κορφή καρέ.Ι.Ι.α. »

κόπηται εις τήν λέξιν « ἔρχομαι ». Ἄλλ' ἐν ἐπιχειρήμα, μίχ μαρτυρία δέν ἀποτε- λεῖ ἀπόδειξις! Ἄφες λοιπὸν τοὺς σχολαστικούς νά κουρευῶνται μετὰ τὰς τομάς των, και εὔχου ή τομή νά ἐφαρμοσθῆ εις τὸν τράχηλον τοιούτων ἐπικιν- δύνων ζώων.

Κλίνει ὁμοῦς τό γόνυ ἐνάπιον ΣΟΥ ή ὠχρὰ σκιά τοῦ Φασσινιώτη (ἐν τὸν θέλης Σμυρναῖον) ή τοῦ Βα.Ι.ουσινοῦ και Βι.ροταδοῦση (ἐν τὸν θέλης Χίον) ἀριδοῦ τοῦ Ἰλίου κλίνει τό γόνυ, και ἐγγνωμο- νοῦσα σοί προσφέρει στέφανον ἀμάραντον ἐξ ἀνθῶν συλλεγέντων μετὰ τὰς πρεθουτικὰς και τρεμούτας χειράς του ἀπὸ τῶν φαιδρῶν Ἡλωσίων Πεδίων, διά τὸν μετασχηματισμὸν ὃν ἔδωκες εις τὸν ἔξαμέτρον του. λαμβάνω τήν Εὐτέρπην, και εις τήν κλασικὴν διατριβήν σου τήν δ.ορθωθεῖσαι παρὶ σοῦ τοῦ ἰ- δίου (σοῦ κλείω τήν ὕβριν διά νά μή μοῦ φύγη), ἀναγινώσκω εις ένα στίχον ἔξαμέτρον

« Ὅλα ὁ τέρας βροφῆ ἰδῶ κάτω, τὸν πλοῦτον, τό κάλλος,
 τήν δόξαν. »

Αὐτὸς είναι στίχος; δέν είναι ἀληθές; και στί- χος ἠρωϊκὸς ἔξαμέτρος κατὰ σέ.

Ἀπεράσιτα πρὸς στιγμήν νά γίνω και ἐγὼ σχο- λαστικός! διά νά ἐνοήσης δὲ, ὅτι ἐπαθον αὐτὴν τήν τρέλλαν, σοί λέγω μετὰ διδασκαλικῆς ἀστείο- τάτης σοβαρότητος, ὅτι ὁ ἔξαμέτρος, διά νά είναι ἔξαμέτρος, πρέπει νά ἔχη ἑξέ μέτρα ή πόδας (νά είναι δηλαδή μίαν και ἡμίσειαν φορὰν τετραπόδου τοῦ ἔστιν ἑξαπόδης).

Πέμπων εις κόρακας, κατὰ τὰς ἀρχάς σου, τήν ὄχληράν τομήν, (ήτις δέν είναι διόλου ἀναγκαία, και ἄς φλυαροῦν οἱ λογιώτατ ι τῆς Βαθυλωνίας) λέγω μόνον ὅτι ὁ ἔξαμέτρος, είναι ἀνάγκη νά ἔχη τοὺς πόδας αὐτοὺς δακτύλους (— υ υ) και σπον- δειούς (— —) και νά τελευτᾷ ὡς ἐπὶ τό πλείστον εις ἐκῆ τροχαῖον (— υ) ή σπονδειῶν. Εἰς τῆ νέκν μας γλώτταν σπονδεῖοι δέν είναι δυνατόν νά πα- ρεμβῶσι φθαικῶς, δηλαδή νά τοὺς παραλάβῃ ὁ π.Ι.η.τῆ; γράφων ἐλευθέρως ἐν τῷ οἴστρω του· τοῦ- το είναι ἀδύνατον σχεδόν, ἐκτός ἐάν μετὰ δυσκο-

λίας πελεκήση κανένα τοιοῦτον, και εἰσάξῃ αὐτὸν ὡς σῆμα διά τῆς σκαπάνης.

Τούτων οὕτως ἔχόντων, λάβε τώρα τό κομβολό- γιόν σου και ἐλθέ νά μετρήσωμεν τὸν ἄνω ἐκτεθέντα ἠρωϊκὸν σου ἔξαμέτρον.

Ὅλα ὁ, δάκτυλος (πρῶτος ποῦς) τάφος βρο, δά- κτυλος (δευτέρος ποῦς) φᾶ ἰδῶ, δάκτυλος (τρίτος ποῦς) κάτω τὸν, δάκτυλος (τέταρτος ποῦς) π.Ι.οῦ- τῶν τὸ, δάκτυλος (πέμπτος ποῦς) κά.Ι.Ι.ος τήν δάκτυλος (ἕκτος ποῦς) δόξα τροχαῖος (ΕΒΔΟΜΟΣ ΠΟΥΣ!)

Ὡ Ζεῦ, και Ἄπολλον! και Ἰπποκρήνη και Κα- σταλία! και σύμπαν τό δωδεκάθεον τοῦ Ὀλυμ- που! . . ὁ στίχος σου, σοφὲ μαθητᾶ, ὅστις διδά- σκεις τοὺς δασκαλάτους σου, είναι Ἐπταπόδαρος! Ἄκόμη ὀλίγας συλλαβάς, χριστιανέ μου, ἂν εἶχε, ἤ- θελε μετασχηματισθῆ εις τὰ μυριοποία ἐκεῖνα ἐν- αρθρα ἔντομα, και ἤθελε λάβει σκολοπένδρας μωρῆν.

Πλὴν θάρρ ε! και τις συναδέλφος μᾶς (ποιητῆς δηλαδή) Ἰταλὸς (ὁ Guadagnoli δικαιολογῶν τὸν ὄγκον τῆς κολοσσαίας ῥινός του εἶπεν·

« È meglio averne assai che poco. »

« Κάλλιο νά ἔχη τις πολὺ παρὰ νά ἔχ' ὀλίγο. »

Και ὅ,τι ἐκεῖνος εἶπε διά τήν κλασικὴν ῥινά του δέν δυνάμεθα και ήμεῖς νά εἰπώμεν διά τὸν ἑπταπό- δαρον αὐτὸν ἔξαμέτρον σου; Και ἂν ὁ σχολαστι- κὸς Φίλιππος μᾶς στενοχωρήσῃ πολὺ δι' αὐτὸν τὸν προσέχοντα πόδα, δικαιολογούμεθα λέγοντες, ὅτι τό περισσεῦον είναι . . ἡ οὐρά τοῦ ποιητικῶ σου Πηγᾶσον! . . .

Αἱ! και μετ' αὐτὸ τό μικρὸν ἐπιδόρησον, τίς ἐκ τῶν δύο ἡμῶν εἶχε δικαίον νά παραπονεθῆ και νά διαρρήξῃ τὰ ἱμάτιά του κατὰ τῶν Κριτῶν; Σὺ, τοῦ ὁποίου τὰ ποιήματα δέν εἶχον κατ' ἐν π.Ι.ορῆ- κτημα κοινὸν μετὰ τῶν ἰδικῶν μου ποιημάτων (ἐνεκα τοῦ ὁποίου και ἐνικήθης κατὰ κράτος), ἡ ἐγὼ, ὅστις ἀνακαλύπτω ἐπτάποδας ἔξαμέτρος, περὶ ὧν οὐδεμία ἐγένετο μνεῖα ὑπὸ τῶν Σχολαστικῶν; Ἄλλ' εἶμαι τόσον ἀσυνείδητος; νά υποθέσω, ὅτι διά λά- θη, ἄτινα διέφυγον τήν προσοχήν των, ἐχαρίστησαν εις πρόσωπον ἀγνωστον εἰσέτι;

Και τοιούτους, λοιπὸν, ἔξαμέτρος ἐλαττωματι- κούς γράφας, ἄνευ εἰκόνων, ἄνευ διαφέροντος, ἄνευ τομῶν, ἄνευ ρυθμοῦ, κατέβης εις τήν παλαιστραν διά ν' ἀντιπαραταχθῆς μετὰ ποιήματα διακριθέντα και διά τήν εὔρεσιν και διά τήν ἄλλην τέχνην, και τῷ ὁποίων τήν ἀξίαν μετὰ τῶν δικασάντων ὠμολόγησαν οἱ οὐδόλως ἄγεστοι γραμμάτων, και οἱ κλειόντες εις τὰ στέγνα των καρδίαν ἰσχυρῶς εἰσέτι πάλ- λουσαν;

Σίγα! Σίγα πρὸς Θεοῦ! και μή ἐξευτέλιζε τό ὄ νομα τοῦ ποιητοῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου συνδέεται ἄν- θηρά τις ἰδέα, και πρὸ πάντων εὐγένεια αἰσθη- μάτων.

Σίγα! Σίγα! και κατάβαλε κόπους, νά γίνης κα- λήτερός μου! μή ἐνόμισες ὅτι εἶμαι ὁ τοῦ 1836

ποιητῆς τοῦ Μενίππου; — Φρόντισον εις τοὺς μέλ- λοντας διαγωνισμούς νά με νικήσης (ἂν γράψω)· ἐάν τό κατορθώσης, μετὰ δακρύων χαρᾶς θέλω σοί προ- τεῖναι τήν χειρά, μετ' ἐνθουσιασμοῦ θέλω σέ ἐπι. νέσει διότι σεβόμενος ἐμε αὐτόν, και ὑποληπτό- μενος τό νεογνὸν τῆς Μούσης μου, πρέπει νά σεβα- σθῶ τὸν νικητήν της. δὲ προκαλῶ εις γενναίαν ἀ- μιλλαν, και σοί ὑπόσχομαι ὅτι ποτὲ δέν θέλω κα- ταβῆ μέχρι τῆς χαμερπείας τοῦ νά διασπείρω κα- κήθεις περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ποιημάτων σου φήμας, οὐδὲ θέλω ποτὲ ὑβρίσει σέ ἢ τοὺς βραβεύ- σαντάς σε Κριτάς, και ἂν ἀκόμη συλλάβω τήν ἰ- δεάν ὅτι ἠδικήθην παρ' αὐτῶν.

Ταῦτα σοί γράφω ἄπαξ και μόνον· και ἐάν μὲν συναισθανθῆς τό βάρος; τῆς προσβολῆς ἦν μοι ἐπέφε- ρες, δέν θέλεις παρεκτραπῆ εις περιττάς βαττολο- γίας· εἶδε και προσθέσης ὑβρίν ἐπὶ ὑβρί, ἐπεὶ οὐ ὀρο.Ι.η μοι νά καταγίνωμαι εις ἐφημεριδογραφικὰς διαμάχας ἐνεκα τῶν ἐπιστημονικῶν μου ἀσχολιῶν, κηρύττω διά τῆς παρουσίας μου ὅτι ὄλων τῶν προσ- βολῶν σου ἀπάντησιν θέλεις ἰδεῖ εις τήν βραβευ- θεῖσαν και προσεχῶς ἐκδοθησομένην Σάτυράν μου.

Εἰς ταύτης τὰ προλεγόμενα ζήτησον τό ὄνομά σου, και θέλεις ἀναγνώσει ὅ,τι είναι ἀναγκαῖον δια- νά σέ ἀποτρέψῃ τοῦ λοιποῦ νά μή με συλλογισθῆς; οὐδὲ κατ' ὄναρ. Μάτε δὲ ἀπὸ τοῦδε ὅτι μίαν μό- νον τῶν ἀρχῶν τοῦ ποιητικῶ σου Πιαιτεύω πρε- σβεύω μετὰ θρησκευτικῶ φανατισμοῦ, είναι δὲ αὐτῆ· « Νά ταπεινώω τοὺς ὑβριστάς! . . »

Ἐδῶ τελευτᾷ τό τρίτον κονδύλιον τοῦ λογαριζ- σμοῦ μας· τοῦτο δὲ ἂν και είναι εις ἰσολογισμόν, προτεῖνω νά τό ἀρῆτωμεν ἀνοικτόν. Ἀπὸ δὲ τήν φρόνησιν σου ἐξαρτᾶται ἡ μέλλουσα δόσοληψία μας· ὅσα δὲ μοι πληρόνεις, θέλεις τὰ λαμβάνει μετὰ τό- κου εις νομίσματα γρησᾶ και πρόσθερα!

Πιστεύω δὲ ὅτι θέλεις μοι ὁμολογήσει χάριτας διά τό κούφον αὐτό και εὐτράπελον ὕψος, δι' αὐ- συνεζήτησα ἀντικείμενα συζητούμενα συνήθως με- δεκαπέντε σπιθαμῶν σοβαρὸν πρόσωπον. Ἀφ' οὔ, φίλε μου, ἔχης τὰς ἰδιοτροπίας σου, είναι δικαίον νά ἔχω και ἐγὼ τήν ἰδικήν μου. Συνίσταται δ' αὐτῆ εις τό νά γελῶ, νά ἐκαρθίζωμαι, ὅταν οἱ ἀντίκαλοι ὀργί- ζωνται. Τοῦτο δὲ δέν είναι ἰδιοτροπία μου ἀπλῶς, ἀλλ' είναι και συμβούλη ἰατροῦ συντελοῦσα μεγά- λως εις τήν εὐεξίαν τοῦ σώματος και εις τήν μα- κροβιότητα· ἐάν δὲ θέλῃς; νά πεισθῆς; περὶ τούτου, κῦτταζε ὅτι σὺ ὁ ἔχων συνήθως τήν ἰδιοτροπίαν τοῦ ὀργίζεσθαι ἀδυνατιζέεις, ἐγὼ δὲ ὁ ἔχων τήν ἰ- διοτροπίαν τοῦ γελᾶν, εἶμαι πολὺ εὐσπλαχνιέτερός σου, και νῆ Δία, τρίγω εις τὰ ἐνδοξᾶ ἔχνη τοῦ φι- λου μου Καμπούρογλου.

Ὁ ἰσχνός δὲ ἄνθρωπος ἀδικεῖται πολλάκις; και ὑπὸ γνωστῶν και ὑπ' ἀγνώστων προσώπων, και ἐάν θέλῃς; νά σέ πείσω περὶ τούτου, ἀκουσον, πῶς χω- ρίς νά σέ γνωρίζῃ, χωρὶς νά ἔχη τήν πρόθεσιν, και ἐνῶ εὐρίσκετο θυό λευγὰς μακρὰν σου, σὲ ἠδίκησε περιφημῶς τις καλλιτέχνης Γάλλος· — Ἐμε!!! νά φωνάζῃς. — Ναί, Σέ! — Ἐμε!!! ναί, σοί λέ-

γῶ· σὲ τὸν Γεώργιον Ζαλακώστα, ποιητὴν τῶν δακρύων καὶ τῆς τελευταίας ροκίς. — Ἴδου τὸ ἱστορικόν.

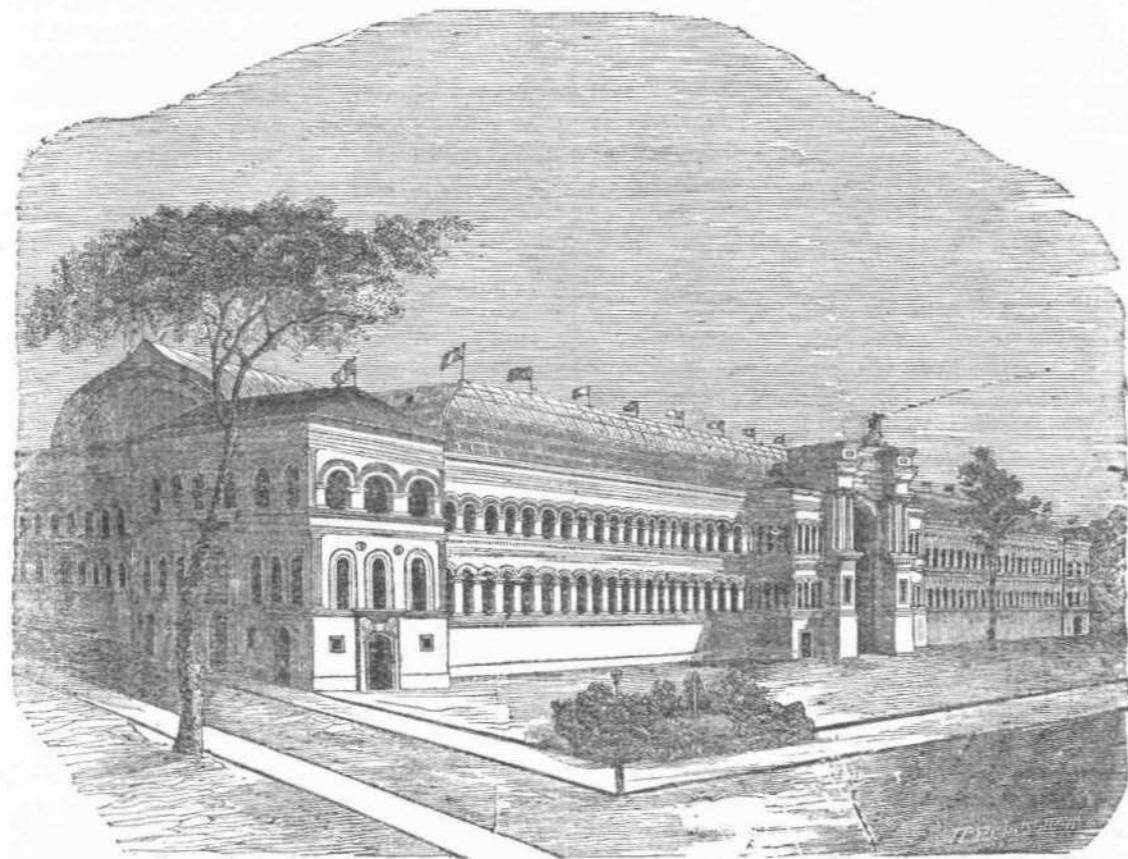
Εἰς ἐν τῶν Παριστιανῶν Μουσείων (δὲν ἐνθουσιάζει μὰ τὸν Θεὸν εἰς ποῖον, νομιζῶ ὅμως εἰς τὸ τοῦ Λουβρε) ἐν ᾧ μιὰ τῶν ἡμερῶν ἔχασκον, ὡς οἱ λοιποὶ, βλέπων, τὰ ἐκεῖ εὑρισκόμενα ἀριστουργήματα τῆς ζωγραφικῆς τέχνης, εἶδα μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ εἰκόνα μεγάλην πολλὰ παριστάνουσαν πρόσωπα, ἐν τῶν ὁποίων, τὸ πρὸς τὴν γωνίαν τῆς εἰκόνας, σὲ ὁμοίᾳς τὸσον, ὥστε ἑθαμβῶς ἔκραξα « Κύριε ἐλεῆσον! πῶς εὑρίσκεται ὁ Ζαλακώστας ἐδῶ; » Ἄλλ' ἡ ὁμοιότης σὲ βεβαίῳ ἦτο κατὰ τὴν Μολλιέριον ἔκφρασιν ὡς ἐκείνη ὅτι « *οὐ σαγάρων ὄδατος*. Δὲν ὑπέβησα, ἐννοεῖς, ὅτι εἰκονίσθη ἐκεῖ, διὰ τὸν ἴδιον λόγον, δι' ὃν ὁ μεγαλεπήβολος Κωλέττης εἰκονίσθη εἰς Βερσαίλιαν, καὶ εἰς τὸν Χειμερινόν Κήπον (Jardin d'hiver). Ἰνοιζα λοιπὸν τὸ ἐξηγητικὸν φυλλάδιον τοῦ Μουσείου, εὔρον τὸν ἀριθμὸν τῆς εἰκόνας, καὶ ἀνέγνω ταῦτα — « Ἀριθμὸς (Δεῖνα)

εἰκὼν τοῦ περιζήμου ζωγράφου (Δεῖνα) παριστάνουσα τὸν μῦθον τῆς Διαβολῆς τοῦ Λουκιανοῦ... Τὸ πρὸς τὴν ἀριστερὰν γωνίαν τῆς εἰκόνας ἰσχυρὸν πρόσωπον εἶναι... ὁ Φθόνος! — Ἀνάθεμά σε, ζωγράφε, μὲ τὴν τέγγην σου! Ἐκραξά· σήμερον εἰκονίσας παλαιὸν γνῶριμον τῆς νεότητός μου μοῦ συνεκίνησας τὴν καρδίαν... Βλέπεις ἐκ τοῦ ἀνεκδότου αὐτοῦ, φίλε μου, ὅτι ἂν δὲν εἶναι κολακευτικὸν νὰ εἶναι τις πολύταρκος, εἶναι ἐνίοτε δυστύχημα νὰ ἦναι τις ἰσχυρὸς. Ζήτω, λοιπὸν, ἡ εὐτραπεία! καὶ ἂν καταδέχεται, μιμήσου με ὡς πρὸς τοῦτο. Πλὴν ἐδολαστήμησα!... μιμήται σὺ ποτέ; Ἄγνωθ δὲ κατὰξιοίαν διαβολικὴν συνέργειαν μετὰ τὸν διαγωνισμὸν τοῦ 1855 ἐνθουσιάζει πάντοτε τὴν εἰκόνα τῆς Διαβολῆς τοῦ Λουκιανοῦ, καὶ τὸ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἰσχυρὸν πρόσωπον... ὕψιαινε! !

Ὁ ἐν Πηγάσῳ συναδελφός σου
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Γ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.

— 0 —

Ἡ βιομηχανία τῆς ἐν Παρισίῳ ἐκδόσεως.

Ἐν τῷ 135 φυλλάδιῳ τῆς 1 Νοεμβρίου ἐπανελάμβονεν τὴν εὐμενῆ κρίσιν τοῦ Γαλλικοῦ Οἰκουμενικοῦ Μηκτόρου περὶ τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας. Κατ' αὐτὴν « τὰ ἐκτεθέντα ἔργα τῆς Ἑλλάδος ἐν

τῷ παλατίῳ τῆς βιομηχανίας ἀπέδειξαν ὅτι οὐ μόνον τὰ κατακαλύπτοντα τὴν γῆν αὐτῆς ἐρείπει ἀνήγειρον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα ἐπέδωκεν. » Τὴν γνώμην ταύτην ἐπεκύρωσε διὰ πραγμάτων ἡ

ἐπιδιόκασα τὰ ἐκτεθέντα ἐπιτροπῇ, ἀπονεμοῦσα εἰς τὴν γεωργίαν, εἰς τὴν βιομηχανίαν, καὶ εἰς ἄλλα τινὰ τῶν προϊόντων τῆς Ἑλλάδος ἰκανὸν ἀριθμὸν βραβείων πρώτης, δευτέρας, καὶ τρίτης τάξεως.

Τὰ τῆς πρώτης τάξεως ἐδόθησαν εἰς τὰ ἐφεξῆς ἀντικείμενα·

Εἰς τὴν γεωργίαν εἶς, εἰς τὴν βιομηχανίαν τέσσαρα, καὶ εἰς τὰ ὄρυκτὰ ἐν ἀνά δε ἐν εἰς τὴν μέταξιν τοῦ ἐν Ἀθήναις μεταξουργείου τοῦ Κ. Δουρούτη, εἰς τὸν καπνὸν τοῦ ἐν Εὐδοίᾳ Σηροχωρίου, εἰς τὸν τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ Λιμηρᾷ Ἀπιδιάς, εἰς τὸν τοῦ ἐν Ἀργολίδι Λιγουρίου, εἰς τὴν Κορινθιακὴν σταφίδα, εἰς τὸν σίτον τῆς Ἀνδρου, εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις φεσουργεῖον τοῦ Κ. Παππαϊωάννου, εἰς τὰ χρυσοκέντητα φορέματα τοῦ ἐν Ἀθήναις Κ. Χ. Τζαντήλα, εἰς τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια τοῦ Κ. Κορομηλά, καὶ εἰς τὰ ἐξ ἐρυθροῦ καὶ λευκοῦ μαρμάρου λυχνοστάσια τοῦ ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ διδάκτορος Κ. Σιέγγελ.

Ἀλλὰ βραβεῖα πρώτης τάξεως ἔλαβον ἐπίσης καὶ διάφορα εἶδη Ἑλληνικῶν μαρμάρων, ἰδίως δὲ τὰ τῆς Πάρου, τὸ ἐρυθρὸν τῆς Λακωνίας, ὁ πορφυρίτης τῶν Κροκεῶν, τὸ λευκὸν τῆς Πεντέλης καὶ τὸ πράσινον τῆς Τήνου.

Ἀξιοσημείωτον δὲ εἶναι ὅτι τῆς μικρᾶς καὶ πτωχῆς Ἑλλάδος ἀντεμειφθησαν πλείοτερα προϊόντα ἢ ἄλλων μεγαλητέρων καὶ πλουσιωτέρων ἐπικρατειῶν, ὡς τῆς Τουρκίας, τοῦ Παπικοῦ κράτους κτλ.

Δὲν ἀμφισβάλλομεν ὅτι ἡ τιμὴ αὐτὴ θέλει ἐξάψει ἐτι μᾶλλον τὴν ἐθνικὴν φιλοπορίαν καὶ φιλοτεχνίαν, καὶ ὅτι, νέας περιστάσεως δοθείσης, θέλομεν παρέξει εἰς τὴν Εὐρώπην πλείοτερας καὶ ἀξιολογωτέρας ἀφορμὰς νὰ ἐπαινέσῃ τὴν εἰς τὴν γεωργίαν, καὶ τὴν βιομηχανίαν, καὶ τὰς τέχνας ἐν γένει τῆς Ἑλλάδος ἐπίδοσιν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

— 0 —

« La Grèce et les Capodistrias pendant l'occupation française de 1828 à 1834, par le général de division Pellion. Paris 1855. »

Ἦτοι· « Ἡ Ἑλλὰς καὶ οἱ Καποδιστριαὶ ἐπὶ τῆς γαλλικῆς κατοχῆς τοῦ 1828—1834 ἔτους· ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Πελλίων. Ἐν Παρισίῳ 1855. »

Ἡ ἐποχὴ ἦν ἐξελέξατο νὰ ἐξιστορήτῃ ὁ φιλέλληνας συγγραφεὺς εἶναι βεβαίως ἐκ τῶν μᾶλλον κρισίμων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν μᾶλλον πολυπλόκων ἐποχῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ἡ Ἑλλὰς ἐταλαντεύετο μετὰ πολέμου καὶ ἀναρχίας, μεταξὺ θριάμβων καὶ ἀποτυχιῶν, μεταξὺ τῆς δυσμενείας τῶν εὐρωπαϊκῶν κυβερνήσεων καὶ τῆς συμπαθείας τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν. Πλὴν τῆς ἀνωθεν προστασίας οὐδὲν ἐπὶ τέλους

ἀπελείπετο εἰς αὐτὴν, καὶ ὅτε ἔφθασεν ὁ κυβερνήτης, καὶ αὐτὸς ὁ ἀνένδοτος τῶν Ἑλλήνων πατριωτισμὸς ἐκινδύνευε νὰ ὑποχωρήσῃ ἐνώπιον, οὐχὶ τῆς μαχαίρας τοῦ Ἰβραήμη, ἀλλὰ τῆς παντελοῦς ἐγκαταλείψεως.

Ἐλθὼν ὁ κυβερνήτης δὲν εὔρεν εἰμὴ χάος, καὶ παρὰ τὸ χάος πόλεμον, πείναν, γύμνωσιν καὶ διχόνοιαν. Ἡ χεὶρ λοιπὸν αὐτοῦ ἤρχετο οὐ μόνον νὰ δημιουργήσῃ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, ἀλλὰ καὶ τὰ ὄντα νὰ διαμορφώσῃ. Ἔργον τοῦτο δυσχερέστερον τοῦ πρώτου. Τοιαύτη ἄρα ἐποχὴ, πάντοτε καὶ πανταχοῦ δυσεξέλεγκτος, ἐτι δυσεξέλεγκτος καθίσταται ὡς ἂν κίς τίθεται ὑπὸ τὴν βασιάνον ἱστοριογράφου συγχρόνου, συνεργασθέντων μάλιστα εἰς τὰ περὶ τῆς διαρρυθμίσεως αὐτῆς.

Ὁ στρατηγὸς Πελλίων ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν ἱστοριογράφων τούτων. Διακεκριμένος ἀξιωματικὸς τῆς Γαλλίας, προσκληθεὶς ἦλθεν εἰς Ναύπλιον μετὰ καὶ ἄλλων ὁμογενῶν αὐτοῦ, ἵνα συντελέσῃ εἰς τὴν διοργάνωσιν καὶ τακτοποίησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Συντέλεσε δὲ τῶντι μετὰ πολλῆς προθυμίας, καὶ ἡ Ἑλλὰς εὐγνωμονεῖ πρὸς αὐτὸν ὡς καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς Γάλλους ἀξιωματικούς, οἵτινες τοσούτῳ ἐμόχλησαν ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ τούτου. Οὐδὲ θέλομεν πώποτε λησμονήσαι ὅτι πρὸς τὴν εὐεργεσίαν τῆς ἀποδιώξεως ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου τῶν Αἰγυπτίων, ὁ ἀνδρῆος τῆς Γαλλίας στρατὸς προσέειτο καὶ ἄλλην, ἀνοικοδομήσας τὰ φρούρια τῆς Μεσσηνίας, καὶ διαθρέψας πτωχοὺς, καὶ δωρησάμενος γενναίως ὄπλα, ἵππους καὶ ἄλλα χρήσιμα εἰς τὸν παρ' αὐτῷ μαθητεύσαντα καὶ ἐπὶ πολὺ διὰ τῶν χρηματικῶν χορηγιῶν τῆς Γαλλίας διατηρηθέντα τακτικῶν στρατῶν τῆς ἡμετέρας πατρίδος.

Ἀλλὰ τὸν στρατηγὸν Πελλίων διεξερευνῶντα καὶ ἐξελέγχοντα τὰς πράξεις καὶ τὰς προθέσεις τοῦ Κυβερνήτου, ἀγαπῶμεν κατ' ἐξαιρέτην ὅτε μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Αὐγουστίνου ἐπιφέρει τὰ ὀλίγα ἄλλ' ἐμφαντικὰ ταῦτα·

« Ce fut ainsi que se termina la carrière politique des Capodistrias en Grèce; elle fut marquée par les services éminents que rendit le comte Jean dans des circonstances difficiles, services qui ne doivent point être effacés par les erreurs inséparables de la nature humaine. » (σελ. 294.)

Ἦτοι· « Οὕτω πως ἐτελείωσε τὸ ἐν Ἑλλάδι πολιτικὸν στάδιον τῶν Καποδιστρίων· διεκρίθη δὲ διὰ τῶν ἐξόχων ὑπηρεσιῶν ἃς ἀπένευεν ὁ κόμης Ἰωάννης εἰς δυσχερεῖς περιστάσεις, καὶ τὰς ὑπηρεσίας ταύτας δὲν πρέπει νὰ ἐξαιρέψωσιν αἱ ἀναπόσπαστοι ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως παρακτροπαί. »

Ἡ φιλαλληλία αὐτῆ τοῦ Γάλλου συγγραφέως καταδεικνύεται καὶ ἀλλαγῶν, εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς θλιβερᾶς τοῦ Ἄργου συμplotης, ὅτε ὁ Γαλλικὸς στρατὸς, καὶ τοὶ ἀποφυγόντες ἐπιμελῶς ἕως τότε πᾶσαν πρὸς τοὺς ἐρίζοντας Ἑλλήνας σύγκρουσιν, ἠναγκάσθη, (il fut impossible d'arrêter alors la fureur des soldats. σελ. 369) νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τινῶν ἐξ αὐτῶν. Κατὰ τὴν ἐπίβησιν ταύτην, δι' ἣν θρηνεῖ ὁ φιλέλληνας συγγρα-

σεύς, « τεσσαράκοντα μὲν Γάλλοι ἀπεθάρτησαν, ἐξ ὧν εἴκοσι ἐφρονεύθησαν ἢ τραυματισθέντες ἀπέθανον, ἑκατὸν δὲ καὶ ἐξήκοντα Ἕλληνας ἔπεσον, καὶ ἰσάριθμοι ἄλλοι ἐτραυματίσθησαν. » Quarante hommes du 21e léger furent mis hors du combat, dont une vingtaine furent tués ou moururent de leurs blessures. Les Grecs eurent environ 160 morts et autant de blessés. » (Σελ. 363).

Ἐπικαλέσθημεν τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ Γάλλου στρατηγῶ, διότι ὅτε πρὸ τριῶν καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν, δημοσιεύσαντες ἱστορικά τινα ὑπομνήματα (*) εἶπομεν ἐν παρόδῳ ὅτι ἐφρονεύθησαν 160 Ἕλληνας ἐν Ἄργει, ξένος τις ὃν διέβριψε μὲν καὶ ἀνέδειξεν ἢ Ἕλλάς, ἀλλ' ὅστις ἀποτίει τὰ τροφεῖα συκοφαντῶν αὐτὴν καὶ τὰ αὐτῆς τέκνα, διέβαλεν ἡμᾶς πρὸς τὸν τότε πρέσβυν τῆς Γαλλίας ὡς ἐπιβούλους ψευθεύοντας.

Ἀλλὰ πρὸς τὸν φιλέλληνα συγγραφεὴ εὐγνωμονοῦμεν ἰδίως διὰ τὸ συμπέρασμα αὐτοῦ· θέλει ὁ γενναῖος Γάλλος τὴν Ἑλλάδα μεγάλην καὶ ἰσχυρὰν, οὐ μόνον διότι ἀγαπᾷ αὐτήν, ἀλλὰ διότι τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ ἰσχυρὰ αὐτῆς συμμέρει καὶ εἰς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν πολιτικὴν ἰσορροπίαν τῆς Εὐρώπης. Κατ' αὐτὸν, καὶ καβ' ἡμᾶς βεβαίως, τὸ Ἑλληνικὸν κράτος ἐπεκτεινόμενον, θέλει διαρύγει πᾶσαν ξένην ἐπιβροχήν, καὶ διὰ τῆς ἐμπορίας, τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ναυτιλίας, θέλει ἀποκτήσει τὴν δύναμιν ἐκείνην ἣτις ἄλλοτε μὲν ἀνέδειξε τὴν Γένουαν καὶ τὴν Ἰνετιάν, σήμερον δὲ κατέστησε τὴν Ἀγγλίαν ἐν τῶν μεγίστων ἐθνῶν τῆς γῆς (**).

(*) Ἴδε Πανώρρα: ἀρ 59, σελ. 260. Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις, φοβηθεῖσα μὴ ἐκπιπέσῃ τὴν ἀντιδικαίειαν τὰ ἐν Ἄργει διατρέξαντα, ἔσπευσε νὰ στείλῃ πρὸς αὐτὴν ἐπιστολὴν καὶ κοιμιστὴν * χρέος ἔχοντα, ἐπαναλαμβάνομεν αὐτὰς ἡμῶν τὰς λέξεις, νὰ ὑποστηρίξῃ διὰ ζωῆς τὰ γραφόμενα, δι' ὧν περιέστητο ὡς εὐδὲ κβ. λόγου ἄξια τὰ διατρέξαντα ἂν καὶ εἶχον ἀρχῇ 160 περίπου. . . Ὡστε οὐδὲ κβ' ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν φρονευθέντων διαφέρουμεν ἀπὸ τοῦ Γάλλου συγγραφέως· οὗτος μάλιστα λέγει καὶ πλέον ἡμῶν προσθέτων καὶ εἰς ἴσο ἀριθμὸς ἐτραυματίσθησαν.

(**) Τὰ κύρια ὄνματα εἰσὶ τοσοῦτοι διαστραχημένοι ἐν τῷ πονήματι τούτῳ, ὥστε πολλὰκις δὲν ἐννοοῦνται, ἢ καὶ ἀντ' ἐνὸς ἐλαμβάνονται ὡς δύο. Οὕτω ἀναγινώσκωμεν Conaearès (Κανακάρης) Sotiri καὶ Charalambi, Archevêque de Patras καὶ Germanos, Mogarani (Μεγαρχάνος) Zaharitras (Ζαχαρίτσας) καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἀλλὰ ἀστειότερα πασῶν τῶν διαστραφῶν εἶναι ἡ τοῦ ὀνόματος τοῦ γράφοντος τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, ἐπικληθέντος Vnacompès, ᾧ ἐστὶ μεθερμηγευόμενον Δ ρ α γ ο ὄ μ η ς.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

(*Ὁρα φολ. 440, σελ. 530).

—ο—

B',

Αποχαρμεισμός ().

Ἄπεμακρύνῃς κ' ἔχασαν
Τὸ φῶς τους οἱ ὀφθαλμοί μου,
Χωρὶς ἐστὲ κατήντησε
Θάνατος ἢ ζωὴ μου,

Ἡ τύχη μ' ἐγκατέλειψεν,
Ὅλα ἔφυγαν μὲ σέ,
Μόνον τὸ σκότος ἔμεινε
Κ' ἡ ἀπελπισία δι' ἐμέ.

—οοο—

Ὁ νοῦς πηδᾷ διαστήματα
Διὰ νὰ εὐρεθῇ σιμά σου,
Δάση ἐρημιά καὶ σπήλαια
Ἦχοσι τὸ ὄνομά σου,

Νυχθημερὸν τὰ χεῖλη μου
Ἐπικαλοῦνται σέ,
Μακρὰν, σιμά, εἶσαι πάντοτε
Μόνος σκοπὸς δι' ἐμέ.

—οοο—

Ἀλλὰ ὁ καιρὸς ὁ ἀδάμαστος
Ποῦ ἐκείνη θὰ λαμπρύνῃ
Μίαν μίαν τὰς ὠραιότητας
Ποῦ ἔχεις, σκληρῶς θὰ σβύνη.

Πλὴν τὰς φυλάττουσιν οἱ ἄγγελοι,
Θὰ τὰς εὐρῆς ἐκεῖ,
Νὰ κάμνετε ὑπερήφανα
Τὰ οὐράνια, ἢ Ἕλλάς καὶ σύ,

—ο—

(*) Οἱ ἀνωτέρω στίχοι, τοιςαύθις ὑπὸ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ γνωστοῦ μουσουργοῦ Κ. Ν. Μαντζάρου Χαλκικοπούλου, φέρονται ἐν Ἑπτανήσῳ.